SALA DE LECTURA

Trăiască în glorie,

spre înălțarea și fericirea poporului,

PARTIDUL, CEAUȘESCU, ROMÂNIA!

23 AUGUST 1944 – 1989

flacara

anul XXXVIII
33 (1782) SÎMBĂTĂ 19 august 1989

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită de lucru în Capitală

Cu acest prilej a fost inaugurată cea de a 3-a magistrală a metroului

Comentariu in pagina 3

La ceas de mare sărbătoare, ca-n fiecare clipă a eroicei sale vieți

CU POPORUL, PENTRU POPOR

Din nou pe ogoare, în Teleorman și Giurgiu, și pe marele Șantier de amenajare complexă a rîului Argeș

Comentariu in pagina 2

O țară măreț renăscută

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vizită de lucru în județele Teleorman, Giurgiu și pe marele șantier de amenajare a rîului Argeș

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat miercuri, 16 august, o vizită de lucru în unități agricole din județele Teleorman și Giurgiu și pe șantierul de amenajare complexă a rîului Argeș. Desfășurată într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, revoluționară, a oamenilor muncii din întreaga țară pentru înfăptuirea integrală a sarcinilor de plan pe opt luni, pînă la 23 August, sărbătoarea națională a poporului român, și pe întregul an, pînă la Congresul al XIV-lea al partidului, și această vizită se înscrie în largul și rodnicul dialog purtat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu colectivele de oameni ai muncii din întreaga țară pentru o mai bună organizare a activității, a creșterii eficienței și calității muncii. Această vizită a prilejuit examinarea, la fața locului, a modului în care au fost organizate și se desfășoară strîngerea și depozitarea recoltelor, pregătirea în cele mai bune condiții a însămînțărilor de toamnă, în vederea realizării producțiilor stabilite la toate culturile, corespunzător prevederilor de plan. Au fost analizate de asemenea, în spiritul orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului la recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii, și Gospodăririi Apelor, măsurile întreprinse în vederea îndeplinirii programelor prioritare din această ramură de bază a economiei naționale, perfecționării continue a întregii activități din agricultură, astfel încît să se asigure realizarea cu succes a obiectivelor noii revoluții agrare, a prevederilor din proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului.

În timpul vizitei efectuate la Cooperativa Agricolă de Producție Purani, județul Teleorman, și la Cooperativa Agricolă de Producție Putineiu, județul Giurgiu, au fost examinate culturile bogate, sistemele de irigații, utilajele moderne și tehnologiile avansate folosite în cultivarea pămîntului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat starea de vegetație a culturilor, subliniind că există posibilități pentru obținerea unor recolte mari în acest an iar lucrătorii ogoarelor dispun de condiții, ca prin introducerea unor tehnologii noi cît și prin folosirea unor soiuri îmbunătățite de porumb, să realizeze în viitor producții superioare celor din acest an. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor din agricultură, cercetătorilor și cadrelor cu munci de răspundere să fie luate măsuri pentru eliminarea instalațiilor costisitoare, a metodelor de lucru care nu conduc la o utilizare rentabilă a apelor pentru irigații. „Apa a devenit din ce în ce mai scumpă și trebuie să facem în așa fel ca s-o folosim cît mai bine. Trebuie extins sistemul de irigații prin brazdă și picătură cu picătură", a spus secretarul general al partidului. Au fost analizate în prezența specialiștilor și a cadrelor de conducere o serie de probleme legate de cultivarea și industrializarea sfeclei-de-zahăr. Cu prilejul vizitei în cele două unități agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a felicitat pe lucrătorii ogoarelor pentru producțiile mari obținute la culturile de grîu și de orz și pentru modul cum arată lanurile de porumb, existînd premise pentru obținerea unei producții de peste 30 de tone la hectar, și de 110—120 de tone la hectar la sfeclă-de-zahăr, adică la nivelul prevăzut de proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost primite cu multă însuflețire de lucrătorii ogoarelor care au ovaționat îndelung pentru partid, pentru secretarul său general și au mulțumit secretarului general al partidului pentru măsurile luate ca țăranii cooperatori să primească pentru fiecare membru de familie, inclusiv pentru pensionari, o cantitate sporită de produse, fapt care constituie aici, ca și în întreaga țară, un puternic stimulent pentru munca de viitor.

În cadrul aceleiași vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, împreună cu factori de răspundere din guvern și de la antreprizele specializate, unele probleme privind desfășurarea lucrărilor de la amenajarea complexă a rîului Argeș. La analiza care a avut loc la kilometrul 11 al magistralei navigabile Dunăre — București au fost reanalizate soluțiile de realizare a taluzării malurilor Argeșului, au fost prezentate concepții noi de lucru, au fost analizate consumurile de manoperă, materiale și combustibil în vederea asigurării unei eficiențe sporite a muncii. În cadrul vizitei la amenajarea complexă a rîului Argeș, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit și pe axa canalului Dunăre — București, în apropierea localității Adunații Copăceni, unde s-a întîlnit cu brigadierii Șantierului Național al Tineretului, școală a muncii revoluționare cu nobilă tradiție pe marile șantiere ale țării. Tinerii brigadieri s-au angajat să realizeze, integral, în cinstea zilei de 23 August, sarcinile ce le revin.

În cursul vizitei efectuate la cele două cooperative agricole de producție, cît și pe șantierele amenajării complexe a rîului Argeș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu manifestări entuziaste, cu cele mai alese sentimente de dragoste și respect pentru grija permanentă față de dezvoltarea fiecărui județ, a întregii țări, pentru creșterea calității muncii și vieții în fiecare domeniu de activitate. A fost folosit și acest prilej pentru reafirmarea, în deplină unitate de gînd și de faptă cu întregul popor, a aderiunii față de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. privind propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, cu convingerea că prezența sa în fruntea partidului și a națiunii noastre reprezintă garanția edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, ridicării necontenite a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

C. NISTORESCU ■

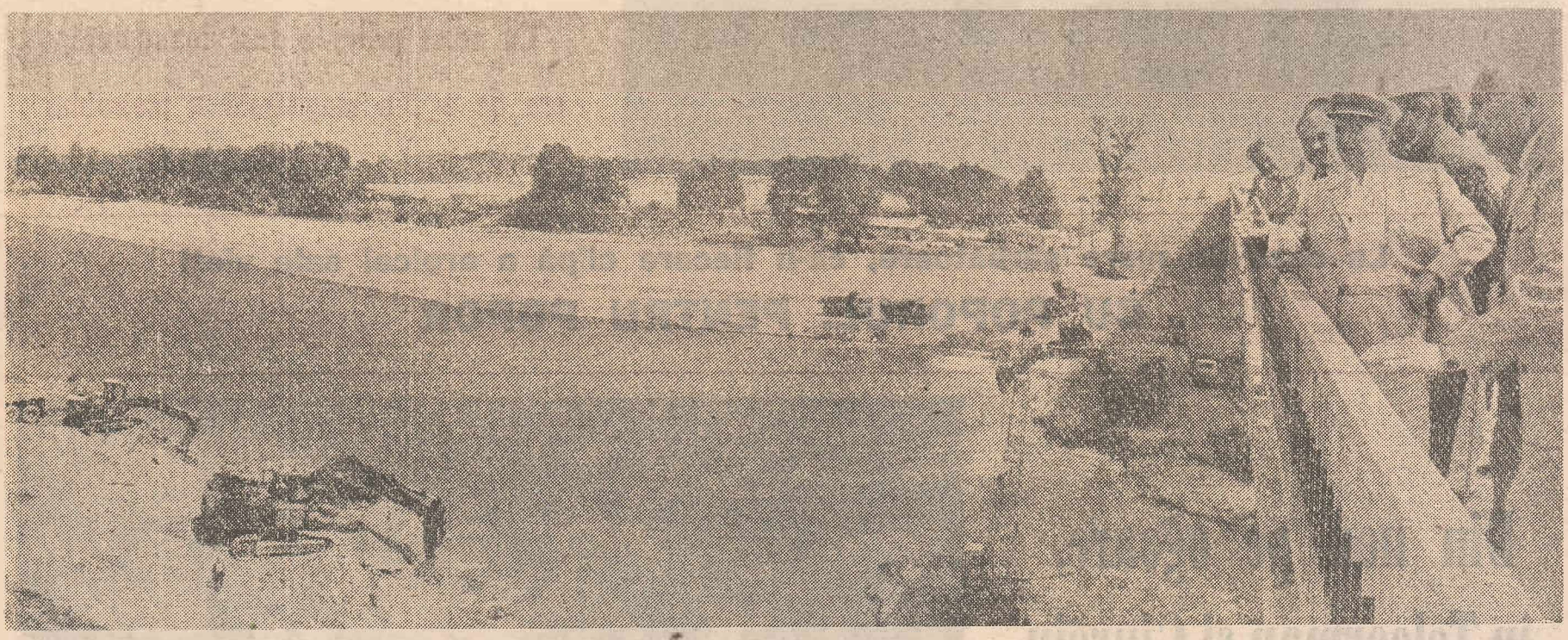

și un viteaz, iubit conducător

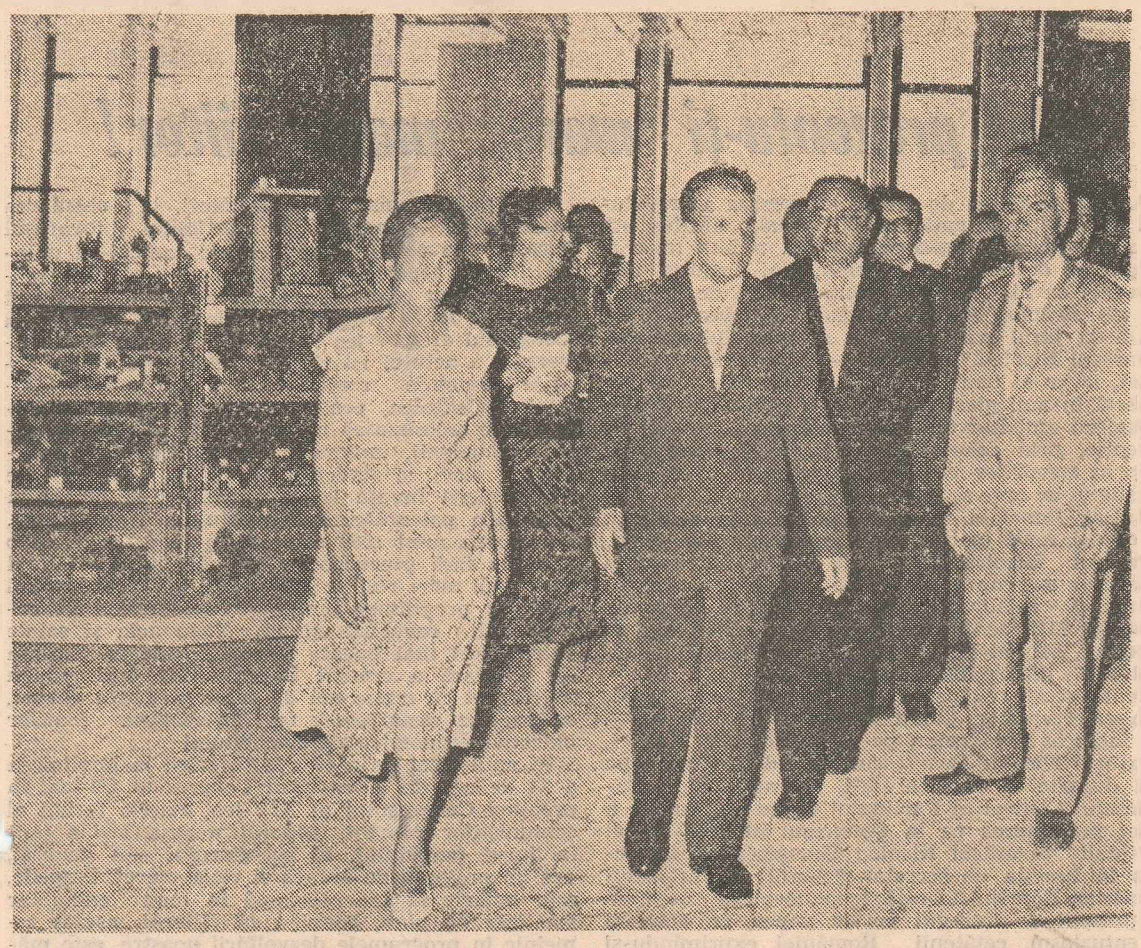

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în vizită de lucru în Capitală

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au efectuat, joi, 17 august, o vizită de lucru în Capitală, în timpul căreia a fost inaugurată noua magistrală a metroului bucureștean. Un număr impresionant de locuitori ai Bucureștiului au întîmpinat și aplaudat cu multă dragoste și prețuire pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe întregul parcurs al vizitei, dînd astfel expresie sentimentelor lor de gratitudine pentru impresionantele prefaceri care au avut loc în Capitală.

Vizita a început pe șantierul edificiului public de importanță republicană care va adăposti Muzeul Național de Istorie al Republicii Socialiste România. Caracterul monumental al acestui edificiu amplasat la confluența unor mari artere — Calea Plevnei, Știrbei Vodă și Splaiul Independenței —, este redat de faptul că include o suprafață de peste 150 000 metri pătrați, cele 22 de săli oferind cadrul prezentării în cele mai bune condiții a obiectivelor muzeale de referință din patrimoniul național. Frumusețea construcției este întregită și de faptul că fațada din Bulevardul Știrbei Vodă este străjuită de un balcon impunător, avînd de o parte și de alta trepte construite în formă de amfiteatru, acestea constituind tribuna oficială pentru marile demonstrații ale oamenilor muncii din Capitală cu prilejul unor evenimente politice de însemnătate deosebită în viața țării. Examinînd stadiul lucrărilor de construcție a impunătorului ansamblu muzeal, secretarul general al partidului a cerut arhitecților, constructorilor, edililor Capitalei să acorde, în continuare, o atenție deosebită fiecărei clădiri ce se înalță în prezent în București, astfel încît tot ceea ce se realizează să confere Capitalei autentice valori urbanistice, să reprezinte o expresie de referință a arhitecturii românești.

În continuare, în cadrul vizitei a avut loc un moment așteptat cu deosebit interes și bucurie de locuitorii Capitalei : în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu a fost dată în folosință cea de a treia magistrală a metroului. Angajamentul luat de constructori în fața secretarului general al partidului, ca în cinstea celei de-a 45-a aniversări a eliberării patriei să circule primele trenuri pe magistrala a treia, între Gara de Nord și Dristor II, a fost îndeplinit, astfel, în avans față de termenul prevăzut. Prin aceasta, rețeaua de metrou a Capitalei însumează 60 kilometri de cale dublă, cu 38 de stații, înfăptuindu-se cu un an mai devreme obiectivul stabilit de Congresul al XIII-lea al P.C.R., potrivit căruia, în 1990, Bucureștiul să dispună de o rețea de metrou cu o asemenea lungime. La realizarea acestei lucrări de mare complexitate, înfăptuită după proiecte și cu tehnică românească, au fost antrenați circa 5 000 de specialiști din peste 40 de institute de cercetare științifică, de proiectare și de învățămînt superior, cărora li s-au alăturat muncitori cu o înaltă calificare și specialiști din 45 de întreprinderi de pe cuprinsul întregii țări. Parte integrantă din complexul lucrărilor de modernizare și înfrumusețare a Capitalei, care se înfăptuiesc din inițiativa și sub directa îndrumare a conducătorului partidului și statului nostru, metroul bucureștean reprezintă una dintre importantele ctitorii ale „Epocii Nicolae Ceaușescu", operă-simbol a prezentului nostru socialist.

Pe parcursul călătoriei cu metroul pe noua magistrală și al vizitării stațiilor, secretarul general al partidului a apreciat faptul că la construcția tunelurilor s-a asigurat un ritm înalt de înaintare, concomitent cu desfășurarea normală a activității la suprafață. În același timp au fost făcute remarci pozitive referitoare la arhitectura și materialele de construcție utilizate la stațiile de pe acest tronson. Totodată, s-a cerut industriei noastre constructoare de mașini să asigure pentru metroul bucureștean vagoane perfecționate, cu caracteristici tehnico-funcționale, cît mai ridicate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat cele mai calde felicitări tuturor celor ce au contribuit la realizarea acestui remarcabil obiectiv care întregește fericit zestrea edilitară a Capitalei României socialiste. „Ați lucrat bine — a subliniat secretarul general al partidului —, ați dobîndit o experiență deosebită. Acum trebuie să vă concentrați atenția asupra executării la timp și de calitate a celorlalte lucrări stabilite. Eu vă urez succes în întreaga activitate!". Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să adreseze un salut călduros cetățenilor Capitalei, o dată cu urarea de a folosi cît mai bine noua linie de metrou.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au străbătut, în continuare, Bulevardul Victoria Socialismului, cea mai impunătoare arteră a Capitalei, și s-au oprit la Magazinul pentru Copii și Tineret. Au fost vizitate etajele și sectoarele acestui nou și modern complex comercial. În discuția cu cadrele de conducere prezente, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie luate măsuri pentru o organizare cît mai bună a activității de desfacere, de aprovizionare corespunzătoare cu produse înscrise în profilul magazinului, pentru realizarea unui comerț rapid și eficient.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită pe șantierul Bibliotecii Naționale, unde au fost examinate o serie de aspecte privind realizarea acestui edificiu aflat în stadiu avansat de construcție.

A fost vizitat apoi Magazinul Universal „Unirea", care prin noile aripi ale clădirii, amplasate către Splaiul Unirii și, respectiv, Calea Călărași, și-a sporit capacitatea de peste trei ori. Pe parcursul vizitării mai multor niveluri ale magazinului — aripa nouă dinspre Splai —, tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost prezentate formele moderne de etalare și desfacere a produselor, condițiile ce sînt asigurate cumpărătorilor în vederea satisfacerii celor mai diverse cerințe.

Atmosfera de lucru și, în același timp, sărbătorească în care s-a desfășurat întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, cu oamenii muncii din București a pus în lumină unitatea de nezdruncinat a poporului român în jurul partidului, al secretarului său general, hotărîrea celor ce trăiesc și muncesc în capitala țării de a-și consacra forțele, alături de întreaga națiune, pentru continua propășire a patriei socialiste, pentru mersul ei înainte spre comunism.

D. CONSTANTINESCU ■

Fructele libertății

O sărbătoare națională

In acest an, la 23 August, poporul nostru sărbătorește împlinirea a 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a deschis calea marilor transformări revoluționare în România, lichidînd pentru totdeauna dominația imperialistă și asigurînd poporului deplina suveranitate, independență și libertate!

NICOLAE CEAUȘESCU

La prezentu-ți mare, mare viitor!

Anul acesta, cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă găsește poporul român liber și stăpîn pe destinele sale, demn, mai bogat și mai puternic ca niciodată, împlinind visele de generații ale strămoșilor săi. Întreaga națiune, strînsă unită în jurul partidului, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — unitate de nezdruncinat, izvor al marilor înfăptuiri din România socialistă în anii glorioasei Epoci Nicolae Ceaușescu, omagiază anii libertății naționale prin realizări de excepție, prin construcții grandioase, prin noul chip al așezărilor patriei și al oamenilor ei, prin prestigiul de care se bucură în lume.

Astăzi, România nu mai este datoare nimănui, în cursul lunii martie, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, anunța lichidarea datoriilor externe ale României, victorie a acestui harnic și minunat popor. Ieșim în lume cu mîndrie, fără sentimentul dependenței, liberi și suverani, stăpîni pe tot ceea ce ne aparține, purtînd toate dialogurile de la egal la egal.

Toate aceste victorii le-am cucerit prin muncă, prin efort creator, avînd în frunte pe conducătorul încercat și vizionar, pe marele erou al patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dorind să-l avem pe mai departe în fruntea țării, recent plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a făcut propunerea ca la Congresul al XIV-lea al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român. Această propunere este susținută în prezent de întregul nostru popor, cu hotărîre și entuziasm, cetățenii României exprimîndu-și plenar bucuria de a-l avea în fruntea partidului pe marele arhitect al impresionantelor și cutezătoarelor prefaceri ale țării, văzînd în acest act politic chezășia împlinirii tuturor aspirațiilor sale.

În pragul măreței sărbători, la chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, colectivele de oameni ai muncii din întreaga țară au răspuns cu eforturi susținute pentru realizarea sarcinilor de plan pe opt luni pînă la 23 August și pe întregul an pînă la Congresul al XIV-lea al P.C.R. Cea de-a 45-a aniversare a actului istoric de la 23 August 1944 găsește economia românească la ora marilor împliniri. Calitatea, competitivitatea, noul sînt trăsături care mobilizează muncitorii, lucrătorii ogoarelor, tehnicienii, inginerii, cercetătorii, cadrele didactice, elevii și studenții. Pe marile șantiere ale țării, tinerii învață lecția muncii și se călesc în atmosfera potențatoare a spiritului revoluționar. Pe ogoare, anul 1989 coincide în mod fericit cu o rodnicie fără precedent a pămîntului. Este anul celor mai mari recolte din istoria țării, confirmînd strălucit programul prefacerii agriculturii în cadrul Noii revoluții agrare. Comunele și satele patriei sînt mai bogate și mai frumoase. Zestrea lor edilitară a crescut impresionant. Întîmpinăm 23 August cu nume noi de orașe pe harta patriei, cu succese răsunătoare în construirea marilor obiective economice ale cincinalului.

În anul celei de-a 45-a aniversări, la împlinirea a 24 de ani de la istoricul Congres al IX-lea, în preajma Congresului al XIV-lea, marele forum al comuniștilor români, poporul nostru, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, are un program de muncă și viață măreț, limpede, este hotărît să îndeplinească în mod exemplar sarcinile de plan; convins că viitorul, așezat temeinic în programele dezvoltării noastre, este măreț, așa cum ni l-am dorit, pe măsura forței noastre creatoare, a visurilor înaintașilor, ale noastre de totdeauna.

CORNEL NISTORESCU ■

Un timp eroic, biruitor

Vom sărbători, peste numai cîteva zile, 45 de ani de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist, patru decenii și jumătate de cînd, cucerindu-și libertatea cu arma în mînă și alegînd făgașul rațiunii, o întreagă națiune a trecut cu hotărîre la înfăptuirea unui gînd străvechi despre o țară a dreptății, echității și democrației plenare, a civilizației prospere și demnității umane.

Am fost cu toții martorii, creatorii și beneficiarii acestui timp eroic de-a lungul căruia națiunea noastră, condusă de încercatul și gloriosul partid al comuniștilor români, a înfăptuit revoluția și construcția socialismului, corelînd și integrînd firesc și legic un fenomen al dezvoltării sociale în istoria națională a poporului nostru, prin aplicarea la condițiile concrete ale României a legilor generale ale socialismului științific. Am văzut cu ochii noștri redescoperirea României prin marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte voința și talentul unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului : eliberarea omului, eliberarea lui de exploatare , tutelă și spaima războiului. Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„a pus capăt pentru totdeauna dominației imperialiste străine, a deschis calea înfăptuirii unor mari transformări revoluționare și trecerii la făurirea socialismului în România“.**

Am ajuns astfel să pășim cu fruntea sus, să devenim noi înșine, să ne bucurăm de roadele și farmecul acestei țări frumoase ca o grădină, o țară cum nu e alta prin varietatea și armonia reliefului, prin marea zestre a bogățiilor naturale, prin înțelepciunea, omenia, hărnicia tuturor celor care au prins vreodată trup și suflare din glia ei. Tocmai de aceea, aniversarea actului de voință patriotică de acum 45 de ani reprezintă pentru noi toți și înainte de orice evocare, sinteză și interpretare a drumului parcurs, un tablou atotcuprinzător al unei epoci de permanentă reînnoire istorică, o prospectare lucidă și metodică a ceea ce va însemna pentru țara noastră o istorie făurită conștient prin armele rațiunii și practicii sociale.

Din această retrospectivă emoționantă, ce se arcuiește peste patru decenii și jumătate, poporul nostru, mîndru de realizările sale, cu conștiința și certitudinea zilei de mîine, mai unit, mai neclintit ca oricînd în jurul partidului iubit — va desprinde din nou, cu bărbătească și pioasă recunoștință, figura legendară a celui ce și-a unit destinul cu țara, t o v a r ă ș u l Nicolae Ceaușescu, primul muncitor și omul cel mai neobosit al acestei țări, comunistul, ctitorul și vizionarul României moderne, care de 60 de ani se identifică cu momentele fundamentale din istoria României contemporane. Pe umerii lui de conducător de partid și de țară, de comandant și oștean, de arhitect și constructor a stat și stă marea povară a țării, marea răspundere a destinelor noastre, a devenirii noastre. El a adus în zidirea acestei țări o lucidă, o îndrăzneață idee de ritm, de înaintare racordată direct viitorului, poruncilor lui, exigențelor lui. El a ridicat la valoare de simbol, în fața întregii lumi, însușirile tradiționale ale românului, dragostea fierbinte de țară, legătura nemijlocită cu țara, uriașa capacitate a sintezelor, forța demiurgică a muncii, dăruirea, clarviziunea, polivalența.

El este omul care ținînd în dreapta sa cumpănă nevoile țării cu posibilitățile ei reale, a asigurat României un loc de frunte în economia și politica mondială.

Epopeea marilor construcții ale socialismului, îndeobște a celor finalizate în ultimii 24 de ani, este desigur, pe larg cunoscută cititorilor noștri. În răstimpul a patru decenii și jumătate, o țară înapoiată din punct de vedere economic, cu un profil predominant agrar, și-a construit la ea acasă o industrie puternică, dinamică, competitivă. Ne mîndrim deopotrivă cu importantele succese dobîndite prin socializarea agriculturii, înfrățirea miilor de parcele izolate într-un singur și mare ogor dînd posibilitate valorificării superioare a fondului funciar prin aportul mecanizării, chimizării și irigațiilor. Ne mîndrim în același timp cu virtuțile și puternica ascensiune a științei și culturii românești, cu înflorirea artei și culturii noastre. În toate domeniile, țara oferă o grandioasă frescă a civilizației contemporane, caracterizată pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică. Fiecare dintre noi, privind cu ochiul liber în jurul său și la sine, poate face bilanțul acestor înfăptuiri, prezente în fiecare localitate și așezare umană, în fiecare familie. Și toate acestea în contextul unei politici externe caracteristice unui stat socialist independent, suveran, deplin stăpîn pe atributele și opțiunile sale, egal în drepturi cu toate națiunile, statut care, în virtutea contribuției masive la rezolvarea problemelor internaționale, a asigurat României și președintelui ei un prestigiu și o autoritate uriașe.

În toate aceste înfăptuiri, poporul nostru recunoaște spiritul novator, gîndirea suplă, originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, neîmpăcarea sa cu orice tendință de închistare, stagnare, automulțumire, energia sa revoluționară a cărei combustie este patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit față de cauza socialismului și comunismului în România, în lumea contemporană. Marelui nostru conducător de partid și de țară îi datorăm mărețul edificiu al gîndirii politice noi, științifice, analizei sale temeinice și profunde, conceptelor și tezelor sale ce au făcut posibilă integrarea construcției socialismului în cursul istoriei naționale. În baza acestui inestimabil patrimoniu de idei și teze originale, proprii gîndirii dialectice moderne, poporul nostru a dobîndit, pe temelia trainică a proprietății socialiste, marile succese din industrie și agricultură, înfăptuiri politice, sociale și culturale fără precedent. Tot ce s-a realizat, tot ce urmează să înfăptuim ilustrează contribuția determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la elaborarea și înfăptuirea planului național unic de dezvoltare economico-socială, de dezvoltare echilibrată a forțelor de producție, pe întreg teritoriul țării, la redimensionarea tuturor sectoarelor de activitate, la toate nivelele, la perfecționarea continuă a întregii societăți, la intensificarea muncii ideologice și politice, asigurarea progresului general al țării, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Urmînd acest flux energetic al gîndirii novatoare, națiunea noastră a dobîndit o experiență unică în edificarea unei Românii multilateral dezvoltate și în perfecționarea continuă a sistemului democrației muncitorești-revoluționare. La inițiativa și prin contribuția nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost creat un sistem unic în felul lui de participare a oamenilor muncii, în tripla lor calitate de proprietari, producători și beneficiari, la conducerea societății. Largul, profundul democratism al societății noastre este exprimat plenar de Frontul Democrației și Unității Socialiste, care prin organizațiile de masă și obștești, uniunile și asociațiile pe care le cuprinde, consacră unitatea de acțiune a întregii națiuni în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigură participarea tuturor oamenilor muncii la conducerea societății. Pe această cale România a dobîndit una din cele mai democratice forme de guvernămînt din lume, în care totul se face prin popor și pentru popor.

Sărbătorirea victoriei de la 23 August 1944 se impune inimii și cugetului nostru prin vibranta retrospectivă a trecutului național. Ea se constituie într-un moment de bilanț, de profundă meditație, dar și într-o amplă deschidere spre orizonturile viitorului. Acesta se va naște pe trunchiul solid al prezentului și el ne apare încă de pe acum conturat cu limpezime în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român. Suprema garanție a biruinței o va constitui, ca și pînă acum, forța, înțelepciunea și trăinicia gloriosului nostru partid, în fruntea căruia se află omul ce întruchipează crezul, voința și aspirațiile noastre, ale tuturor și pe care poporul român, exprimîndu-și deschis optfunea, îl dorește reales în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUS ■

e o sărbătoare a fiecăruia

ANCHETĂ DE OPINIE FLACĂRA

Unor oameni de vîrste şi profesii diferite, reporterii noştri le-au adresat o singură întrebare:

„Ce înseamnă 23 AUGUST pentru dumneavoastră?"

Mai întîi, o mărturie de reporter:

Copacul de acasă

Înainte de a porni în această anchetă de opinie, ce ar putea ispiti orice sociolog şi cu atît mai mult un reporter, am întors întrebarea spre mine însămi. Din cutele sufletului şi ale memoriei s-a înălţat trăirea unei puternice amintiri.

...La o răscruce de uliţi, în mijlocul satului de cîmpie se înalţa, rotund, un copac bătrîn şi rămuros, pe cercurile căruia, cine ştie de cîte sute de ani, se încrusta istoria micii noastre aşezări. În vara aceea fierbinte şi secetoasă, la noi, în Bărăgan, mă număram printre acei copii care se adunau sub umbra lui, în jurul unui invalid întors fără picioare de pe front. Vasile nu avea mai mult de 30 de ani şi-şi reproducea mereu coşmarul exploziei ce i-a retezat rădăcinile lui omeneşti, cu care se putea înfige în viaţă şi în brazda plugului. Ne vorbea în şoaptă, obsedat că îl aud nemţii; satul era ocupat de soldaţii lui Hitler. Nopţile ne punea să ne căţărăm în crengile din virf să vedem vîlvătăile, să vedem cum arde Ploieştiul (la 50 de kilometri de noi) sub bombe, să vedem panglicile de lumini ale antiaerianei din Bucureşti, căutînd pe bolta cerului avioane inamice. Eram toţi din generaţia celor lăsaţi de taţi şi bunici la vîrsta cuceririi cuvîntului, a conştienţei juvenile, cînd au fost ei concentraţi şi iată-ne ajunşi şcolari. Buchiseam scrisori expediate de prin oraşe şi locuri despre care nu auzisem încă, ele erau cartea noastră de geografie. În fiecare zi alergam cu groaza în suflet, la primărie să citim listele „morţilor", „răniţilor", „dispăruţilor", „prizonierilor", din sat. Istoria ne-a răsplătit chinul nopţilor albe, de patrule benevole. Din piscul postului nostru de observaţie am interceptat, uluiţi, uruitul motocicletelor şi maşinilor cu zvastică pe portiere. Plecau nemţii. În alertă, în panică, se retrăgeau pe furiş, în umbra gardurilor, ei atît de trufaşi pînă atunci, spre pădurea de peste riu. Vasile, sta cu spinarea lipită de trupul copacului şi ne chema jos, cu înfrigurare. „În cît e azi?", ne-a întrebat şi ne-a ordonat apoi să ne retragem urgent acasă. A doua zi, satul vuia, femeile nu s-au mai dus la treburile cîmpului, vuia de ştirile lansate azinoapte, ajunse şi la noi prin aparatul de radio improvizat al „domnului învăţător Alexandru".

„La Bucureşti s-a întors politica. Antonescu a fost silit să abdice. România a rupt relaţiile cu Germania lui Hitler. Războiul se apropie de sfîrşit." Din toate aceste lucruri şoptite cu gravitate, înţelegeam doar că se va întoarce tata. Dar a trebuit să aştept încă mult, bucuria aceasta am trăit-o abia pe la sfîrşitul lui martie 1945. Ne-am pomenit cu el într-o dimineaţă, în zori, pe cînd mama înhăma la căruţă doi cai amăriţi, reformaţi de pe front, să plece la arat. Semăna atît de mult cu caii aceia despre care mama se întreba de vor fi în stare să ducă după ei plugul. Tata venea pe jos din Tatra. Cum sosise, mai deunăzi, şi fratele mamei. A trecut multă vreme pînă cînd să mă obişnuiesc a-i spune tată. Nu semăna cu cel din fotografia sepia de deasupra patului, cu care vorbeam adesea, împărtăşindu-i bucuriile ori necazurile mele de copil. Era mai bătrîn, mai aspru, mai tăcitum. ...Peste vreo 5 ani, cînd m-a adus (cu căruţa) la Bucureşti, la liceu, m-a dus să-mi arate Calea Victoriei şi Piaţa, ce abia devenise a Republicii, şi Palatul. Am privit mută zidurile şi pietrele caldarîmului. La şcoală descoperisem istoria acelei nopţi de care se lega drumul meu în Capitală. Îmi răscoleau imaginile livreşti despre ziua aceea unică de august care, cum înţelesesem, îmi dădea putinţa să învăţ carte. (Tata avea două clase primare iar mama deprinsese prin cursurile de alfabetizare, de după 1948, să se iscălească). Copacul acela din sat creştea parcă în mijlocul pieţii, se înălţa peste mulţimea care striga: „Jos Antonescu! Jos războiul! Vrem pace!" Auzeam „Proclamaţia către popor", auzeam paşii gărzilor patriotice, vedeam titlurile mari din ziare „Totul pentru front, totul pentru victorie!"... Un film grandios se derula în mine, film pe care l-am păstrat, şi-l am şi acum în memorie, îmbogăţit mereu, aşa cum mereu s-au îmbogăţit cunoştinţele pe care şcoala, universitatea, manualele, cărţile de literatură, mărturiile şi documentele mi le-au oferit despre evenimentul unic în istoria patriei mele, contemporan cu care a fost şi copilăria mea.

Sînt în istorie evenimente numeroase, cu rolul şi însemnătatea lor în succesiunea epocilor, în structura socială şi politică a unei ţări, a unui popor, a unei regiuni de pe glob, dar puţine sînt cardinale, prin consecinţele în destinul acelei ţări, acelui popor.

Revoluţia de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă a românilor, de la 23 August 1944 pregătită îndelung şi condusă de Partidul Comunist Român, cu jertfe şi sacrificii a fost, este, rămîne un asemenea prag în destinul nostru naţional. Sinteză şi culme a istoriei românilor este — în plan intern — începutul revoluţiei cu rol de renaştere fără egal şi fără precedent în tot trecutul milenar al existenţei poporului şi ţării. Este opţiunea noastră pentru socialism, pentru o societate nouă, a dreptăţii şi egalităţii între oameni, a libertăţii şi demnităţii. În plan extern, este un moment decisiv în cursul celei mai atroce, mai cumplite conflagraţii mondiale din istoria umanităţii, scurtînd suferinţele omenirii, contribuind, ca a patra putere, la zdrobirea maşinii de război naziste. Politica României socialiste, ce a urmat, politica partidului ei de guvernămînt, Partidul Comunist Român, experienţa ei în revoluţie, mai cu seamă după Congresul al IX-lea, ne apropie o dată mai mult spusele, argumentate cu materia însăşi a faptelor cu realitatea istorică, marelui Iorga: „Fără să exagerăm, avem în istoria universală o parte pe care înţelegem să nu o dăm nimănui", subsumînd aici aportul românesc la întreaga istorie a lumii, poziţia pe care ne-am dobîndit-o, prin luptă dreaptă pentru libertate şi suveranitate, pentru pace, prin vocaţia constructivă în concertul popoarelor.

Profesorul universitar Nicolae Ciachir, specialist în istorie universală, răspunde astfel:

Drumul spre adevăr

— Aveam 17 ani, eram elev de liceu şi mă aflam în vacanţă, într-un sat, Valea Cinepii, din sudul judeţului Brăila. Deşi îmi plăcea matematica, familia spera să urmez Politehnica, vara aceea încărcată de evenimente mi-a schimbat traiectoria, m-am hotărît să ajung la Facultatea de istorie, unde am şi intrat, în anul 1946.

— Cum se vedea anul 1944, prin ochii unui adolescent ce se apropia de pragul majoratului?

— Nu sînt o excepţie, colegii mei de clasă, toţi tinerii de vîrsta mea erau preocupaţi şi în sens existenţial — majoritatea aveau părinţii pe front, mulţi erau chemaţi şi ei sub arme, duceam lipsuri şi foamete —, şi, în sens filozofic, de timpul pe care îl trăiam. Blindatele treceau pe lîngă noi, avioanele zburau deasupra capului, zilnic camuflaje şi alarme, comunicatele de război ne aduceau veşti de groază despre măcelul ce se abătuse asupra Europei — oraşe distruse de bombe, cohorte de morţi şi răniţi pe fronturi, explozii, arestări, lagăre, deportări forţate, genocid, pogromuri. Experienţa familiei m-a pus, mai apoi, şi mai direct în contact cu războiul. Aveam un frate ofiţer, rănit în martie 1945, în faţa oraşului cehoslovac Banska Bistriča. În 1984, permiteţi-mi o digresiune, de la cronologie, ca să spun aşa, am susţinut o comunicare exact la Banska Bistriča, despre participarea ţării noastre la eliberarea Cehoslovaciei, susţinută cu documente inedite din Arhiva Ministerului Apărării Naţionale. Eram bănuiţi, extrem de emoţionat, vorbeam şi nu-l vedeam decît pe fratele meu, cu rănile picurînd de sînge, sînge scurs la porţile acestui oraş frumos, pentru libertatea lui, pentru eliberarea de sub stăpînirea nazistă.

— Din 1944 pînă în 1946, cînd viaţa luase alt curs, aveaţi răstimpul să vă răzgîndiţi, să reveniţi la înclinaţia pentru matematică, reconstrucţia avea nevoie, poate chiar mai acută, de ingineri.

— Deciziile luate în momente ca acelea nu se pot schimba. Istoria devenea pentru mine o problemă de conştiinţă, o să vă spun că, în decembrie '44, am intrat în rîndurile tineretului comunist. Începusem să înţeleg, de data aceasta poate mai bine ca alţi tineri, evenimentele politice ale vremii, drumul pe care Partidul Comunist Român începuse a conduce ţara. În toamnă, cînd am intrat în facultate, am optat pentru partid, al cărui membru am devenit în octombrie 1946. Mai întîi, ca foarte mulţi dintre colegii mei din Universitate, am aderat la „Bloc", la Blocul Frontului Naţional Democrat, pentru al cărui program am votat. Ceea ce li se pare tinerilor de azi lucrul cel mai firesc şi mai obişnuit din lume, să aibă drept de vot, odată ce împlinesc vîrsta majoratului, pentru noi era un eveniment capital, o redescoperire de sine. Viaţa ne maturiza altfel pe noi, atunci. Istoria ne asalta dinspre prezent.

— Sînteţi, constat, adeptul teoriei „cronologiei inverse" în istorie?

— Şi marii noştri istorici au fost. Pârvan, Iorga, Xenopol... Pârvan arăta că „drumul invers" e singura cale pe care istoricul se apropie de realităţile trecute. Dacă citim corect şi reflectăm asupra adîncimii lor, documentele şi tezele partidului, după Congresul al IX-lea, din care nu lipseşte o analiză istorică, o raportare a evenimentelor de la 23 August 1944, ca şi după aceea, la îndelunga existenţă a poporului nostru, definite ca salt al unei unicităţi şi continuităţi istorice, vom vedea că această metodă în studiul istoriei este validată de concepţia materialismului istoric, ca o metodă de lucru pe deplin dialectică, pe deplin ştiinţifică. Revenind asupra studenţiei mele, eram foarte pătruns de rolul istoricului în lumea modernă, în lumea nouă ce apărea, în condiţiile cînd se constituiau blocuri militare diferite, sisteme sociale şi regimuri politice diferite. Un istoric este o conştiinţă a epocii lui şi o voce a poporului din care face parte, respectul ştiinţei şi adevărului fiind obligaţiile sale fundamentale. Istoriografia noastră avea nevoie de generaţii de cercetători şi profesori meniţi să descopere şi să fructifice mai bine documentele, să le pună corect în circulaţia internaţională, ştiind că materia istoriei este cel mai adesea şi cel mai abil pusă în slujba unei politici discriminatorii sau revizioniste. Am avut la facultate mari profesori, asemenea voci şi conştiinţe ca Gheorghe I. Brătianu, Victor Papacostea, C.C. Giurescu, Andrei Oţetea... ale căror opere au suferit o vreme în perioada unui dogmatism ce tindea să ne compromită trecutul eroic, să ne minimalizeze locul şi aportul în universalitate. Este meritul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a cărui concepţie ştiinţifică despre istoria naţională, afirmată cu tărie la tribuna Congresului al IX-lea, a repus în drepturi moştenirea

(Continuare în pag. 6)

Binele fiecăruia

(Urmare din pag. 5)

noastră culturală și în domeniul atît de strălucit al istoriografiei.

— Ați uitat total de biografia dumneavoastră.

— Nu, n-am uitat, este în directă legătură, ea a parcurs aceste etape și a fost marcată de ea. În 1948, m-ați fi putut găsi, alături de cea mai mare parte a studențimii românești, în „salopetă albastră", pe șantierul Bumbești-Livezeni. Romantismul de care generația dumneavoastră a auzit îndestul, din reportaje și din literatură, era real și era superb. Era un blazon, cum ar trebui să fie totdeauna, să ai bătături în palme, fiindcă ai pus o piatră la ceea ce se înalță în țara ta. Se simțea ca un învins al vieții cel care nu reușea să ajungă atunci pe unul din marile șantiere.

— Sînteți, la Universitatea din București, titularul cursului de Istorie universală modernă, dar cărțile, numeroasele lucrări științifice pe care le-ați semnat se referă, mai ales, la sud-estul Europei. Este acesta sfatul unuia dintre marii profesori al căror urmaș vă socotiți ?

— De la Hasdeu încoace și poate chiar de mai de demult, de la Cantemir, de la Miron Costin, proiecția noastră în lume este o componentă permanentă a preocupărilor istoricilor români. Deși specialist în epoca modernă, m-a interesat și voi mai poposi încă, asupra evenimentelor de la 23 August 1944, asupra proiecției lor în sud-estul european. Este o profesiune de credință, socot, o datorie față de patria ta să aduci în conștiința popoarelor importanța lor covîrșitoare asupra destinului acestui colț al Europei. Recent, am publicat în limba franceză, în Analele Universității București (seria istorie 1989), un asemenea studiu, bazat pe documente inedite, aflate, în special, în arhivele iugoslave. Cum spuneam, istoriografiei i se cere azi, o investigare atentă și o fructificare mai amplă a documentelor — multe încă nedescoperite, mai cu seamă cele aflate în țări vecine privitoare la 23 August 1944 ,recunoscut în epocă (se pot citi toate comunicatele și știrile ziarelor ce apăreau atunci în toată lumea, de la New York la Londra, de la Ankara la Cairo, de la Moscova la Madrid) drept esențial pentru cursul războiului și al istoriei sud-estului european postbelic.

Pentru muncitorul Petru Dobre din Reșița, 23 August este actul care a schimbat destinul orașului său :

Un centru al tehnicii mondiale

Deși lucrează de 22 de ani în secția de mașini electrice nr. 1 a Întreprinderii de construcții de mașini Reșița, Petru Dobre arată foarte tînăr (chiar este) și foarte grăbit. Se scuză că n-are timp să ne explice prea mult din cîte înseamnă pentru el, o să ne răspundă telegrafic „printre picături", dacă îl însoțim la standul de probe. Să-l înțelegem, este ceva foarte important, face parte din echipa care execută probele generatorului nr. 2 pentru Centrala atomo-electrică de la Cernavodă. Primul se află acolo, în montaj. „Poate chiar acesta ar constitui un răspuns, nu ?!" Faptul că România a ajuns la o asemenea putere tehnică, încît poate să-și construiască singură cel mai modern sistem de producere a energiei electrice, prin fuziune nucleară. Industrializarea a fost punctul nr. 1 în construcția noii societăți, pornită odată cu actul revoluționar din august 1944. Între tinerețea sa și acea pagină de istorie se află viața tatălui său, care se numește, tot Petru Dobre. A ieșit la pensie nu de mult din aceeași uzină, din aceeași meserie. În august 1944, lucra ca șef de echipă la secția compresoare a ceea ce se numeau atunci Uzinele de fier și domeniile Reșița. Hala aceea era cea mai nouă, se inaugurase în ianuarie 1943. Pe atunci, producția de compresoare era socotită „de viitor". Ziua de 23 August, i-a schimbat acel „viitor", chiar într-un „mare viitor". Curînd profilul respectivei secții a început să se schimbe, să se extindă, să se complice, să fabrice părți mecanice pentru locomotive cu aburi, ca în 1949, să se profileze pe turbine cu aburi. „Fiecare uzină, zice, ar putea să refacă, să scrie un capitol din romanul țării, romanul României ca putere tehnică a lumii, din fosta „eminamente agrară". După cîțiva ani, uzina reșițeană a produs boghiuri pentru locomotive, pompe de petrol, ca în ultimele decenii să treacă la agregate de mare putere. În 1985, cînd tata ieșea la pensie, a lăsat în loc 3 muncitori de nădejde, copiii lui. Ionel este galvanizator în sectorul nichelaj din secția de tratamente termice ; Elena — bobinatoare în atelierul de motoare electrice 1 ; eu îi continui meseria de electrician. N-am apucat să-l văd sărbătorit de colegi, eram în India. Puneam în funcțiune un aglomerator de concepție și construcție românească. „Punerile în funcțiune" sînt pentru mine o adevărată specializare. Am început-o în 1967, cu montarea hidrogeneratorului la centrala electrică de pe Bistrița. Au urmat apoi, în ritmul în care un mare program de amenajare hidroenergetică a rîurilor țării se desfășura, hidrocentralele Bacău II, Porțile de Fier I, Siriu, Rîul Mare —Retezat. La cele de la Ipotești, Drăgănești, Frunzaru am montat hidrogeneratoare reversibile, de tip bulb, o premieră tehnică mondială, proiectată și realizată aici, la Reșița, în uzina noastră, dezvoltată și ea an de an, utilată la nivel tehnic internațional. Puteți să mă credeți, am umblat prin multe țări. Acum, din hala rămasă cea mai veche, doar prin clădire, din mîini noi și cu utilaje noi, pornesc spre Turcia, India, China, Columbia și multe alte țări motoare electrice în clase de putere și cu parametri internaționali. Tehnica reșițenilor, tehnica din orașul unde s-au construit prima dată în România — în 1922 — mașini electrice, a ajuns un model de referință".

Orașul, de asemenea. Se duce acasă cu tramvaiul — una dintre ultimele noutăți edilitare la Reșița —, traversînd bulevarde largi, cu totul noi. „Uzina și orașul semnifică pentru mine 23 August".

Inginera Elena Buzescu, directoare generală adjunctă a Întreprinderii de confecții și tricotaje București, răspunde printr-un singur argument :

Prestigiul însuși al industrei românești

De-a lungul reportajelor noastre la Întreprinderea de confecții și tricotaje București, inginera Elena Buzescu, de 8 ani directoare generală adjunctă, de 33 de ani, om al muncii în cea mai mare unitate a industriei ușoare românești, a devenit un personaj familiar, acaparator, ne spune simplu lucruri de o mare importanță Ca dintotdeauna, răspunde bine gîndit, sincer și cald la o „întrebare care mă afectează direct".

— M-am născut în Aleșd, în 1939, în Bihorul ce avea să cadă, peste un an, după cumplitul Dictat de la Viena, sub ocupație fascisto-horthystă. Familia mea a reușit să se refugieze peste Carpați, în sudul țării, în Teleorman. Am resimțit din plin, drama refugiului și coșmarul războiului. Dumneavoastră, atît de tînăra mea interlocutoare, poate să vi se pară incredibil că la 4—5 ani, un copil de vîrsta păpușilor, poate să-și conștientizeze cu adevărat întîmplările din jur. În momente de excepție, copilăria, se pare, are alte resurse și se maturizează nebănuit. Sufeream de suferințele părinților mei, jocurile copiau realitatea și dorințele de a ne întoarce acasă, de a veni, odată, pacea. Cînd tatăl meu a adus, pare-mi-se, pe 24 august, un ziar, împăturit ca pe un document de preț, deschizîndu-l cu o bucurie și o ploșenie, în același timp, pe care nu le cunoșteam, și ne-a citit vestea de „trăsnet" a „răsturnărilor" politice de la București, am plîns și eu odată cu ei. Mama șoptea printre lacrimi „o să ne întoarcem acasă, o să ne întoarcem..." Mai tîrziu, crescînd, am înțeles ca atîția alții sensurile acelor „răsturnări". Ceea ce se întîmpla cu mine era chiar un exemplu. Am venit la Școala de meserii din Capitală după care, la 17 ani, eram muncitoare la APACA.

Fosta Apaca era un șantier, se mărea, se moderniza, creștea. Veneau în valuri fete de la țară, ca și mine, să învețe meserie. Cele mai multe, după munca în fața mașinii, intram în bănci. Se înființase chiar în fabrică un liceu seral. Deși sălile de clasă erau improvizate în halele de producție, să știți că era un învățămînt de foarte bună calitate. Fabrica m-a trimis apoi, la Facultatea de textile, la Iași. Eram mulți studenți-muncitori la vremea aceea, care purtam în spate răspunderea față de cei rămași în fabrică, din truda cărora ni se plăteau bursele. Ne așteptau ingineri, ne așteptau să le aducem noutăți, să le facem munca mai ușoară. Peste tot, în toate facultățile existente, ca și în cele care se înființau din mers, urcau studenții-muncitori. Țineam cadența cu copiii ce veneau de pe băncile școlilor tehnice și liceale ; sîntem o generație care nu ne-am plecat fruntea și care am izbutit.

— Cum s-a resimțit asta în întreprinderea, în domeniul unde lucrați ?

— Am absolvit facultatea în 1965, în anul Congresului al IX-lea, ca doi ani mai tîrziu să mi se încredințeze — promovarea femeii începuse a avea valențele ei adevărate și să se simtă în realitate —, conducerea primului laborator de cercetare din sectorul confecțiilor, unde am reușit să inițiez noi metode de proiectare tehnologică, să punem la punct soluții noi pentru mecanizarea operațiilor. Aici s-a realizat tehnologia de termocolare (de fabricare a inserțiilor pentru confecții fără proprietăți termoplastice), ca și tehnologia de fabricare a netesutelor, ducînd la economii importante de materii prime și la raționalizarea consumului de manoperă.

— Prin numărul de ani dăruiți acestei întreprinderi, sînteți îndreptățită să ne conturați imaginea ei, la anul 1989.

— Sîntem un adevărat oraș, avem 15 000 de oameni ai muncii capabili să rezolve toate problemele tehnice ridicate de produsele lor, produse cerute pe toate meridianele globului. Deținem o stație-pilot pentru elaborarea studiilor de S.D.V.-uri, laboratoare, unde se dezvoltă cercetări pentru noi metode de proiectare a îmbrăcămintei, ca și pentru noi metode de muncă, în vederea creșterii randamentului și a productivității. Deținem un laborator modern pentru analiza țesăturilor, în funcție de care se modernizează utilajele și tehnologiile. Producem serii mari, dar și seria mică și foarte mică, de mare complexitate, atît de solicitată în prezent de piața mondială a confecțiilor. E cunoscută pretutindeni marca de fabricație ICTB. Dacă volumul producției noastre a crescut, în acești 45 de ani, de 20 de ori, peste 80 la sută se exportă. Produsele noastre sînt, au ajuns un bun și reprezentativ mesager al forței economice a României, al capacității tehnice a acesteia, de a fi în pas cu tot ceea ce s-a cucerit într-un domeniu sau altul.

În final, v-aș răspunde la întrebarea pusă, cu o singură frază : pentru mine ca inginer, 23 August înseamnă prestigiul însuși, prestigiul de azi al industriei românești

În răspunsul lor, Marian Chirilă, Iosif Iernuțan și Ioan Iernuțan, din Oarba de Mureș, evocă cele 11 000 de jertfe pentru apărarea acestei palme din pămîntul natal

Nici o jertfă n-a fost zadarnică

Marian Chirilă, pensionar, satul Sfîntu Gheorghe : De fel sînt din Oarba. De peste deal. Acolo m-am născut și acolo am trăit pînă recent, cînd pe această vatră a început să se întemeieze un nou sat. Oarba e un sat între dealuri, legenda spune că de acolo îi vine și numele. Ajuns în vatra lui nu mai vezi decît petecul de cer de deasupra, sfîrșit și el la întîlnirea cu dealurile. Ce înseamnă pentru mine 23 August, mă întrebați ? Un răspuns îl oferă această linie de case extraordinar de frumoase, bine gospodărite și înzestrate cu ceea ce, în tinerețe, generația mea nici nu a putut visa. Ele semnifică ieșirea orbenilor la lumină. Nu înseamnă că, mutîndu-ne aici ne-am rupt de vechiul sat. Ne-am rupt de o viață trăită în ceață și lipsuri. 23 August 1944 mai înseamnă această livadă rodind atît de frumos. În sevele ei urcă sîngele celor 11 000 de osteni care și-au dat viața în acest spațiu, așa cum urcă, de 45 de ani și în holda pîinii. Anul acesta cooperativa noastră agricolă a obținut peste 8 000 kg grîu și orz la hectar. De cîte ori spun 23 August, mă văd tînăr soldat în Regimentul 6 pionieri din Alba Iulia, participînd din primele ore la dezarmarea hitleriștilor, pe Feleac și la celelalte acțiuni de urmărire și distrugere a inamicului, pînă în Munții Tatra. A fost greu. Fiecare metru de pămînt cîștigat pînă la eliberarea țării și pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei a fost scump plătit. Mărturie stă acest monument ridicat în memoria celor 11 000 de soldați și ofițeri români căzuți pentru eliberarea satului meu și a țării.

Iosif Iernuțan din Cipău : În fiecare dimineață mă trezesc cu privirea către Dealul „Sfîntu Gheorghe", către Oarba mea natală. Și acum, retrăiesc adesea momentele dramatice, dar și înălțătoare, din istoria poporului român și din viața mea personală petrecute în august 1944 și în lunile de război care au urmat. Oțelindu-ne în luptele de la Băneasa și Otopeni, în apărarea Capitalei, am fost apoi dislocați în Ardeal. Vă închipuiți ce însemna pentru mine și pentru camarazii mei ardeleni bătălia pentru dealul Sfîntu Gheorghe ? ! Dincolo de coama lui împînzită de cazemate și nemți, era Oarba de Mureș. Satul meu natal. Doar doi kilometri mă despărțeau de ai mei. Cît a costat cucerirea acestei distanțe știe toată lumea : 11 000 de vieți. Dacă am fost trădați sau nu ? Va rămîne să decidă istoria. Faptele au arătat lumii, așa cum au făcut-o de atîtea ori, cînd a fost nevoie, vitejia și puterea de sacrificiu ale unui popor hotărît să trăiască demn, liber și, independent. Dar să vă răspund și mai direct la întrebare : 23 August este pentru mine bucuria de a asista la împlinirile celor zece copii ai mei și ale nepoților mei.

Ioan Iernuțan, electrician : Sînt cel mai mic dintre cei zece frați și locuiesc cu părinții. Aici, sub bolta de viță, pe acești butuci de stejar dispuși în semicerc în jurul trunchiului închipuind o masă a tăcerii, am ascultat de multe ori povestea **Oarbei de Mureș**. Mi-a fost relatată de unul dintre eroii ei care nu este altul decît tatăl meu. E fantastic să lupți pentru a-ți recuceri satul. Pentru a-l elibera de cotropitori. Șansa aceasta a avut-o tata. Și a mai avut șansa extraordinară de a supraviețui măcelului care a fost pe spațiul acesta mic ce-l cuprindem acum cu privirea. E fantastic, îmi închipui, să învingi și să te bucuri de ur-

stă în binele tuturor

mările victoriei. De aceea pentru mine 23 August, sărbătoarea noastră națională, are o semnificație aparte. Este drumul de lumină, la propriu și la figurat spus, parcurs de generația mea. Oarba este integrată noului oraș Iernut, declarat chiar anul acesta, ca și Cîpăul, dealtfel, iar Întreprinderea Electrocentrale Iernut, unde lucrez, stă ca o metaforă a luminii asupra întunericului. Realizează acum zece la sută din producția de energie electrică a țării.

Profesorul de geografie Ioan Georgescu din Carei, ultimul oraș eliberat al țării, de către armata română, evocă în răspunsul său :

Simbolul vulturului din Carei

„Cu cîteva săptămîni înainte de 23 August 1944 împlinisem 18 ani, îmi povestește Ioan Georgescu din Carei. Eram în vacanța școlară la părinții mei din satul Ghenci, îl ajutam pe tata la coasă, la strînsul fînului și la alte treburi ale gospodăriei. Satul Ghenci este un sat românesc la vreo 7 km de Carei. Din 30 august 1940 de cînd ni s-au spart ferestrele de la casă, tata era mereu întunecat. Fusese dat afară din slujba de poștaș, dar tot nu s-a lăsat de cititul ziarelor pe care mi le dădea apoi și mie, fără să scoată o vorbă. Nu se anunța nimic bun pentru noi, toți eram într-o așteptare chinuitoare. În ziua aceea am aflat totuși vestea cea mare a izbucnirii revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la București. De la un prieten, Ioan Sălăjan, care avea un post de radio clandestin. Cînd a auzit tata pe loc i-a trecut supărarea cu slujba și ne spunea mereu că o să împartă iar ziare în limba română. După 23 August 1944, autoritățile horthyste au declanșat o adevărată prigoană împotriva țăranilor, muncitorilor și intelectualilor români din Ardealul smuls prin Dictatul de la Viena. La orice mișcare, te pomeneai că ești tratat drept suspect, erai trimis drept în lagăr. În partea de nord a orașului, unde a fost vechea fabrică de hîrtie, se construise un lagăr unde au început să sosească prizonieri români, soldați și civili, din interiorul țării. În fiecare duminică, noi, tinerii, ne străduiam să cîștigăm bunăvoința santinelelor germane și duceam celor închiși mîncare. Împreună cu colegii mei de școală Augustin Negreanu din Sanislău, Vasile Buticaș, Gheorghe Pop, Florica Varga, Ioan Sînmihai și Ioan Ilisie ne apropiam de gardurile lagărului cu merindea adusă de acasă de la părinții noștri și de la cetățeni maghiari și o duceam acelor nenorociți care nu mai știau cum să ne mulțumească. Nu am reușit să mai venim la ei decît în două sau trei duminici, pentru că frontul se apropia. Prizonierii au fost evacuați și expediați mai în interiorul Ungariei, spre Szolnok. În noaptea de 24 spre 25 octombrie 1944, pe la orele 3, pe un timp ploios îl văd pe tata că își ia o pelerină și împreună cu vecinul Vasile Czicker au ieșit prin grădină și s-au îndreptat spre cîmp în întîmpinarea armatei române.

Tata știa că podurile de cale ferată și șoseaua erau minate de trupele fasciste și horthyste în retragere, așa că se grăbea să înștiințeze pe comandanții de eșaloane. „Domnilor ofițeri, opriți !“ a strigat el, cu ultimele puteri care-i mai rămăseseră după fuga aceea bezmetică prin noapte. „Cine sînteți ?“ l-a întrebat un ofițer român, îl chema Ionașcu, care mai era însoțit de doi ofițeri chiar din Carei, Francisc Tegzeș și Ioan Maior, care nu putuse răbda și venise cu o zi înainte, incognito, în orașul său natal, înainte de atac.

„Oameni buni !“ au răspuns tata și însoțitorul lui, Vasile Czicker. (Pe atunci, pe tata îl chema Gheorghe Gyügyei, pentru că părinților li se maghiarizase numele, dar ei erau români get-beget, mama din Tiream, moașă comunală la Ghenci și Sînmiclăuș, și tata — plugar din satul Ghenci.)

„Apropiați-vă !“ a poruncit ofițerul acela Ionașcu. Tata i-a prevenit că podurile și șoseaua au fost minate, așa că trupa a luat-o pe lîngă șosea. În spate, mult în spate, un soldat român călare în fruntea unor care venind pe șosea a sărit în aer împreună cu cîteva atelaje și cai. Dimineața, am ieșit în oraș și am văzut pe tata mărșăluind lîngă ofițerii români și civilii cu steaguri tricolore, între care am zărit și pe profesorul Augustin Oșeanu și Iosif Negreanu ce se înghesuiau pe trotuare privind armata română. Apoi tata s-a despărțit de ofițeri și le-a mai spus : „Vă rog să trimiteți înainte plutonul de pionieri spre satul Urziceni pentru că acolo drumul este minat“. Și, într-adevăr, pionierii au venit de acolo (și asta a fost povestită ani în rînd de tata la adunările comemorative de la monumentul lui Vida Geza) cu coșuri mari de nuiele pline de mine, de parcă s-ar fi întors de la un pescuit fabulos.

Războiul a trecut, patria a revenit la hotarele ei firești. M-am căsătorit cu o educatoare care mi-a dăruit un fiu. Ce credeți că e băiatul meu ? mă întreabă. Dau din umeri. Tot profesor de geografie, ca mine, și tot la liceul din Carei. Aici am învățat slova și aici îi învățăm pe alții.

Și nu m-am plictisit niciodată cînd am predat geografia patriei mele. Pentru că ea este în mișcare ca și soarele însuși. Spuneam elevilor : „Să știți că harta asta nu mai este bună. Marilor canale ale lumii, cum sînt canalul de Suez, Panama ori Kiel, li s-a adăugat încă unul care a modificat harta fizică a lumii : canalul Dunăre — Marea Neagră. Ce păcat că am ieșit la pensie și nu mai pot vorbi copiilor despre canalul prin care Bucureștii devin port la Dunăre și Marea Neagră !

„Ați văzut manualele de istorie de clasa a XII-a ?“ mă întreabă el. Misia de dascăl, se vede, nu-i dă pace. Pe copertă, continuă el, se vede un coif cu un vultur deasupra cu aripile desfăcute. Coiful acela superb a fost descoperit aici, la noi, în județ, la Ciumești. Să vă povestesc întîmplarea. Într-o zi, făcîndu-se ceva excavații pentru canalizare, un lucrător a dat de coif și l-a dus acasă la copii, să se joace de-a războiul. Eu care am făcut multe săpături arheologice pe aici am văzut coiful și am anunțat Clujul și Bucureștii. Coiful a fost dus și curățat la Cluj-Napoca și acum strălucește la un muzeu din București. Englezii ar fi vrut să-l cumpere cu orice preț. Dar noi nu l-am dat. Face parte, din istoria noastră pe care nu o putem înstrăina pe bani. L-am trimis, totuși, la cererea lor, la o mare expoziție de la Londra. Coiful s-a întors iar la noi și vulturul lui da din aripi ca acum două mii de ani, de parcă ar fi fost însuflețit de duhul pămîntului din care a țîșnit spre înaltul cerului“.

Răspunsul inginerului Septimiu Seiceanu, pionier al petroliștilor din Marea Neagră, ne-a parvenit din larg :

Arhipelagul de oțel

La cîțiva pași de noi, marea, pe orizonturile cărela, încă de la începutul forajului cu platformele marine, purtînd tricolorul la catarg, și-a aflat întreaga existență și pasiune profesională unul dintre cei socotiți azi ca fiind veteran în această atît de nouă activitate, și anume inginerul Septimiu Seiceanu.

Molcom, precum zborul luminii zilei de vară, glasul său are timbrul oamenilor înzestrați cu harul povestirii.

— Pentru mine acest moment s-a constituit a fi, întotdeauna, punctul de plecare, matricea a două imagini de suflet, a două planuri situate în timp, la distanța a 32 de ani, una de alta. Mai întîi, pentru tînărul de 18 ani de atunci, 23 August 1944 a însemnat ieșirea dintr-un coșmar, sfîrșitul pe care îl așteptam, clipă de clipă, al odiosului Dictat de la Viena. Locul copilăriei mele, Sărmășel (azi, în județul Maramureș), era pe atunci graniță vremelnică. Mi-amintesc strălucirea din ochii grănicerilor, cînd întrîndul acelei granițe, semănînd cu un cuțit înfipt în trupul țării, se stergea definitiv de pe harta patriei.

Atunci am simțit, am știut, cu întreaga mea ființă că s-a făcut o dreptate istorică. După 32 de ani am mai trăit un simțămînt de o asemenea intensitate. 23 August 1976 se identifică cu momentul unei opțiuni, care a dat un curs cu totul nou vieții și muncii mele. La acea dată, prima platformă de foraj marin cu tricolor la catarg, „Gloria“, ajungea pe prima sa locație, după două zile de furtună. Printre pionierii activității de foraj marin, aflați pe puntea acestei platforme ce avea să devină și prima platformă de extracție a hidrocarburilor din platoul continental al Mării Negre, mă număram și eu. A fost bucuria de a face un lucru nou aici, acasă, cu instalațiile noastre, operă a industriei românești, probînd astfel, de-a lungul acestor ani, puternicul său potențial, România consolidîndu-și reputația de a fi una dintre puținele țări din lume ce exploatează țiței și gaze naturale din subsolul marin. Cu forțele propriei sale economii. De aceea, putem spune, oricînd, cu mîndrie, că ea este egală cu istoria tuturor obiectivelor de anvergură durate în anii Epocii Nicolae Ceaușescu.

Și dacă am moștenit de la părintele meu (și el tot inginer petrolist) acel spirit de căutare și descătușare a energiilor pămîntului în folosul oamenilor, al țării, anii în care am fost prezent, cu gîndul și fapta comunistă în mijlocul familiei de petroliști ai mării, au adus acelui spirit o nouă încărcătură profesională și sufletească. Clarviziunea și decizia politică exprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă la Congresele IX și X, în ale căror documente programatice s-au înscris, prioritar, cercetarea perspectivelor petroliere ale subsolului marin ca și exploatarea hidrocarburilor, și-au confirmat încă o dată profunzimea. Împlinirea acestor deziderate regăsindu-se azi, ca un stindard de biruință, în facla ce veghează pe mare, deasupra Complexului de exploatare „Gloria“ — „Fortuna“ — „Jupiter“.

Cuvîntul faptă

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt o planetă de pace
Ce-a îmbrățișat cum o eșarfă
Toate meridianele
Toate paralelele pămîntului.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt uneltele de muncă
Prin care România Nouă
Scrie o nouă
Și măreață istorie.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt roadele țarinei eterne
Ce se dăruiesc fără egoism
Cînd brațele
Și mințile noastre
Își adună vrednicia
Deopotrivă cu dragostea.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt vatra oțelului
Și a piinii
Incandescentă
Precum idealurile noastre.

ELENA CODRESCU

Pentru tînărul arhitect Radu Marian, autorul unor proiecte cutezătoare și minunate, Ziua libertății înseamnă și noile orizonturi ale profesiei sale :

Orașe fără periferie

Cînd vii dinspre București sau Tulcea, pe drumul național 2 A, imaginea Constanței de astăzi — o imagine cu adevărat impresionantă, care șochează pe oricare vizitator, este aceea a unei metropole mari și moderne, cu blocuri înalte, dispuse în spații geometrice inspirat desenate, cu artere largi ce dau contur unor cvartale întinse, înconjurate de parcuri verzi și luciuri de ape. Odată pătruns mai adînc înspre inima urbei marcate de edificii noi ce particularizează inspirația arhitecților proiectanți, o circulație intensă — tramvaie, troleibuze și autocare, mașini cu numere înscrise în te miri care țară a lumii, dar mai ales oamenii — peste vară populația orașului, practic, se dublează, iar în perioadele de vîrf ale sezonului estival chiar se triplează — oamenii, cu forfota lor neîntreruptă, mai ales ei, dau dimensiunea unei urbe puternic racordată la pulsul trepidant al vieții contemporane.

...S-a construit mult la Constanța și, dacă e să ne referim numai la construcția de locuințe din ultimii 24 de ani, o cifră spune totul : 110 000 de apartamente date în folosul oamenilor muncii ce trăiesc în ținutul mărginit de Dunăre și Mare ! Tot atîtea familii, deci, au primit în acest răstimp care noi, confortabile, spațioase. Problemă vitală altădată pentru populația județului — a deține un apartament de două, trei sau patru camere, constituie azi ceva de domeniului firescului. Rubrica de publicitate a ziarului local „Dobrogea nouă“ este ocupată, majoritar, de anunțuri care încep invariabil asa : vînd, schimb, cedez... apartament, sau casă. Da, la Constanța, ca și peste tot la noi în țară, condiția esențială de viață pentru oricare familie — a deține o casă, a ocupa un apartament, reprezintă o realitate indubitabilă, o realizare de marcă a epocii pe care o trăim. O recunosc, volens-nolens, și străinii ce ne vizitează, uimiți de cît s-a putut construi în acest segment de timp și de viață creatoare pusă sub semnul de eră nouă, socialistă, a României.

— Constănțean fiind — ne mărturisește tînărul arhitect **Radu Marian**, autorul unuia din cele mai izbutite proiecte de ansambluri de locuințe ce a prins contur în ultima vreme în centrul Constanței, de-a lungul bulevardului „V. I. Lenin“ — principala arteră de acces spre Mamaia, am încercat un emoționant sentiment de mîndrie la marea adunare populară din municipiul Constanța, chiar în această vară, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea atît de frumos și convingător : **„Pe cei care pun întrebarea ce realizări are socialismul, îi poftim să vină la Constanța, ca și în alte părți ale României. Aici, în Constanța, care cu 40 de ani în urmă era printre cele mai înapoiate zone ale țării, se vede ce poate realiza un popor cu oameni ai muncii care-și făuresc viitorul în mod liber și independent ! Să vadă ce reprezintă socialismul — o societate a dezvoltării economico-sociale, a științei și culturii, a bunăstării. Să vadă locuințele noi, spitalele, școlile — bunăstarea poporului. Acesta este socialismul care s-a realizat în Constanța, în întreaga țară !“.**

Printre lucrările importante ce se realizează în municipiul Constanța, un loc de seamă îl ocupă sistematizarea falezelor și a zonelor apropiate mării, mobilarea acestora cu edificii și dotări urbane realizate într-o concepție arhitectonică deosebită, specifică litoralului. Constanța a devenit, și va fi tot mai mult în anii ce vin, un oraș cu fața la mare, un oraș deschis larg orizonturilor albastre marine.

Reportaj-anchetă realizat de CICI IORDACHE-ADAM, RADU CIOBOTEA, LUCIA JURCA, MIRCEA BORDA, PAȘCU BALACI, MIRCEA LUNGU, CONSTANTIN ISMĂILEANU.

„Numai socialismul a asigurat aceste

Să ne amintim

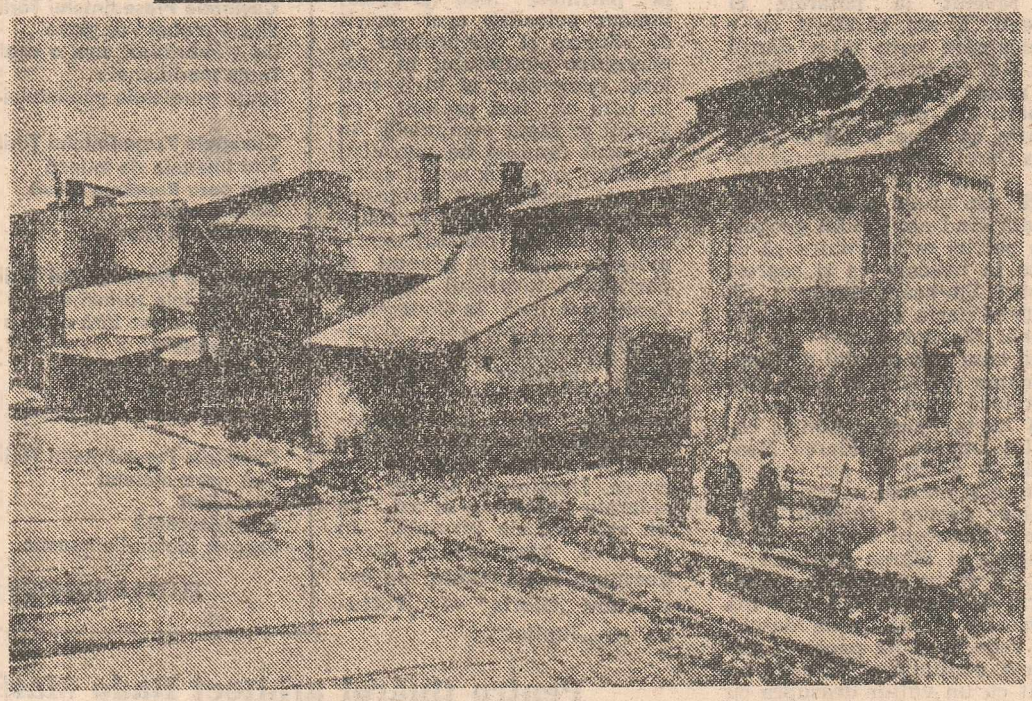

Unde și cum se făcea industrie? Halele insalubre din imagine reprezintă o parte din ceea ce era în urmă cu aproape o jumătate de secol o întreprindere sibiană. Uneori însă, peisajul industrial arăta și mai rău. De la ateliere adăpostite în construcții improvizate și pînă la „uzine importante", canonul pereților era cea mai adecvată metaforă atît pentru nivelul industriei, cît și pentru viața celor ce o făceau.

■ Temelia pe care, în cei 45 de ani, dar mai ales începînd cu anul 1965, am construit o țară nouă este, fără îndoială industria socialistă, factorul hotărîtor, cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al dezvoltării economiei, al ridicării gradului de civilizație, al întăririi independenței naționale, al afirmării României în lume. Prezentăm sintetic cîteva dintre argumentele acestei deveniri, spectaculoase prin calitatea lor, prin timpul foarte scurt în care s-au produs ■ Față de anul 1945, producția noastră industrială a sporit de 135 de ori, din care de peste 120 de ori după cel de al IX-lea Congres al partidului ■ În ultimele două decenii au fost construite 2 000 de întreprinderi, o mare parte amplasate în cele peste 180 de platforme industriale noi ■ 95 la sută din mașinile, utilajele, echipamentele și instalațiile necesare dotării și modernizării economiei sînt asigurate din producția internă ■ În ramurile prelucrătoare, produsele noi și modernizate introduse în fabricație în primii trei ani ai acestui cincinal au deținut o pondere de 48,8 la sută din totalul producției-marfă realizate în 1988 ■ În 1988, produsele cu grad superior de prelucrare — mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — au reprezentat circa 63 la sută din volumul total al exportului țării, față de 36,2 la sută, în anul 1965 ■

Și iată ce înseamnă industrie astăzi,

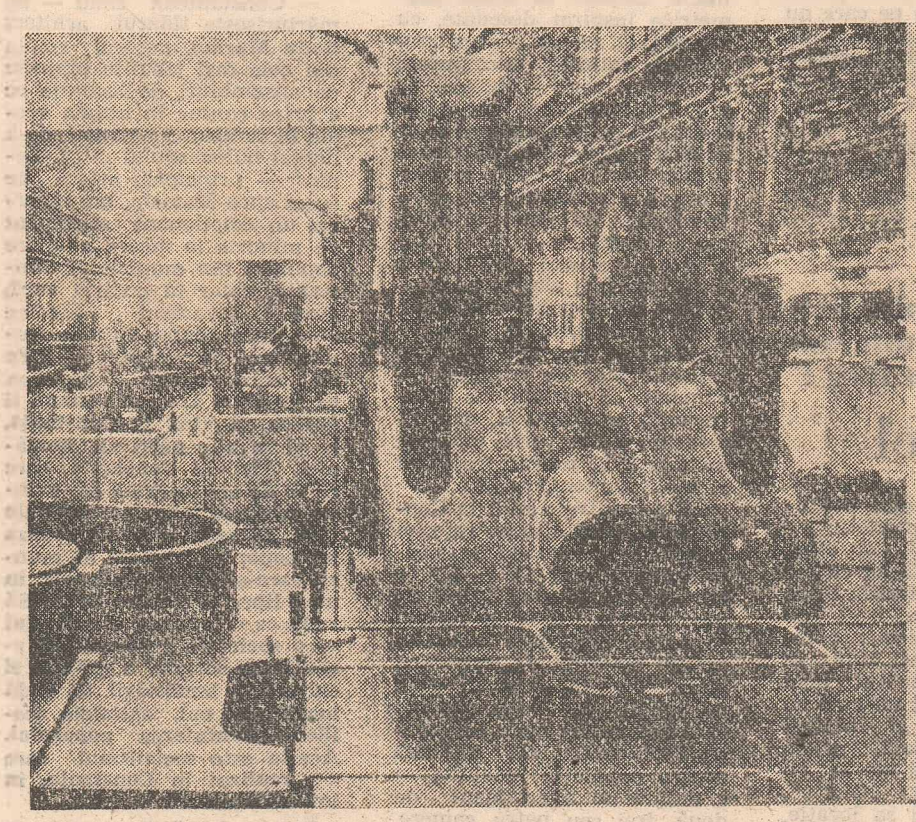

Așa cum sublinia de curînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cum se arată de altfel și în Programul-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, în anii construcției socialiste producția industrială a crescut de peste 135 de ori, din care de 120 de ori după Congresul al IX-lea al partidului. Într-o perioadă istorică scurtă, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, România a devenit, astfel, dintr-o țară agrar-industrială slab dezvoltată, o țară industrial-agrară cu o industrie puternică, modernă, organizată pe temeiul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Într-adevăr, scrutînd retrospectiv acești ani ai istoriei noastre, putem afirma că industria românească de astăzi, ca uriaș patrimoniu național de bunuri și valori, ca ansamblu economic unitar și armonios, ca generator esențial al avuției țării și al drumului de progres pe care a intrat țara, a fost prefigurată la Congresul al IX-lea și clădită în anii care au urmat cu o voință și prin fapte de muncă exemplare. Iar izbînzile strălucite care au încununat acest efort au fost și sînt deopotrivă ale dragostei de țară și ale atașamentului față de valorile socialismului. Pentru că, așa după cum tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia chiar atunci, în 1965, la Congresul al IX-lea, „Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".

Astfel, Congresul al IX-lea a angajat poporul român pe un drum eroic, partidul propunînd un cutezător proiect de dezvoltare a României. Cum s-a spus cu atît de multă îndreptățire în acei ani, țara avea de ales dacă își poate reuni forțele pentru a prinde ultimul tren al dezvoltării economice. Țara a ales această cale a efortului, a muncii, și prin uriașul ei demers constructiv, creator materializat în complexe platforme industriale, în modernele combinate și spații de producție care au schimbat radical geografia economică a țării, a făurit o industrie redutabilă, purtătoare de tehnici de vîrf, capabilă să realizeze produse competitive pe piețele externe, produse ce se situează la nivelul tehnic mondial și, unele dintre ele, chiar peste acest nivel.

Toate aceste rezultate obținute în înfăptuirea operei de industrializare socialistă, esențială pentru prezentul și viitorul țării, pentru bunăstarea oamenilor ei, pentru afirmarea statutului ei de demnitate între țările lumii, sînt indisolubil legate de valoarea deosebită, determinantă, a contribuției personale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucitul nostru conducător, la elaborarea ca și la aplicarea consecventă a strategiei de ridicare a țării pe trepte superioare de dezvoltare economică. Această strategie ar-

mărețe și minunate realizări ale națiunii noastre“

Demnitatea muncii, demnitatea muncitorului

Multe sînt explicațiile dezvoltării impetuoase, miraculoase ale României în ultimii 24 de ani, din momentul de cotitură în istoria ei, Congresul IX al partidului, cînd în fruntea comuniștilor a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar poate cea mai aproape de adevăr este implicarea fără rezerve a tuturor oamenilor muncii, în deplin consens cu politica partidului, în mod conștient și într-un larg cadru democratic, unic în felul lui, la tot ce a însemnat dezvoltarea țării.

Muncitorul și-a părăsit, prin creșterea sa ideologică, statutul de simplu executant, transformîndu-l într-unul nobil al creației, al participării implicate total, gîndindu-și munca în perspectivă, făcîndu-și-o mai ușoară și productivă, înțelegînd că numai astfel unanima dorință de a ridica țara pe noi culmi de civilizație și progres poate fi atinsă un ceas mai devreme.

În Întreprinderea 1 Mai Ploiești, producătoare de instalații de foraj, a cărei producție este destinată în mare parte exportului, muncesc mii de oameni. E lesne de imaginat că fiecare din ei are probleme personale, dar și ușor de constatat că toți au o problemă majoră : munca în întreprinderea lor.

În Adunările generale ale oamenilor muncii s-au făcut și se fac zeci și sute de propuneri constructive vizînd îmbunătățirea calității, creșterea productivității, îmbunătățirea condițiilor de muncă. Nimeni nu e indiferent la ce se întîmplă în întreprindere, la locul lui de muncă. Odată cadrul democrației muncitorești-revoluționare creat, au venit ideile și propunerile, apoi s-a creat obișnuința de a avea idei, de a trece la realizarea lor efectivă acolo unde este posibil.

Împreună cu tovarășul Dan Vasilescu, secretarul COM încercăm să selecționăm cîteva din propunerile făcute de oamenii muncii în Adunările generale. În filele dosarelor pulsează viața muncii. Simți că fiecare se consideră o rotiță din uriașul și complicatul angrenaj care este uzina. E greu să te oprești la una sau două. Fiecare are importanța ei. Se vrea un ritm uniform, se propune o îmbunătățire de tehnologie, un drum mai scurt și mai lesnicios al materialelor, se caută peste tot mai binele. Iar aceste propuneri, rezumate în cîteva cuvinte, trecute prin filtrul părerii colectivului sînt rodul, poate, al multor frămîntări și ore nedormite.

La 1 Mai Ploiești, transportul uzinal intern era asigurat de circa 100 electrocare cu baterii. Îndeosebi între Fabrica sape foraj și turnătoria forje ele vehiculau aproape 200 tone pe zi. Mai mult, drumurile lor treceau pe sub pasajul de cale ferată, care crea două pante unde electrocarele aveau nevoie să fie remorcate de trei tractoare pentru care se plătea chirie și care consumau, bineînțeles, motorină. Se strîngeau ca la barieră cîteva electrocare, venea tractorul și le trece hopul. Pasajul, ca să nu mai vorbim de consumurile înregistrate, constituia o gîtuire a proceselor tehnologice. Ei bine, propunerile oamenilor muncii de rezolvare a acestei probleme au determinat crearea unui colectiv format din — atenție ! — directorul general al întreprinderii Dumitru Gheoca, președintele Comitetului oamenilor muncii, economistul Nicolae Bucura, președintele sindicatului, economistul Vasile Olaru, directorul tehnic Victor Lambrescu și inginerul Anton Anghel, șeful Atelierului de proiectare a sistemelor de organizare a muncii. Deci o propunere venită din partea muncitorilor a constituit în același timp și o sarcină pentru conducerea întreprinderii.

Problema a fost analizată, a fost cooptat institutul de specialitate, s-a apelat la colaborarea unor întreprinderi de profil, specializate. Noul sistem a fost denumit Troleucar cu dublu sistem de alimentare. Prin curtea întreprinderii au fost construite linii de alimentare cu energie electrică, asemănătoare cu cele ale troleibuzelor, electrocarele au fost adaptate la noul lor sistem de alimentare. Deocamdată doar patru troleucare funcționează, urmînd ca în viitoarele etape toate să fie transformate. Noul sistem este de concepție proprie, executat în întregime în uzină, evident fără nici o piesă din import. Doar cele 4 troleucare au adus în anul care a trecut o economie de peste un milion lei prin reducerea consumului de motorină, chiria tractoarelor, reducerea anuală a 600 baterii la prețul de 1 600 lei bucata, economie relativă de personal de circa 20 oameni. S-a deblocat pasajul de cale ferată, se asigură fluența între sectoarele de activitate primară și secțiile de prelucrare și depozite. Cheltuielile necesitate de primul tronson de 2 700 metri dat în funcțiune se vor amortiza în 16 luni. Multe alte avantaje nu pot fi prinse în calcule.

O altă propunere venită din partea Secției de montaj general a fost eliminarea gîtuirii cauzată de standul de montaj și probă, devenit neîndestulător prin diversificarea gamei de instalații. Înainte de a fi livrate beneficiarilor, instalațiile de foraj se montează și probează pe un stand. Apoi ele se dezmembrează în părțile componente care se ambalează și se expediază beneficiarilor. Vechiul stand, așa cum a fost conceput nu mai făcea față. S-a mărit platforma aferentă standului, s-au introdus două macarale tip portuar, care deservesc mai eficient punctele de lucru. În loc de 5 puncte de montaj (locații, cum se numesc în limbajul specialiștilor) s-au creat 9. Efectul imediat a fost scurtarea ciclului de montaj și probe. În 12 luni s-a obținut un spor de producție marfă de peste un milion lei, din care mai mult de jumătate la export. Costurile totale au fost reduse cu peste 100 mii lei. Și această propunere este în finalizare. O macara este în probe, iar cea de a doua în montaj final. Toată această instalație a fost materializată cu forțe proprii.

Propuneri izvorîte din necesitățile uzinei, din dorința de a produce mai mult, mai repede și mai eficient. Interesele comune au fost slujite de eforturi comune.

OPREA GEORGESCU ■

în România celei mai înfloritoare epoci

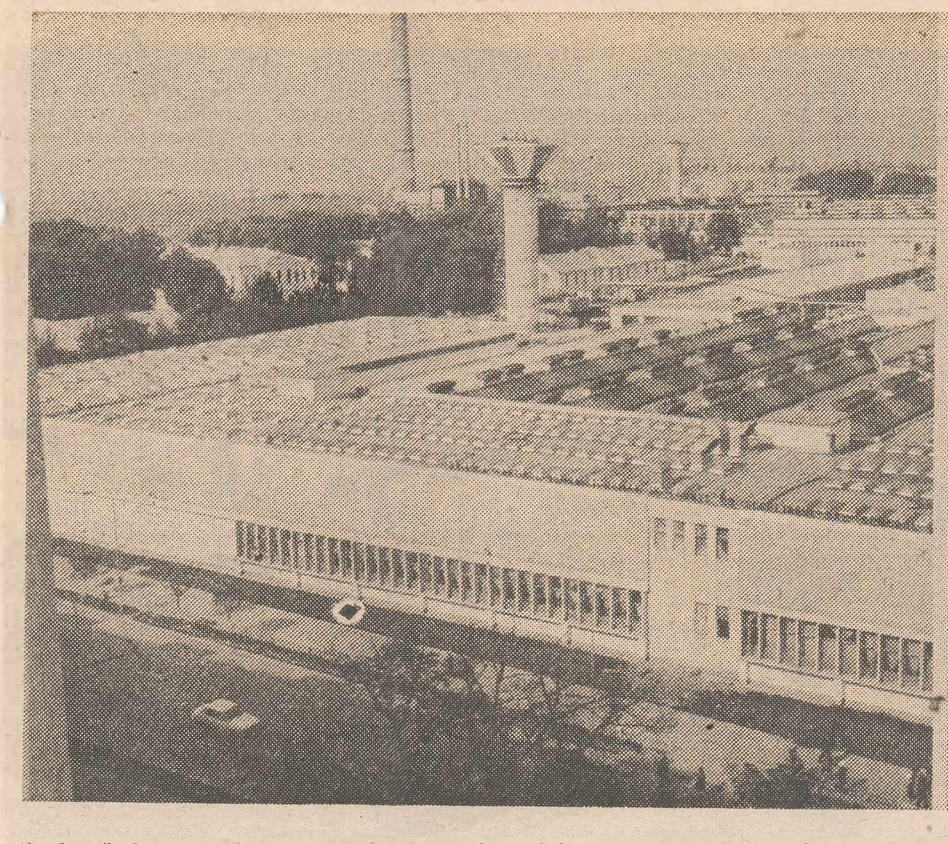

ticulează dialectic, într-un tot unitar și într-o viziune de largă perspectivă, factorii economici, factorii organizatorici și umani, potrivit unor criterii deopotrivă economice dar și sociale și politice, corespunzător realităților din țara noastră și ținînd seama în același timp, de fenomenele complexe din economia mondială. Într-un asemenea cadru teoretic larg, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat științific stadiile de dezvoltare ale economiei socialiste românești, programele de dezvoltare economică a României prin forțele sale, pe baza propriului ei efort.

Au fost elaborate, astfel, orientări fundamentale privind acumulările înalte, transformarea structurii industriei în favoarea ramurilor de înaltă tehnicitate, tezele de o excepțională însemnătate cu privire la promovarea progresului tehnic, cu privire la primatul factorilor calitativi, intensivi, pentru creșterea productivității muncii și pentru reducerea cheltuielilor materiale în concordanță directă cu eforturile făcute pentru asigurarea bazei energetice și de materii prime.

Aceste trăsături imprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sectorului industrial, au reprezentat soluții hotărîtoare, de mare eficacitate, pentru depășirea dificultăților generate de situațiile deosebit de complexe prin care se exprimă ansamblul economic mondial. Chiar și în aceste condiții, înaintarea în ritmuri deosebit de accentuate a adus și aduce dovada dinamismului industriei românești, a justeței politicii partidului nostru, pe drumul deschis de Congresul al IX-lea, și reprezintă un proces a cărui specificitate constă într-o atentă corelare dintre creșterea economică și rata înaltă a acumulării, în crearea premiselor materiale necesare pentru înfăptuirea unor ample programe de investiții. Pe această cale, ca și prin stimularea pe scară largă a creativității tehnice a colectivelor de oameni ai muncii, acțiunea de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție — acțiune inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a produs transformări structurale în viața unităților noastre industriale, punînd în valoare resurse noi în atingerea unor cote superioare de calitate și eficiență.

Prin industria sa, grandioasă creație a Epocii Nicolae Ceaușescu, România a recuperat o dramatică rămînere în urmă. Acest „miracol“ s-a săvîrșit, într-adevăr, într-o etapă istoricește scurtă, dar pe parcursul căreia ne-am obișnuit ca măsura timpului să n-o citim pe cadranul indiferent al cronometrului ci prin intensitatea trăirii în lumina atingerii unui țel. Și prin atingerea acestui țel, am putea spune, ne-am obișnuit să învingem.

D. CONSTANTINESCU ■

23 AUGUST 1944-1989

Nu există pămînturi reci, cînd oamenii

Să ne amintim

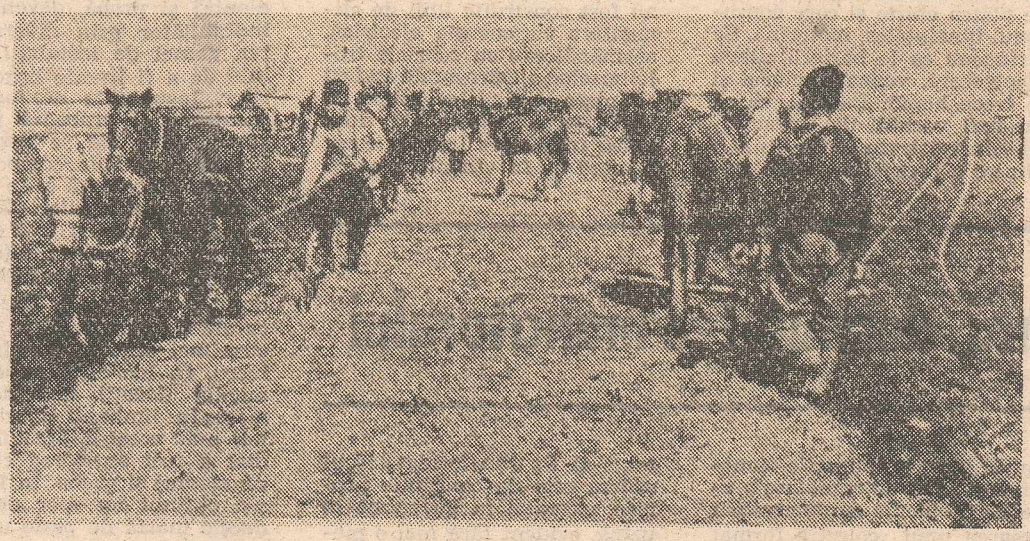

Așa se făcea cu patru decenii în urmă lucrarea pămîntului ! Imaginea alăturată a fost realizată cu puțină vreme înainte de fabricarea primului tractor românesc. Ceea ce vedem în fotografie nu ilustrează doar uneltele tipice pentru o agricultură primitivă ; fețele oamenilor trudiți sînt grăitoare pentru o stare de spirit, ele sînt reflexul sărăciei, al neputinței. Și, să nu uităm, era într-o perioadă cînd România trecea drept o țară „eminamente agrară".

■ Vă înfățișăm în aceste rînduri un sumar bilanț al marilor recolte din 1989, cifre ce ilustrează elocvent superioritatea proprietății socialiste, al înfăptuirii cu succes a noii revoluții agrare ■ Față de 1945, producția agricolă a României a crescut de peste 10 ori, din care de 6 ori după 1965 ■ Toate județele au raportat realizarea unei producții medii de grîu de peste 8 000 kg la hectar. Așa cum sublinia de curînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cantitatea de grîu care trebuie acordată în acest an cooperatorilor depășește recolta anului 1955 ■ „Campion" la grîu, județul Brăila, cu o medie de 9 110 kg la hectar ■ Cooperativa Agricolă de Producție Scorniceşti a obținut, tot la grîu, cea mai mare producție din istoria locurilor : 12 683 kg la hectar ■ Producții mari s-au obținut și la celelalte culturi. Astfel, la orz, producția medie pe țară este de 7 360 kg la hectar. Un număr de 10 unități agricole de stat și cooperatiste din județul Hunedoara au realizat recolte medii de peste 8 000 kg la hectar ■ De asemenea, județul Sibiu a obținut cea mai bună recoltă din istoria sa : 7 055 kg la hectar ■ Amintim cîteva din unitățile cu mari producții la hectar, la diferite alte culturi : C.A.P. Gepiu, jud. Bihor, 8 020 kg tulpini și 2 025 kg sămînță, la inul de fuior ; C.A.P. Sălciile, jud. Prahova, 5 080 kg fasole ; I.A.S. Sfîntu Gheorghe, jud. Covasna, 6 880 kg orzoaică de primăvară ■

Și iată ce înseamnă a face agricultură astăzi,

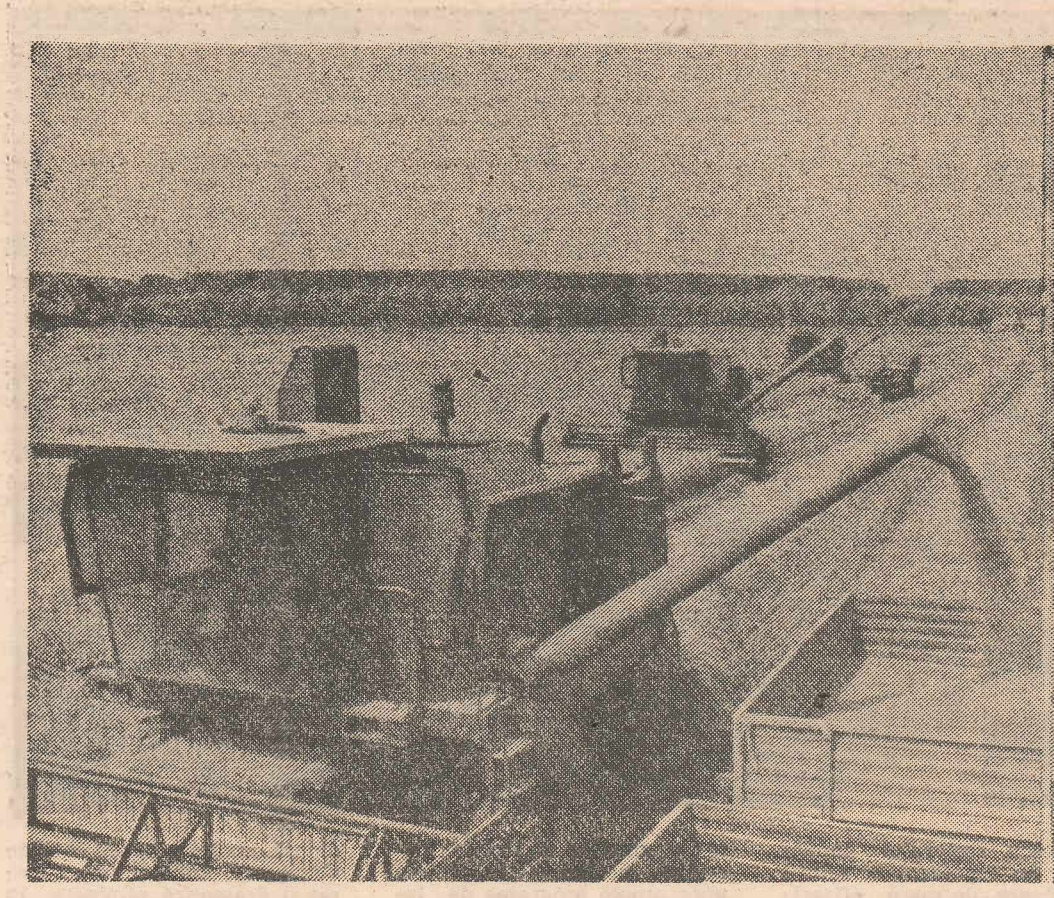

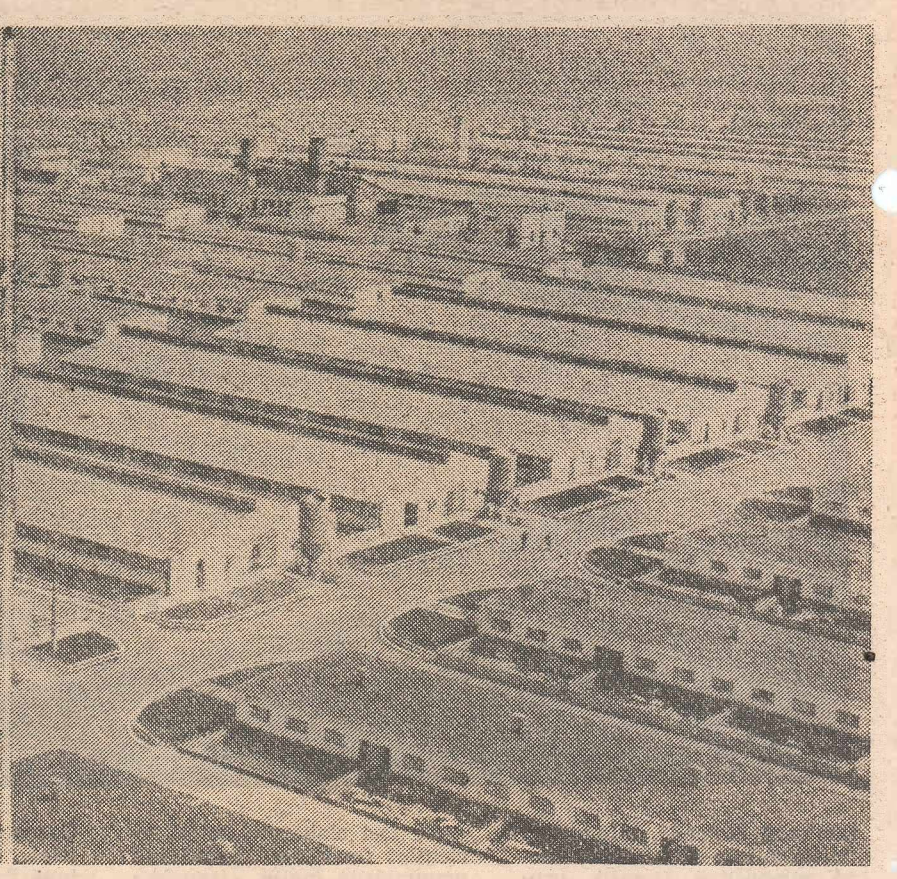

„Trebuie să facem totul — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea la recenta Plenară lărgită a Consiliului național al agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor — pentru a strînge în cele mai bune condițiuni producția din acest an, pentru a putea să vină fiecare județ și fiecare unitate la Congresul al XIV-lea cu cele mai bune rezultate de pînă acum și să putem afirma, pe baza faptelor, că, deja, la Congresul al XIV-lea am realizat prevederile pentru anul 2000".

Acestui mobilizator îndemn realitatea însăși îi este temei, căci rezultatele acestui an, care permit ca foarte multe unități agricole să obțină înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare", evidențiază cu putere forța agriculturii noastre socialiste de a se afirma ca ramură de bază a economiei naționale. Proprietatea socialistă, organizarea întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, autentica reconstrucție a pămîntului realizată prin impresionante lucrări de îmbunătățiri funciare și irigații, mecanizarea, în general volumul uriaș de investiții menit să modernizeze întreaga activitate din acest domeniu, perfecționarea sistemului de retribuire în agricultură, în contextul unei importante transformări la nivelul conștiinței însăși a oamenilor muncii din agricultură, exprimă mijloacele vitale cărora li se datorează succesele agriculturii românești și, în ansamblu, ele probează convingător forța socialismului de a da acestei străvechi ocupații omenești posibilitatea unei superioare valorificări a muncii poporului în interesul suprem al poporului.

Stă în puterea noastră să realizăm și mai mult, dacă acum, în anul Congresului al XIV-lea, proiectele pentru anul 2000 au devenit realitate în ceea ce privește nivelul recoltelor, obiectivele însești ale noii revoluții agrare vor trebui regîndite la nivelul unei cutezanțe sporite. Așa cum cere secretarul general al partidului, pe întreaga suprafață irigată vor trebui obținute 30 de tone porumb știuleți la hectar ; furajele vor trebui realizate la nivelul necesarului și chiar în excedent ; pentru primăvara viitoare, va trebui pusă sub brazdă sămînță de și mai mare productivitate ; vor trebui modernizate plan-

le încălzesc cu dragostea și priceperea lor

De zece ori mai mult

Cine străbate orașul Ovidiu (declarat oraș în primăvara aceasta), așezat în spatele lacului Siutghiol, care îl desparte de Mamaia, — ar putea crede că localitatea aceasta, bogată și frumoasă, arăta chiar de pe vremea cînd poetul latin exilat pe aceste meleaguri își începea cunoscutele sale epistole către Augustus. E destul, însă, să sondezi memoria cîtorva localnici ca să descoperi că doar cu patruzeci de ani în urmă lucrurile stăteau cu totul altfel. Mihai Octavian lucrează aici încă de la înființarea Cooperativei agricole de producție, în 1952, — amintirile și experiența sa putînd adeveri că locuitorii noului oraș agroindustrial au fost printre primii care au înțeles din ce parte vine viitorul în agricultura țării.

Dar nu e nevoie nici măcar să stai de vorbă cu oameni vîrstnici pentru a reconstitui monografia anilor trecuți de la cooperativizarea agriculturii pe aceste meleaguri. Inginerul Constantin Racu e mult mai tînăr decît contabilul Mihai Octavian. Localnic fiind însă, știe de la părinții săi și din propria copilărie ceea ce a văzut, a trăit și știe toată lumea de pe aici. Actualul oraș Ovidiu, întins pe lungimea a vreo patru, cinci stații de autobuz, era un sătuc anonim pitit cu rușinea sărăciei sale în dosul lacului Siutghiol neavînd parcă nici măcar curajul să privească deschis întinderea nemărginită a mării. Satul se numea inițial Canara, ceea ce însemna pe turcește **carieră**, pentru că majoritatea locuitorilor săi lucrau la piatră. Majoritatea, adică vreo treizeci de familii de-o parte a drumului și alte vreo treizeci de familii de cealaltă parte. Atîta era tot satul. Un mănunchi de oameni împlîntat în pămîntul secetos al Dobrogei ca un ciuline bătut de vînturi și ars de soarele nemilos al verilor mai lungi ca în alte părți ale țării, dintre care cîțiva se ocupau cu creșterea animalelor și alți cîțiva erau pescari. „Vindeau cui voia să cumpere pește. Nu cumpăra însă nimeni pentru că pe aici toți erau pescari. Vai de capul lor!“ — conchide expresiv inginerul Nicolae Merușneac.

Case mici de stuf și pămînt, cu ceva mai ridicate deasupra argilelor și calcarelor, pești uscați înfipți în trestiile gardurilor, legănîndu-se în bătaia vînturilor, cîteva animale smulgînd iarba arsă de soare, una cu pămîntul — iată imaginea unei așezări fixate pentru totdeauna pe pelicula istoriei ca punct de reper pentru ceea ce prezentul avea să aducă nou pe aceste străvechi pămînturi dobrogene bogate, înainte de toate, în milenară istorie. În 1952, cînd s-a înființat Cooperativa agricolă de producție, oamenii de aici au intrat cu ce aveau, cîțiva cai, cîteva căruțe, pluguri, grape, harnașamente — obiecte care adunate azi grămadă lîngă cele două puternice secții de mecanizare ale cooperativei ar da senzația și mai pregnantă că provin mai degrabă dintr-un muzeu etnografic decît dintr-o realitate care a stăpînit aceste locuri doar cu patruzeci de ani în urmă.

Pe lîngă ceea ce au adus oamenii, cooperativa a pornit la drum în primii săi ani de existență cu trei tractoare IAR și două batoze MK 10 iar în ceea ce privește producția, cu vreo 700—800 kg grîu la hectar, de celelalte culturi nemaimeritînd să vorbim pentru că producțiile lor erau cu totul nesemnificative.

Și acum să facem un salt în plină actualitate agrară și socială a tînărului oraș. Înainte de toate, trebuie să precizăm că discuția aceasta am purtat-o la sediul Cooperativei agricole de producție Ovidiu, flancat de două blocuri impunătoare, în care locuiesc oamenii tînărului oraș al căror număr a „sărit“ la peste 11 mii, fără să mai punem la socoteală și locuitorii satelor aparținătoare, Poiana și Lumina.

De-a lungul celor aproape patruzeci de ani de muncă unită, cele trei tractoare care se poticneau pe primele brazde de cooperativizate ale Dobrogei au ajuns în prezent la 67, acestora adăugîndu-li-se 18 combine de recoltat porumb și 14 de recoltat grîu, pe lîngă acestea cooperativa mai dispunînd de 50 motopompe ATP, două autobene folosite în zootehnie pentru concentrate, cinci carosate, cinci tractoare cu remorci rutiere, astfel încît în campaniile de vară și în toate anotimpurile, unitatea își acoperă nevoile cu mijloacele mecanice proprii. În plus cooperativa mai are un atelier mecanic cu anexele sale: fierărie, tîmplărie, curelărie — acestea pentru a-și produce toate cele necesare cu forțe proprii, ambiția oamenilor fiind ca fiecare fermă să aibă deplină autonomie, de la căruță, butoi cu apă, la mașină și tractor.

Iar cînd e vorba de producții, cooperativa Ovidiu e cotată ca una dintre cele mai bune din județ. Pornind doar de la realitatea cu valoare extrem de expresivă că în urmă cu cîteva zeci de ani abia se smulgeau pe aceste locuri 700—800 kg de grîu la hectar iar azi cooperatorii care recoltează de zece ori mai mult speră la și mai mult în anii care vin, pe măsura exactă a potențialului productiv al pămîntului și în corelație directă cu posibilitățile tehnico-materiale asigurate, toate acestea privite în perspectiva istoricității lor, gîndindu-ne că doar cu patruzeci de ani în urmă înțelenitul pămînt dobrogean părea retras definitiv în propria lui arșiță și secătuire, sînt adevăruri capabile să exprime prin semnificația lor imediată saltul uriaș pe care l-a făcut agricultura acestor meleaguri de la brazdele plugului cu coarne la actualele brazde adîncite la parametri științifici, irigate, fertilizate și cultivate după paginile celor mai înaintate tehnologii agrare.

Cooperativa agricolă de producție din tînărul oraș Ovidiu nu este desigur o excepție în județul Constanța. Însuși C.U.A.S.C.-ul din care face parte, alături de unitățile din Lumina, Palazu Mare, Cumpăna, Viile este unul dintre cele mai bune pe țară la toate sectoarele de activitate. Însă biografia localității Ovidiu care a pășit printre primele pe drumul cooperativizării este întru totul exemplară prin actuala ei înflorire, frumusețe și putere economică.

I. ZUBAȘCU ■

în al 45-lea an al libertății noastre

tățile viticole și pomicole ; legumicultura va trebui astfel organizată încît, începînd de anul viitor, să se realizeze cel puțin o dublare a producției.

Desigur, progresele majore pe care trebuie să le înregistreze agricultura noastră solicită un uriaș efort creator — de perfecționare a tehnologiilor, de aplicare a rezultatelor științei, dar și de perfecționare a oamenilor. Așa cum evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impune ca „alături de muncitorii-intelectuali să se formeze o țărănime intelectuală, cooperatori și alți lucrători agricoli cu o înaltă pregătire profesională, științifică, care reprezintă chezășia realizării noii revoluții agrare, a progresului general al patriei noastre“. Perfecționarea, în continuare, a cadrului democratic realizat și în agricultură va contribui prin valorificarea superioară a înțelepciunii colective, prin implicarea mai hotărîtă a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și aplicarea deciziilor, la mobilizarea tuturor energiilor satului românesc pentru sporirea dărniciei pămîntului.

Agricultura se va afirma în continuare ca factor fundamental de structurare a dezvoltării economico-sociale a fiecărei comune și, în acest context, însăși evoluția satului românesc este intim legată de perfecționarea activității economice fundamentale desfășurate în acest mediu social. Sistematizarea și modernizarea localităților rurale, dezvoltarea rețelei de învățămînt, a unităților social-culturale, a activităților de mică industrie exprimă această evoluție socială generală în legătura sa intimă cu evoluția agriculturii. De aceea, așa cum rezultă clar din mobilizatorul program conturat în excepționala cuvîntare a secretarului general al partidului, dezvoltarea agriculturii, sporindu-și ponderea în economia națională, se afirmă ca un reper definitoriu al însuși progresului general al satului românesc, al realizării civilizației comuniste. Aducînd mai aproape viitorul pe care l-am programat, aducînd în prezent nivelul recoltelor scontate să fie obținute peste mai multi ani, apropiem de prezent unul dintre obiectivele esențiale ale însești făuririi comunismului pe pămîntul românesc.

CONSTANTIN DUMITRU ■

23 AUGUST 1944-1989

Imaginea simbol

Pe retina vremii ca și-n sufletul nostru din acest timp vor dăi dialogul și democrația, grija pentru om, pentru viitorul națiuni

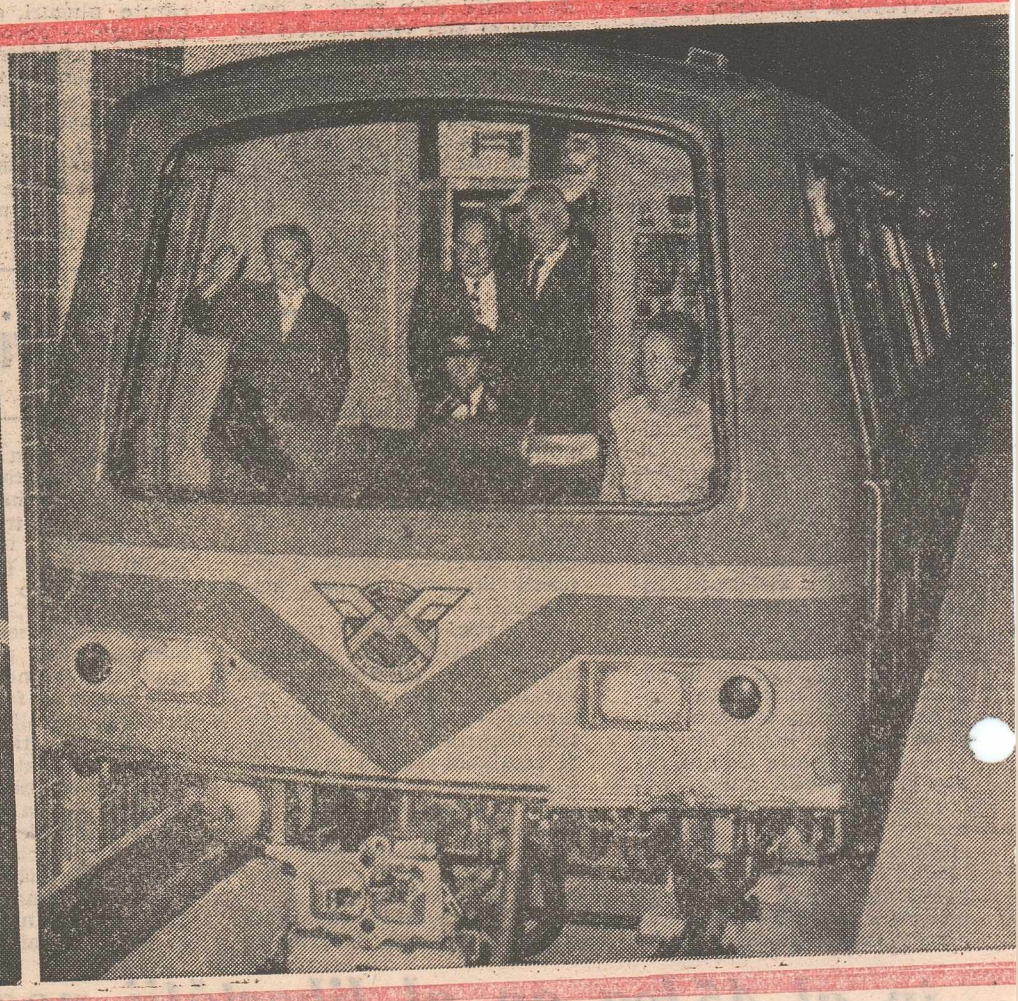

În preajma marii sărbători naționale am întreprins un sondaj de opinie, solicitînd interlocutorilor să propună o imagine-simbol a celor 45 de ani de construcție socialistă, o imagine pe care o consideră semnificativă pentru izbînzile obținute de poporul nostru în acest răstimp. Au fost consultați, printr-o convenție a cărei semnificație este transparentă, 45 de oameni ai muncii de vîrste și profesiuni diferite, din mai multe locuri din țară, tocmai pentru a încerca să confirm acestui demers publicistic atributele proprii oricărei anchete sociologice, fie ea de proporții mai restrînse.

O altă constatare de ordin general este că majoritatea simbolurilor alese de interlocutorii noștri aparțin intervalului de timp parcurs de la Congresul al IX-lea al partidului. Acest lucru nu poate fi explicat, desigur, numai prin coincidența că mulți dintre participanții la anchetă au intrat în activitatea profesională și au avut satisfacții și împliniri deosebite în această perioadă : experiențele personale evocate sînt doar argumente particulare care se integrează și sînt dependente de largul context social, de amploarea și măreția realizărilor obținute de poporul nostru în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, de mutațiile radicale, profund înnoitoare petrecute după 1965 în toate domeniile vieții economice, sociale și politice ale societății noastre socialiste. Este vorba, așadar, de identificarea la nivelul unor experiențe individuale a pecetei inconfundabile pe care timpul istoric scurs de la Congresul al IX-lea a imprimat-o pentru eternitate asupra României contemporane.

Așa se explică și marea diversitate a imaginilor-simbol propuse de participanții la anchetă, fiecare dintre ei optînd, desigur, și în funcție de argumentele de ordin personal pe care le-a avut pentru unul sau altul din multitudinea aspectelor invocate. Totuși, acestea au putut fi structurate în trei mari categorii : imagini-simbol pentru ideea de **ctitorie**, pentru aceea de **dialog și democrație** și, în sfîrșit, pentru importanța acordată în acești ani **vieții sociale a oamenilor și viitorului națiunii.**

Acest răstimp, în care ideea edificării a căpătat sensurile cele mai practice și concrete cu putință, încorporate în ceea ce numim ctitoriile Epocii Nicolae Ceaușescu, impresionează nu numai în sens fizic — asupra noului chip al României de azi — ci și în sens moral, asupra conștiinței oamenilor, asupra structurii afective și sistemului lor de valori sociale. Constructorii sînt oamenii care au, poate, cele mai multe de spus. Dar nu prea au timp, și de aceea comprimă cuvintele într-o replică scurtă precum gestul mînuirii mistriei : **„La 45 de ani de nouă istorie românească, la 24 de ani de cînd s-a deschis cea mai strălucită filă în cartea neamului, afirmînd că marele forum al comuniștilor din iulie 1965 a deschis calea progresului substanțial și rapid pentru întreaga țară, noi, cei ce lucrăm în această brigadă, aducem ca mărturie și ca ilustrare a acestei realități chiar faptul că de la înființarea brigăzii noastre, din 1966 și pînă acum, valoarea construcțiilor pe care le-am realizat în acest județ se ridică la aproape 1 miliard de lei“**, ne spunea, răspicat și dintr-o suflare, **Dan Georgescu**, șeful Brigăzii Antrepriză de Construcții-Montaj și Reparații Tîrgoviște. **„În 1965, cînd s-a înființat întreprinderea noastră, transformată apoi în trust, nu ne imaginam ce proporții vor lua lucrările pe care le aveam de făcut. Dar reconstrucția pămîntului a devenit, la inițiativa secretarului general al partidului, un program grandios, menit nu numai să armonizeze geografia riurilor, să răspundă unor nevoi sociale și economice, dar să și făurească adevărate caractere, de constructori de nădejde ai societății. Așa se face că poansonul trustului nostru pecetluiește de-acum baraje, aducțiuni, lucrări împotriva inundațiilor, tronsoane ale metroului și canale de irigație, într-o diversitate și de o amploare demne de ctitoriile Epocii Nicolae Ceaușescu. În ceea ce mă privește, am pornit de la șantierul național Agnita—Botorca ; ceea ce atunci era eroism, acum sînt simple fapte de muncă, întrucît altele sînt mijloacele, utilajele, condițiile de muncă și viață pe șantier. Doar dăruirea, ambiția și nobila tradiție a muncii pentru țară au rămas aceleași“.** O spune un om cu părul alb, **Alexandru Mihu**, secretar al organizației de bază din Trustul antrepriză generală de lucrări hidrotehnice speciale București. La această epopee a reconstrucției pămîntului s-au mai referit, cu aceleași înțelesuri, dar din perspective diferite, și **Constantin Asanache**, maistru la I.A.S. Stelnica, acolo unde îndiguirile Bălții Brăilei au dus la producții record : inginerul **Vasile Pistolea**, șef de secție la Întreprinderea de exploatare portuară Constanța, acolo unde se amenajează unul din marile porturi ale lumii ; tînărul **Eugen Iacob**, inginer pe șantierul național al amenajării Dîmboviței ; meșterul **Valentin Galamboși**, plecat acum 15 ani cu ortacii de la Firiza să lucreze, toți, la metrou ; inginerul **Ștefan Dobrovolschi**, vechi șantierist, acum director al Direcției Apelor Iași-Prut, beneficiar al lucrărilor pe care le-a executat cîndva și de care se simte legat pentru toată viața.

Ideea de ctitorie a fost argumentată și din perspectiva unor împliniri profesionale ce n-ar fi fost posibile fără uriașul efort de investiții industriale, care conferă putere întregii economii naționale. Inginerul **Vasile Iuga**, pornit dintr-un sătuc din Maramureș, a ajuns, stagiar fiind, să participe la atestarea și certificarea aparaturii primului „Rombac“. **Ioan Grigore**, maistru optician în noua unitate I. O. R. : **„E o încîntare să lucrezi într-o asemenea fabrică, pentru care întregul colectiv, format în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, poartă iubitului nostru conducător o fierbinte recunoștință“.** Doctorul în fizică **Dorin Poenaru**, argumenta că succesele colectivului din care face parte aparțin, de fapt, climatului general din știința românească, minunatelor condiții create în Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară, unitate de cercetare și producție deplin afirmată în anii Epocii Nicolae Ceaușescu. **Andrei Moșu**, șeful sectorului Banca de date de la Institutul național de informare și Documentare precizează că : **„Institutul nostru, creație a Epocii Nicolae Ceaușescu, dispune de toate condițiile materiale necesare pentru a contribui la progresul economiei românești prin cunoașterea și punerea în valoare a ideilor și soluțiilor, deci a informațiilor generate de revoluția tehnico-științifică.**

Sub inevitabila impresie a evidenței, tot ideea de ctitorie a fost propusă de : profesorul **Virgil Dumitrescu**, director al Centrului de creație și cultură socialistă Slatina, instituție ce beneficiază nu demult de un modern și funcțional edificiu ; artista **Elena Dacian**, balerină la Opera Română, cu gîndul deja la scena viitoarei construcții a cărei temelie a fost pusă recent ; iar **Constantin Costică**, secretar al organizației de partid din Centrala vinificării, băuturilor diferite și produselor spirtoase, punea un fel de punct pe i : **„Ca bucureștean get-beget n-am cum să vă propun altceva decît o imagine, care vreți, din Bucureștiul de azi. Tot ce s-a construit în Epoca Nicolae Ceaușescu, noua înfățișare a țării pot fi sugestiv ilustrate cu aspecte din Capitală, metropolă renăscută aproape miraculos, am spune — dacă n-am fi martori zi de zi și participanți la înălțarea și șlefuirea acestei opere urbanistice de amploare monumentală“.**

A doua imagine-simbol conturată trimite la ideea de dialog cu oamenii, de libertate a opiniei, de democrație muncitorească-revoluționară. Solicitat să participe la ancheta noastră, maistrul metalurg **Gheorghe Dumitru**, veteran al uzinelor „Laromet“ în care lucrează de peste patru decenii, a răspuns chiar așa : **„Primul lucru pe care ai trebui să-l scrieți este tocmai faptul că socialismul ne-a dat dreptul la cuvînt, la opinie, la participarea la viața politică a țării, — sentimente pe care le-am căpătat cu putere în viața și munca noastră de după Congresul al IX-lea al partidului. Ca să vă dau un exemplu, m-aș gîndi la acele momente, tot ale unui august, dar mai recent, cînd vocea cea mai autorizată a națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a consultat în piața publică despre atitudinea pe care trebuie s-o ia poporul nostru în acele împrejurări cînd suveranitatea și independența unei țări frățești erau amenințate. Atunci s-a forjat dialogul dintre conducătorul nostru iubit și popor, devenind limpede că toate problemele fundamentale ale țării sînt și vor fi dezbătute de noi toți, astfel încît ceea ce hotărîm să fie cu adevărat expresia dorinței și voinței întregului popor“.** Inginerul **Sergiu Sumedrea**, șeful Inspectoratului silvic județean Buzău argumenta : **„Recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor este doar un exemplu pentru democratismul instaurat în societatea românească de astăzi, pentru fiecare domeniu existînd cadru și organisme instituționalizate tocmai spre a da posibilitate tuturor oamenilor muncii, întregului popor să participe la viața social-politică a țării. Mi se pare fundamentală ideea de dialog întrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem un sistem democratic unic în felul său, prin care se pun în valoare capacitatea de creație, experiența și pregătirea tuturor categoriilor de oameni ai**

...entru istoria nouă a patriei

...cu prioritate mărturiile privind vocația marilor ctitorii,

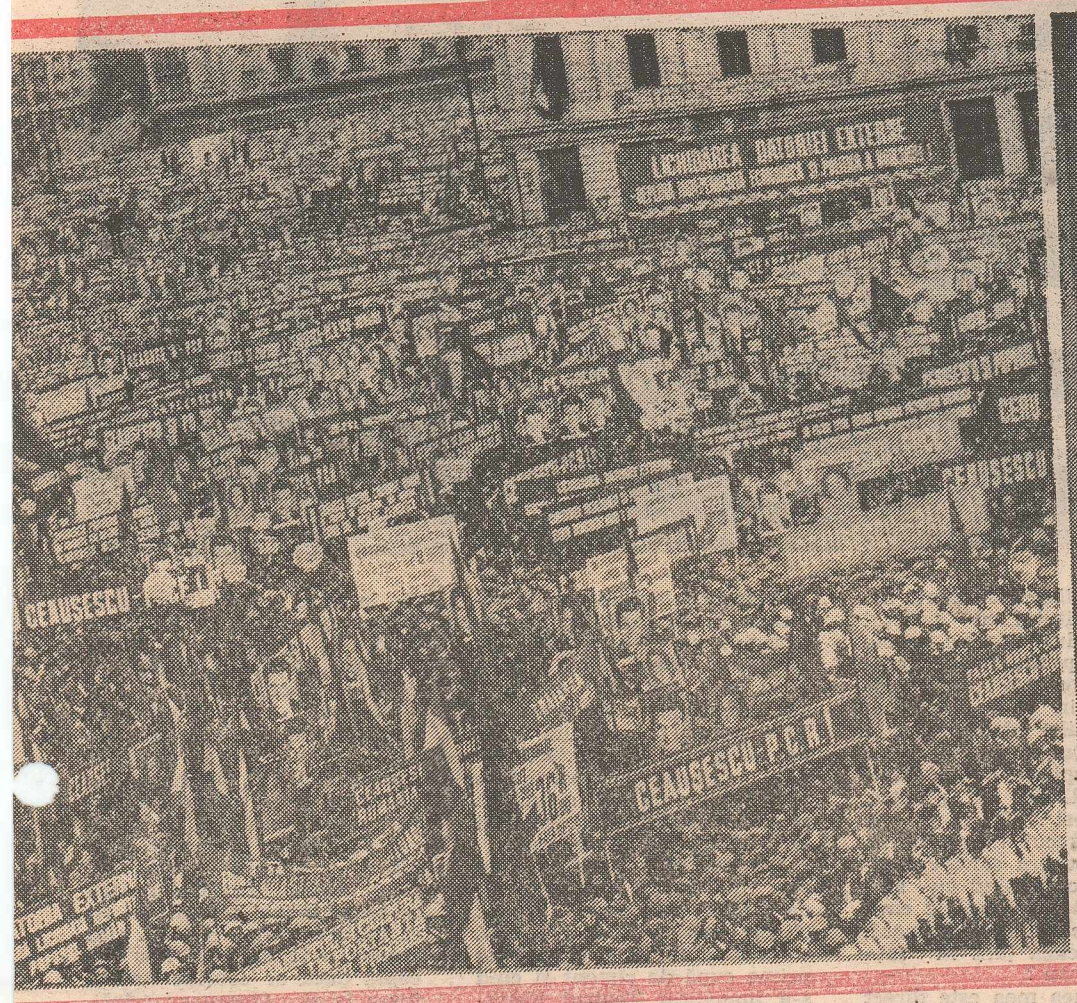

...din argumentele celor 45 de participanți la ancheta noastră

muncii". O exemplificare a virtuților dialogului, chiar la nivelul de bază al producției, o formulează Petre Răducanu, secretarul Comitetului de partid de la Uzina „23 August" : **„N-aș vrea să repet lucruri cunoscute — cum ar fi, de pildă, ce a însemnat pentru mii de oameni ai muncii faptul de a fi devenit proprietarii, producătorii și beneficiarii acestei mari platforme industriale care, odată cu socialismul, poartă numele sărbătorii naționale. Dar tot din acest statut, din interesul fiecăruia pentru bunul mers al uzinei s-a născut și o realizare recentă : eficiența economică obținută în primele șapte luni ale anului prin aplicarea investițiilor și inovațiilor realizate de colectivul uzinal este de aproape 60 milioane lei".** Pe inginerul **Mircea Chirilă** l-am întrebat odată cum a reușit ca fabrica unde este director, „Faimar" Baia Mare, să facă... faimă Maramureșului. **„Secretul sînt oamenii. Să-i știi asculta. Atunci există dialog. Unde există dialog, apar idei. Iar ideile împing lucrurile înainte".** Riguros și calm ca un geometru îmi exolica apoi argumentele prin care oamenii de la Fărcașa, un sat de pe dealurile dinspre Bistrița, unde există o secție de sticlărie, au cerut să fabrice asemenea produse care acum sînt căutate în multe țări ale lumii.

Despre virtuțile dialogului cu oamenii, despre democrația în acțiune, despre importanța adunărilor generale în viața colectivelor respective ne-au vorbit **Constantin Pascu,** directorul Combinatului de Prelucrare a Lemnului Focșani, unitate care și-a depășit planul la toți indicatorii și care se autofinanțează în totalitate ; **Octavian Udor,** șeful Inspectoratului județean pentru controlul calității produselor Brăila — județ în care problema calității este problema fiecărui muncitor ; **Doina Drumea,** președintele C.O.M. din Întreprinderea de frigidere Găești — al cărei export este, de asemenea, cinstea și mîndria fiecărui lucrător ; **Ovidiu Mustață,** directorul I.R.E. Suceava, distinsă recent cu „Ordinul Muncii" clasa I ; inginerul **Alexandru Platon,** de la Institutul de Cercetare, Inginerie tehnologică și Proiectare pentru Rafinării, pentru care anii Epocii Nicolae Ceaușescu au adus **„o largă deschidere spre cunoaștere și adevăr, posibilitatea practică și instituțională de a ne confrunta ideile spre a obține soluția cea mai bună".**

La importanța dialogului permanent al secretarului general al partidului cu oameni ai muncii din toate domeniile s-au referit, fără excepție, interlocutorii noștri care lucrează în ramura agriculturii, precizînd că amplele mutații subsumate noii revoluții agrare — proces de modernizare fără precedent a agriculturii românești, inițiat și îndrumat consecvent de tovarășul Nicolae Ceaușescu — încep, la modul propriu, să-și arate roadele. **„Vizitele de lucru, indicațiile și orientările primite din partea secretarului general al partidului au fost și sînt pentru noi adevărate repere de muncă, spre găsirea unor soluții tehnice optimale, curajoase, novatoare** — ne spunea **Vergil Gângu,** director tehnic la ICSITMUA. Acad. **Nechifor Ceapoiu,** de peste două decenii legat de cercetările de la Fundulea, **Gheorghe Chivu,** președintele C.A.P. Frasinu, jud. Dîmbovița, dr. **Dragoș Barbu,** directorul stațiunii de la Rușețu, ing. **Gheorghe Modoianu,** șef de fermă la Simileasca-Buzău, ing. **Viorel Dragomir,** directorul Trustului I.A.S. Ialomița, **Marius Scărlătescu,** șef de fermă la C.A.P. Recea—Argeș au punctat, de asemenea, în răspunsurile lor pentru imaginea dialogului cu oamenii, ca simbol definitoriu pentru viața României socialiste de astăzi.

În sfîrșit, un mare număr de răspunsuri gravitează în jurul importanței pe care au căpătat-o în socialism, cu precădere după Congresul al IX-lea al partidului, aspectele de viață socială, atenția acordată creșterii nivelului de trai al oamenilor, grija permanentă pentru viitorul națiunii noastre socialiste. Profesorul **Rafael Ciorăscu,** primarul comunei Livezile, jud. Mehedinți, avea parcă răspunsul pregătit : **„Dați imaginea comunei noastre ! Avem școală nouă, rețea de apă și canalizare, dispensar și casă de nașteri, farmacie și baie populară, centrală termică, magazin universal cu etaj, moară, instalație cu biogaz, complex cultural-sportiv, zonă de agrement, cu trei lacuri făcute din blocarea unui pîrîu, un han turistic. Dar trebuie să veniți să le pozați, abia acum am în lucru niște ilustrate color cu comuna noastră. Mă sunați cu prefixul 979, nu mai faceți comandă. E bine ?". E bine !**

Socialismul se construiește prin oameni și pentru oameni. De aceea, însemnele specifice noii orînduiri se regăsesc în biografiile fiecăruia dintre noi, cu pregnanța, stabilitatea și vitalitatea proprii unei structuri „genetice", am spune. Și n-am greși prea mult, pentru că în anii socialismului s-au făurit oameni noi, s-au modificat destine, s-a generat o altă fizionomie morală și socială, înscrisă în demnitate, egalitate, prosperitate. **„Aș alege dorința de desăvîrșire,** ne spunea **Nicolae Leuștean,** președintele C.A.P. din comuna Nicolae Bălcescu, jud. Bacău. **Nu cred să existe în anii noștri vreun om care să nu fi trăit un moment cînd s-a autodepășit — din dorința lui interioară sau determinat de un context — de locul lui de muncă, de colectiv, de ce avea de făcut. Sînt fiu de țăran, iar primul salt de la condiția părinților mei l-am făcut cînd m-am urcat pe tractor. Apoi am fost trimis la o școală și am devenit maistru agricol. Am urmat liceul la seral și m-a bătut gîndul să ajung inginer. La 32 de ani am reușit la Agronomie, cursuri de zi. Acum am 45 — sînt născut chiar în august '44 — și sînt președintele unei cooperative agricole de producție care era cam în declin cînd am fost ales. De cîțiva ani ocupăm între locurile unu și trei pe țară la cele mai multe culturi și producții obținute în zootehnie. Mă uit la oamenii cu care muncesc, îi studiez și constat cît de mult îi domină acest sentiment al autodepășirii. Au ajuns să facă din orice treabă a colectivului o chestiune a lor personală. Această conduită, a identificării fiecăruia cu toți, sub impulsul la autodepășire pe care-l dă climatul din societatea noastră, este, cred, victoria cea mai înaltă pe care am cucerit-o în acești 45 de ani de viață liberă și demnă".**

Un impuls la autodepășire pe care familia Ion, de trei generații legitimată la „Griviția Roșie", îl traduce ca pe o firească dorință de mai bine : **„bătrînul", Vasile Ion** a lucrat la patron ; fiul său, **Gheorghe Ion** a absolvit școala de maiștri în 1965 ; iar **Daniel Ion,** fiul lui Gheorghe și nepotul lui Vasile, este muncitor în schimbul întîi și student la Politehnică, în schimbul doi.

Vasile Cardașol evoca sugestiv tot propria situație : **„Am crescut și am învățat ducînd vaca la păscut ; am făcut liceul la seral, apoi facultatea, susținînd și examenul de doctorat. Nu fac caz de faptul că acum conduc un institut de cercetări, dar cred că e definitorie pentru socialism crearea condițiilor deplinei afirmări profesionale a tuturor fiilor țării. Pentru că viața, de fapt, este meseria".** Așa gîndește și **Dumitru Birsan,** care nici nu visa să ajungă din simplu rectificator un maistru reputat al Fabricii pentru echipamente nuclearo-electrice, și **Aurel Cocu,** maistru la Întreprinderea de mecanică navală Galați, autor a 7 invenții, **„din care una a dus la eliminarea unor importuri costisitoare, creîndu-se și un atelier nou, în care lucrează aproape o sută de oameni".**

Tînăra doctoriță **Cristina Trache** ne-a surprins prin retorica frazei : **„N-ați vrea să întoarcem rolurile, să vă întreb și cu ceva, de pildă, „de-a ce v-ați jucat în copilărie ?". Eu m-am jucat „de-a doctorița" și iată-mă de un an în profesia care, din joc de copii a devenit vis, apoi dorință, acum-realitate. Părinții mei sînt muncitori** — tata, la **„Aro" Cîmpulung,** mama, la cooperativa meșteșugărească **„Musceleana". Dacă am desprins de la ei tenacitatea și respectul pentru ceea ce faci în viață, aceste trăsături nu știu dacă ar fi fost de ajuns pentru a urca în amfiteatrele Facultății de Medicină generală din București. Restul mi-a oferit societatea românească de azi".** Grija față de oameni a fost punctată și de meșterul **Vasile Pietrariu,** de la Mecanică Fină București **(„altfel n-ajungeam să lucrăm toată familia aici"),** și de **Gigel Alexandru,** directorul minei Șotînga, Dîmbovița : **„Din mina noastră se scoate cărbune de peste o sută de ani, dar prospecțiuni geologice recente au descoperit noi zăcăminte, astfel că vom mai avea încă mult de lucru. Este un fapt care ne interesează, poate, numai pe noi, dar care arată cît de mare este grija pentru ca oamenii să muncească, să cîștige, să aibă viitorul asigurat".**

Despre această orientare dominantă a politicii partidului nostru, de a avea în vedere, prin măsuri practice, concrete, viitorul țării — sub multiple aspecte, de la condițiile de viață și învățătură create tinerei generații, pînă la perspectivele de dezvoltare generală a patriei — ne-au vorbit **Ortansa Țițaru,** profesoară de istorie și primărița comunei Berești Tazlău, jud. Bacău, **Rodica Petre,** muncitoare la Întreprinderea de morărit și panificație Pajura, **Adrian Călinescu,** student în anul V la Facultatea de Electronică București, **Mircea Mihăescu,** șef birou comercial la „Bucur Obor".

Alăturînd într-un acelaș grupaj 45 de opinii, reflecții, experiențe dintre cele mai obișnuite pentru realitatea acestor 45 de ani de socialism, le-am recompus într-un vitraliu unitar de viață, un vitraliu cu trei imagini-simbolice dominante, din care lumina viitorului, răzbate puternic și limpede, filtrată de încredere, cerbitudine și optimism.

45 23 AUGUST 1944-1989

Mîndru spre soare să crești

Iată refrenul unui cîntec
din anii de început ai revoluției
pe care îl fredonam ca pe-o speranță,
pe care îl putem cînta azi
ca pe o bucurie împlinită

În Bucureștiul iubit
Azi negura s-a risipit
Și în străvechiul oraș
Vieții croim nou făgaș.

Vrem ca în anii ce vin
Ca-n basme să te-mpodobim
Mîndru spre soare să crești
Oraș iubit, București.

Încerc să-mi fac un plan, să fiu exactă, să nu mă las copleșită de adjective, să nu fiu acuzată de iubire „oarbă" pentru București, inima țării și a mea.

Oricît de măsurată voi fi, se va simți că-mi iubesc orașul-capitală, că-i apreciez marile calități, deși-l socotesc uneori prea nervos, puțin prea zgomotos. Dar noi, fiii lui, cum sîntem ?

Îi semănăm ca două picături de apă. Așez pe hîrtie, la întîmplare, dar nu întîmplător, cîteva din schimbările profunde ale Bucureștiului, de cînd merg singură pe străzi, fără privirea și brațul ocrotitor al mamei. Încerc să-mi adun „scene", mai ales de cînd văd și pentru alții.

Cutezanță nesăbuită să cred că inima care bate pentru întreaga națiune, care își asumă, non stop, travaliul ritmicității, care pulsează energie și dinamism pentru 23 de milioane de fii, care își asumă linia I, poate fi „prinsă" în chingile unor pagini.

Sînt un om al consemnării realității, deci aș putea să mă consider al exactității, apropiată de microscop. Tot ce am văzut, am scris, am filmat își are întreaga acoperire a verificării de către toți, deodată.

Pentru un neavizat aspectul de șantier al orașului nu era din cale afară de atrăgător. Dar metroul trebuia construit ! Dîmbovița trebuia întinerită ! Mulți bucureșteni aveau nevoie de locuințe confortabile, trebuiau să scape de paiantă și cișmele în curte ! În casă cînd facem curățenie generală, cînd zugrăvim, nu le mutăm pe toate de la locul lor ? Dar după aceea, ce sărbătoare !

Am trăit în acest București al șantierelor, al schimbărilor pentru calitatea superioară a vieții, și el îmi dă „bornele", măsurătorile profesiei mele. Despre ce aș fi scris, unde aș fi fost cu aparatul de filmat, cu cine aș fi discutat în fața microfonului, dacă n-aș fi trecut cu „armele" și bagajele profesionale, cu conștiința, cu înțelegerea nevoilor acute, și pe șantierul Politehnicii, care, e drept, stingherea circulația, făcea zgomot pentru vecini, dar viitorii studenți așteptau Institutul cu sufletul la gură, industria avea nevoie vitală de profesioniștii care ies acum, promoții după promoții ?! Din care nopți am fi făcut zile, dacă nu ar fi existat lanțul construcțiilor de fabrici, spitale, magazine, creșe, grădinițe, băi publice, săli de sport ?! Pe care zile le-am fi trecut în amintirea vie dacă nu era șantierul televiziunii, culminînd cu studiourile unde se produc emisiunile care, în fiecare seară, adună întreaga țară în fața micului ecran ?

Profesiunea mea este direct legată de dumneavoastră, de salturi și stagnări, de performanțe și eșecuri. Dacă nu s-ar fi construit masiv în Balta Albă, Drumul Taberei, Șoseaua Giurgiului, Panteli-mon, dacă întreaga lor organizare nu ar fi fost egală cu a unui oraș, de unde ar fi izvorît titlurile : „Orașe în orașul... București ?" Cît de sărăcită mi-ar fi fost profesiunea, și viața a sute de mii dintre dumneavoastră, dacă planurile cincinale n-ar fi conținut, consecvent, prevederea ca fabricile noi și vechi, prin eforturi, uneori eroice, să fie evolutive pe scara producției și a gîndirii tehnice.

Bucureștiul, în care trăim, e frumos prin unicitatea lui. Are blocuri cu logii și balcoane, înveselite de florile anotimpului: impresionează personalitatea lui care este dată și de multele parcuri, cum au puține orașe ale lumii. Dar fundamentala lui frumusețe emană de la locuitorii care își deschid umbrelele pe o ploaie torențială și sînt veseli, trec prin nămeții de zăpadă și se bucură că sînt troiene, cad frunzele uscate și văd primăvara... viitoare.

Această solară dispoziție sufletească am regăsit-o la macaragiul, cu cămașa albă ca neaua, al cărui nume l-am uitat, dar gesturile sale plutesc deasupra Bulevardului 1848, pentru că mînuia miile de kilograme cu dexteritatea unui jongler. Construcțiile orașului nostru au siguranță și verticalitate, bucureștenii au verticalitate și siguranță.

Recitesc ce am scris și nu sînt mulțumită. M-am temut de epitete dar acum eludez clipele unice. Doar am fost martor ocular cînd s-a turnat prima cupă de ciment și cînd s-a inaugurat Teatrul Național ; cînd s-a determinat fizionomia atîtor cartiere noi prin termoficare, electrificare, lanț de magazine, școli, spitale; n-am lipsit nici de la mutarea-eveniment a unui întreg imobil, cu locatari cu tot, care distona cu aliniamentul străzii. M-am înfundat cu cizmele în noroiul din subteranul metroului, care a înaintat, an de an, cu o viteză deosebită ; am traversat Dîmbovița fără apă, la care se lucră cu atenție mărită și cu gingășie ca la o prețioasă pinacotecă ; am împărtășit emoțiile echipei de la IMGB pentru proba finală a turbinei gigant ; am asistat, cu puls rebel, la primele operații pe cord deschis ; am însoțit în clasa I copiii care își aruncaseră jucăriile pentru că deveniseră, solemni, ca noi.

Unde sînt toate acestea ? Mă mîngîie gîndul că în fiecare casă. În acest București, de unde emană lumina și direcția pentru 23 de milioane de oameni, în tot ce știți, la fel de bine ca mine, că este, că va fi, revine, nescris, și numele dumneavoastră. Ca parte care a trebuit, și trebuie, să determine împlinirea exactă, la date exacte, a ansamblului care formează capitala moder[illegible] și ca parte care munce[illegible], locuiește, trăiește în acest perimetru.

Nici cea mai electronică memorie nu poate stoca toate gesturile din care a renăscut Bucureștiul. Mă întorceam de pe șantiere și nici două dușuri nu mă curățau. Se muncește greu, dar ce oameni sclipitori, adevărați, cutezători, plini de fantezie ! Chiar dacă aș primi înapoi ultimii ani (și ce mult contează ei mai ales pentru o femeie) nu i-aș accepta dacă ar conține renunțarea la ei... (dumneavoastră). Aș fi săracă fără vorbele cu tîlc, fără experiențele solide de viață, fără frămîntările care, totdeauna, au dus către adevăr și drum drept.

Numai gînduri irealizabile îmi trec prin minte. Aș vrea să am puterea cuprinderii totale a orașului, cu ceea ce se vede și nu se vede. Aș vrea să-l pot îmbrățișa, cînd se trezește, după orele fiecărei profesiuni, cînd se deschid larg toate geamurile și pătrunde soarele, cînd se adună porumbeii pe acoperișurile înalte, cînd se schimbă florile, operațiune sfîntă ca îmbăiatul pruncului, cînd sună sirenele fabricilor și sute de mii de oameni purced să realizeze cantități uriașe de scule, de mobilă, de îmbrăcăminte, de țesături, de pantofi, de chimicale, de vagoane, de pîine și alimente, de toate cele cîte sînt necesare vieții. Aș vrea să am forța ubicuității, să-l însoțesc și pe țăranul bucureștean în cotidiana lui lucrare a pămîntului. Aș vrea să vă introduc în sala de operații, chiar dacă e o încercare a nervilor tari, pentru că acolo se salvează ființele dragi. Aș vrea să vedeți chipurile, obo-

Exact aceleași adrese : strada Călărești.

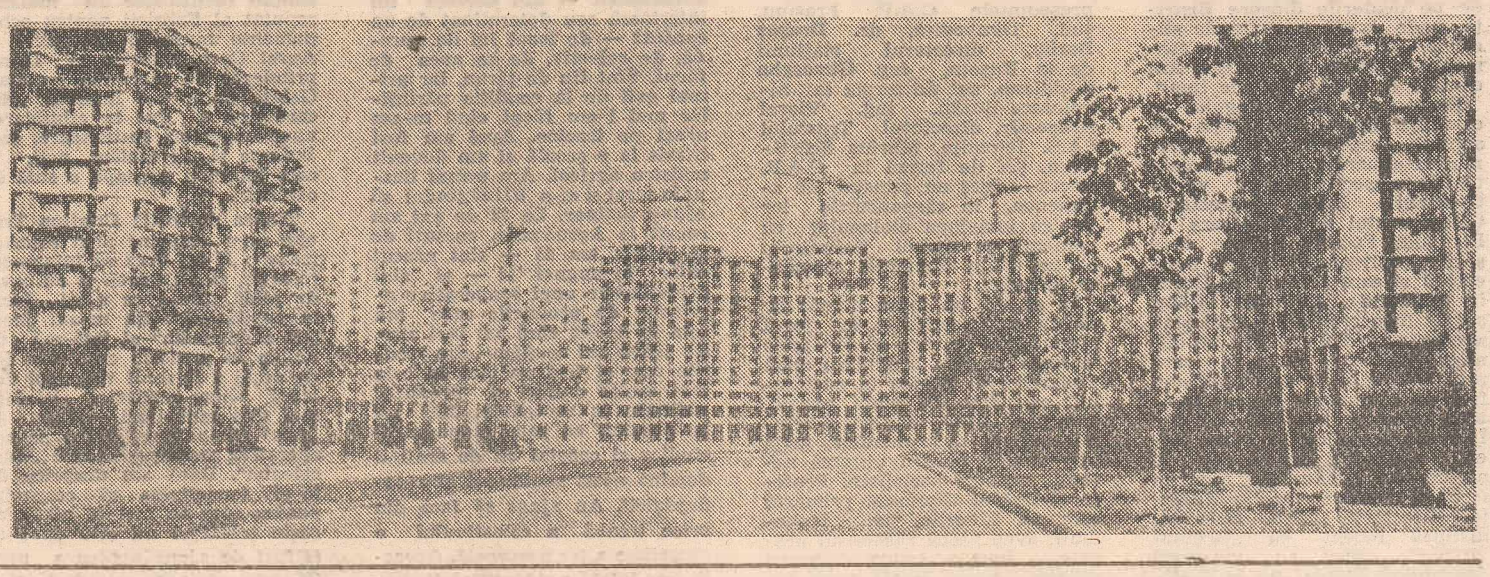

oraș iubit, București!

site dar sublime, ale femeilor și bărbaților care par rupte de viață, adîncite în biblioteci, în laboratoare, în căutarea soluției noi care să fie benefică pentru toți. Mă întorc din nou fericită din adîncul fiecărei trăiri trecute și o aștept pe cea viitoare.

Bucureștiul de astăzi îmi oferă surprize la tot pasul, deși credeam că-l cunosc și cu ochii închiși. Am trecut ieri pe lîngă Crîngași și, de-a lungul Dîmboviței cu apa strălucitoare, am văzut un încîntător șirand, cu sute de copii și tineri, care de care mai frumoși. Cu cîtă poftă ar rîde ei dacă ar afla că în străinătate s-a bîrfit mult chiar despre locul unde înoată și fetele primesc primele complimente. Acum o lună, în R.F.G., Franța, Olanda, Belgia, am stat de vorbă cu locuitorii de acolo care tocmai se înapoiaseră dintr-o vacanță petrecută în România și-și exprimau uluirea. Fuseseră surprinși de neconcordanța informațiilor primite la ei în țară și întîlnirea cu Bucureștiul care le încălzise inima.

De ce s-or fi îngrijorat unii, că așezîndu-se, de pildă, de-a lungul Dîmboviței noi spații construite n-ar fi estetic, s-ar știrbi din originalitatea Bucureștiului ? ! ? La Paris, Sena nu este străjuită de o parte și de alta ? Tamisa n-am văzut-o decît în filme... S-ar putea da și alte exemple, dar n-are rost să pierd rîndurile prețioase de tipar cu cei ce au timp de pierdut.

Mă reîntorc cu sufletul și privirea către dumneavoastră. Nu v-am lăsat nici pe stradă, să treceți spre treburile dumneavoastră, fără să vă opresc în loc. Cu microfonul sau fără. De ce vă place Bucureștiul ? Ce faceți ca el să înflorească ? Care sînt locurile dumneavoastră preferate ? Folosiți metroul sau autobuzul ? Pe strada dumneavoastră, vecinii sînt și buni gospodari ?

Bucureșteanul atît așteaptă, să-l întrebi. E comunicativ, sociabil, șterge distanța dintre el și necunoscut cu o lumină care îi apare pe față, înseninîndu-l, dispunîndu-l. Aș multiplica acest zîmbet, l-aș pune pe toate cărțile poștale, pe coperțile despre orașul nostru și l-aș suprapune cu inima care pulsează ritmic, egal, trecută de toate barierele, pentru că are de partea ei, ceea ce nici un pămîntean n-a obținut, VEȘNICIA.

Verticale...

Am lipsit o lună din București și la reîntoarcere am aflat din ziare, că magistrala a treia de metrou este gata pentru prima cursă. Am trecut pe lîngă Magazinul Universal „Unirea" fără schele ; Magazinul pentru Copii și Tineret este mobilat și are vitrinele îmbietoare, prezentînd ce se va putea cumpăra înăuntru. Dîmbovița a înaintat, de la Glina spre Argeș. Șoseaua către BIG Berceni, str. Dristor sînt redate circulației, după ce au trecut prin tăvălugul betonului și asfaltului. Lîngă Parcul Tineretului, pe imensul lui teren, un șirand, un amfiteatru, un motodrom sînt noutăți absolute. Între Victoria Socialismului și Piața Muncii plantările de copaci, dezvelirile de fațade, dau priveliști noi. Nu pot cuprinde totul pentru că n-am avut timp să văd, tihnit, Bucureștiul de la un cap la altul, să-l savurez. Harta de lucru a municipiului București este depășită de evenimente, deși nu are decît cîteva luni de cînd fusese iar adusă „la zi".

— Tovarășe Paul Focșa, foarte curînd bucureștenii vor circula într-un București, parțial necunoscut pentru ei...

— Această parte a Capitalei a fost văzută de după schele, înconjurată de gardurile șantierelor, deci o imagine neconcludentă. Au fost și inconveniente dar nu s-a inventat încă în construcții posibilitatea de a scăpa de avatarurile ridicării pe verticală. În anul 1990 zona centrală a Bucureștiului va fi în totalitate posesoarea „hainelor" noi, strălucitoare, așa cum este ea, de cîțiva ani, în mintea arhitecților, a constructorilor.

— 1990 va fi peste un an, tovarășe arhitect șef al municipiului București...

— Este la cîțiva pași de noi și nu la întîmplare am menționat anul 1990. Mai avem cîteva amănunte, esențiale pentru întregirea esteticii : fîntîni, statui, drumuri, copaci, flori. Știți că un bun profesionist pînă nu pune ultimul „accent" de culoare, pînă nu desăvîrșește lucrarea, nu este mulțumit, nu este liniștit.

— Zona centrală a Bucureștiului de dată recentă cum se prezintă ?

— Într-un stadiu foarte avansat și toate energiile noastre sînt închinate aniversării zilei de 23 August și apropiatului Congres al P.C.R.

Zona centrală a orașului, complexă, cuprinde 40 000 de apartamente, (cea mai mare parte în formă finală) dintre care 25 000 se regăsesc pe arterele principale : Victoria Socialismului, 13 Septembrie, Izvor — Coșbuc, șoseaua Panduri — Tudor Vladimirescu, Nerva Traian, Căuzași, precum și pe străzile care fac legătura organică între Bd. Victoria Socialismului, Piața Muncii și Bd. Iosip Broz Tito.

— Cît măsoară artera principală ?

— Are o lungime de 3,5 km., o deschidere, între fronturi, de 92 m., este susținută de 12 șiruri de arbori și o suită de fîntîni arteziene, culminînd cu cea din parcul central al Pieței Unirii. Numeroase spații comerciale sînt plasate la parterul blocurilor, dar urcă și la etajul întîi.

— „Unirea" va fi un uriaș comercial.

— Din punct de vedere al arhitecților și constructorilor este terminat. „Unirea" are o suprafață de 65 000 mp. În vecinătate se află Magazinul pentru Copii și Tineret, care se întinde tot pe o suprafață impresionantă, 30 000 mp.

— Dacă socotim celelalte magazine din jur, „Cocor", „1001 articole", „Articole electrice", putem vorbi de un veritabil lanț comercial.

— S-a planificat această grupare a magazinelor, deoarece este un principiu întîlnit în toate metropolele.

— În stadiul final sînt cuprinse și alte obiective importante. Tovarășe Focșa, nu le lăsați pentru data viitoare !

— Vă asigur că nu uit nimic din ceea ce vă interesează. Pe bulevardul Victoria Socialismului se lucrează intens la sediul ministerelor, la Biblioteca Națională, care va rivaliza cu oricare mare sediu al cărții, de oriunde din lume. Hotelul din 13 Septembrie se află într-un stadiu avansat de execuție, Casa Științei, Culturii și Învățămîntului înaintează, respectînd termene și planuri. Menționez cîteva dotări, impresionante ca lucrări de arhitectură și ca viitoare centre politico-științifico-culturale : Muzeul Național de Istorie, Centrul de Cultură și Educație Socialistă pentru Tineret din zona Orhideelor, Centrul Cultural Național „Cîntarea României", cu 7 săli pentru spectacole și expoziții. Sînt mii de detalii, cu mare semnificație, pe care ar trebui să le cunoașteți ca să pătrundeți în amploarea muncii, să cuprindeți valoarea investițiilor, utilitatea lor, măiestria realizatorilor, a meșterilor de pe schele, dar cea mai bună dovadă este strada, cum arată și cum va arăta ea.

— Timpul, inamicul public numărul 1, ne împiedică să stăruim în detalii, principii directoare, metode de lucru. Dar chiar așa, vă propun cîteva „scăpări" din atelierul mare de creație al celor care cu talent, inteligență, muncă și iubire de țară, contribuie la schimbarea aspectului Capitalei.

— Conducătorul statului nostru ne-a cerut doar atît să construim frumos, durabil și funcțional pentru cei de azi și pentru viitorime.

Specialiștii au redescoperit elemente de natură clasică sau populară, s-au inspirat din tradiția orașului și aceste idei se regăsesc în cornișe decorate, frontoane, socluri mai bogate. Am încercat reflectarea într-o variantă modernă a vechiului București propunînd, pentru azi și mîine, o fuziune între frumos și durabil, între tradiție și elementele contemporane.

— Cît spațiu verde revine pentru un bucureștean ?

— Bucureștiul anului 1938 avea, la o populație sub un milion, 7 mp, pe cap de locuitor. Acum sînt 24 mp., la o dublare a populației, iar la anul vom ajunge la 30 mp. E ușor de aruncat vorbe, la întîmplare, nefondate, cum fac unii ziariști străini care mă întreabă : „parcuri aveți ?" Le pun la dispoziție o mașină, le dau planul orașului și-i las să se convingă personal. Revin încîntați și promit că vor scrie, în detaliu, despre zona verde a orașului și despre viitoarele parcuri din Chirigiu, Grozăvești, Văcărești. Pentru Bucureștiul fierbinte, la care municipalitatea lucrează intens avem în vedere și îmbunătățirea traficului prin noi legături, îndeosebi, magistrala a 3-a de metrou, care va înlesni penetrația prin subteran de la Gara de Nord, pînă la Dristor II. Radialele de pe bulevardul Șulea și Calea Griviței — Laromet vor contribui la mărirea fluidității transportului. În partea de Est a Bucureștiului sînt iarăși cîteva modificări esențiale : construcția noului abator, finalizarea platformei chimice Dudești, modernizarea Căii Văcărești. Noul Institut de Medicină-Legală este apt nu numai pentru ziua de azi ci și pentru devenire. Se caută soluții optime pentru un spital, care să rezolve problemele de sănătate ale celor din perimetrul Drumul Taberei. Să nu uităm că Institutul Oncologic de la Fundeni, intrat în circuitul medical de cîteva luni, este iarăși o investiție socială, cu enorme valențe umane, cum puține țări în lume își pot permite. De asemenea hotelul Lebăda, din insula Pantelimon, Morile și Întreprinderile de panificație din Lujerului, Vitan, 13 Septembrie, Calea Rahovei, Pieptănari, Timpuri Noi, Aviației și Berceni, precum și complexele agroindustriale din Aviației, Lujerului, Cotroceni ; fabricile de bere, cu o capacitate de 500 000 hl pe an, din Popești-Leordeni și șoseaua Chitila nu epuizează agenda noastră de lucru.

— Cred că nimănui nu-i trece prin minte că dumneavoastră, arhitecții și constructorii, aveți un ritm lent de muncă.

— (Arhitectul Focșa rîde cu poftă, nici o glumă nu i se pare mai reușită). Sîntem bucuroși că e nevoie de noi. Cînd am venit în București, aveam 3 ani, locuiam pe strada Pleșoianu, zona 1 Mai, și acolo se termina orașul. Vechea Cale a Moșilor, cu drumul său de căruțe, era parte din Capitala țării.

— Cred că nu vedeați o deosebire esențială între acele locuri și casele din Muzeul Satului și de Artă Populară, unde erați nelipsit pentru că tatăl dumneavoastră, Gheorghe Focșa, a fost un pilon de seamă...

— Chiar mă miram că tata alerga prin țară după gospodării țărănești cînd le putea găsi și în Bucureștiul patriarhal. Orașul vechi avea înălțimea medie de un etaj și jumătate noi am trecut astăzi la media de 5—6 etaje, cu multe accente pe verticală. Am optat pentru un regim uman de înălțime deoarece se potrivește cu firea noastră, dar era și absolut obligatoriu ca să facem față indicelui de dublare a populației Bucureștiului.

CARMEN DUMITRESCU

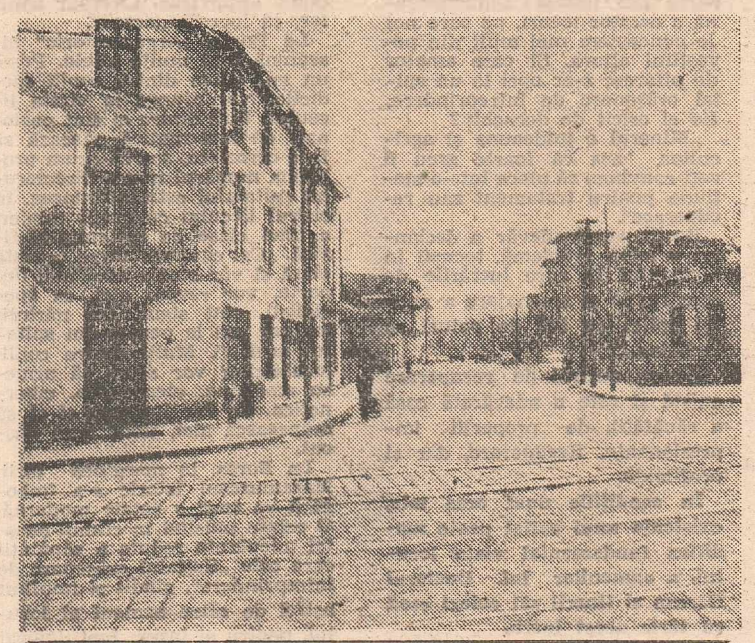

...și Calea 13 Septembrie

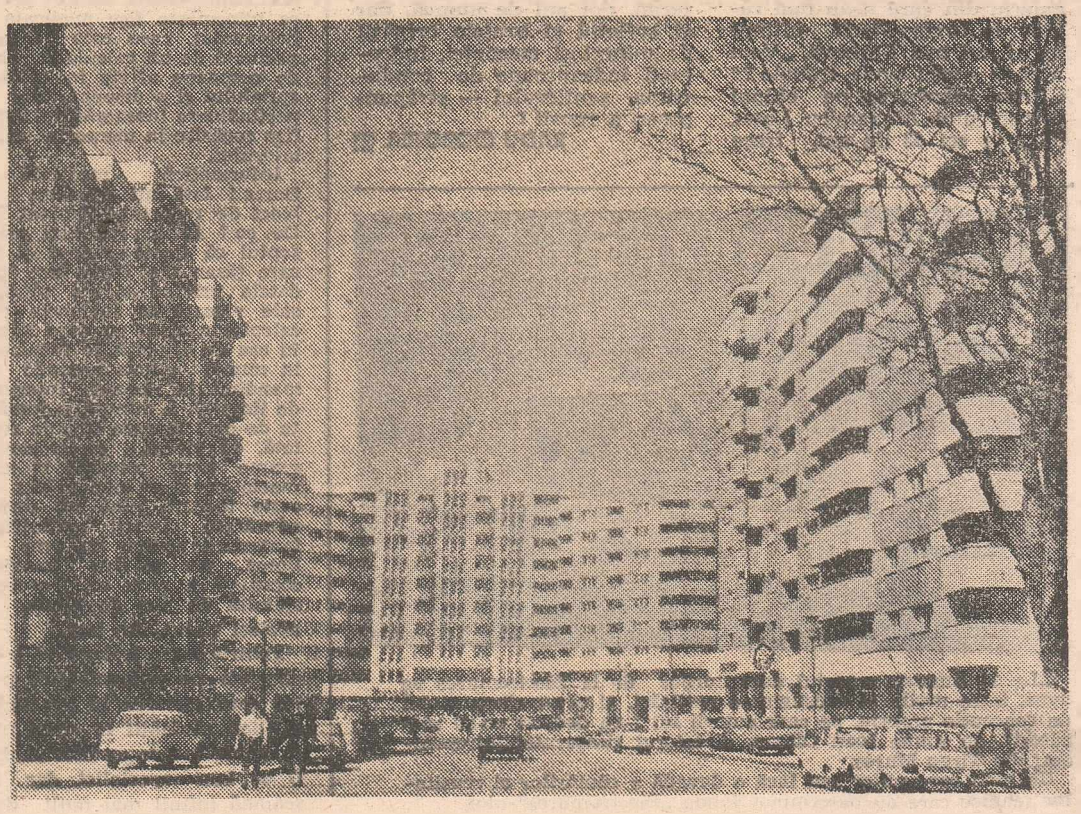

Omul, valoarea supremă a societății

Nu numai mai repede, ci și mai bine

Așteptau clipa asta de mai bine de doi ani. Pe hîrtia de calc, toate se potriveau „la fix". O schemă perfectă, în care galeria de acces spre viitoarea centrală hidroenergetică subterană de la Poiana Mărului, parcurgea 339 de metri pe sub pămînt, întîlnindu-se într-un singur și abia vizibil punct cu puțul casei vanelor. În 1987, aceasta era o problemă de calcul. Pînă în august 1989 ea s-a transformat într-o problemă de precizie, competență și sudoare.

— Cu vreo lună înainte de străpungere, graficele întocmite acum doi ani au cam „sărit în aer" — spune Augustin Stuparu, șeful punctului de lucru „acces spre uzina hidroenergetică". Și asta pentru că nu intrase în calcul — n-avea cum — un coeficient esențial : oamenii. Creșterea experienței lor, a rezistenței la efort, a dorinței de a învinge. Străpungerea are loc, iată, cu două zile mai devreme. Veți spune, poate, că nu e mare lucru. Ba uite că e. Avansul acesta este dublat de un altul — 20 de metri săpați în plus la galeria mică de acces — și determină, ca într-o reacție în lanț, începerea în condiții mai bune a montării vanei. În ritmul de muncă instaurat acum, graficul de lucru pe opt luni va fi atins înainte de marea sărbătoare de la 23 August. De fapt, ceea ce facem noi răspunde unei chemări care străbate acum întreaga țară : aceea de a îndeplini planul acestui an în cinstea celui de-al XIV-lea Congres al partidului.

Avansul e îmbucurător, dar nu e totul. Lucrurile trebuie făcute nu doar mai repede, ci și mai bine. Iar străpungerea galeriei de acces e un examen greu, decisiv. Sînt aici, în adîncul muntelui, toți. Majoritatea tineri, la 30—35 de ani. Gheorghe Nicodim și Mircea Rotaru, veniți din minele de cărbuni de pe Valea Jiului, Mihai Ferecatu, purtînd nostalgia șantierului Tău de pe Valea Sebeșului. Nu lipsesc nici mecanicii, deși mulți ar spune că mineritul nu e treaba lor. Ba uite că e (cum ar spune Augustin Stuparu), fiindcă numai un bun mecanic poate „îmblînzi" toate utilajele care au pătruns și ele, metru cu metru, în galerie. În galeria din care n-au mai rămas de învins decît ultimii metri, cei mai fierbinți. „Vom ajunge exact unde trebuie ?" Citeam întrebarea pe chipul mecanicului Alexandru Lupu, care, la cei 43 de ani, trece deja 21 în contul lucrărilor hidroenergetice de pe Dunăre, Lotru, Argeș, Valea Frumoasei și acum Valea Bistrei.

Nu știam, la sosire, că tînăra secretară care mă condusese în biroul șefului de șantier Petre Pîrvulescu, era Carmen-fiica cea mare a lui Alexandru Lupu. Cealaltă, Corina, locuiește și ea pe șantier și navetează zilnic, alături de alți cincizeci de copii, la Liceul industrial din Oțelu Roșu. Iar băiețelul, Iulian, e pe de-a întregul un „om al șantierului", absolvent cu brio al clasei a treia la școala din colonia muncitorească a Antreprizei de construcții hidroenergetice. Aflasem povestea lor și a altor sute de copii de aici, spusă într-o răsuflare de Carmen Lupu, secretara de care vă vorbeam.

— Să știți — a insistat — că șantierul nu e făcut numai din galeria de fugă sau de acces, din subteran sau din barajul de la Măru. Sînt tot atît de importante, dar în alt fel, și clubul muncitoresc și școala și căminul pentru copii și sala de judo și terenurile de sport, ce să vă mai spun că doar aici trăiesc, ca într-un adevărat oraș al muncitorilor, peste 4 000 de oameni !

Multe lucruri trebuiau văzute. Întîi barajul din arocamente cu nucleu de argilă, ajuns la cota 575 (adică la zece metri de cota finală a depunerilor de argilă și filtru), apoi galeria de aducțiune principală, aflată acum în stadiul de betonare, și apoi, la ora străpungerii, galeria de acces. Reținusem un amănunt important : anume că se fac ample eforturi pentru începerea acumulării în lac în cinstea Congresului al XIV-lea al partidului, deci cu aproape o lună mai devreme.

...Și acum, iată, mă aflu aici, unde clipa detunăturii aprinde în ochii celor 37 de mineri conduși de Toader Păduraru strălucirea izbînzii.

— La milimetru ! — reușește să exclame, lîngă mine, inginerul Mihai Gulie, adjunctul șefului de șantier.

Simt, alături de ei, străfulgerarea adîncă a bucuriei și îmi spun că, odată ajuns afară, voi nota neapărat cîteva cuvinte pentru care acum nu e timp. Străpungerea — care a traversat 339 metri de subteran, doi ani de muncă, dar și sufletul și brațele brigăzii de mineri și mecanici, îndrumați îndeaproape de conducerea șantierului — străpungerea a reușit !

RADU CIOBOTEA ■

„La 23 August, raportul muncitorilor de la Electromureș va avea, între multe și prestigioase realizări, și acest electromobil de concepție proprie, pe care autorii lui l-au dedicat marii sărbători", ne spune Ioan Oltean, directorul cunoscutei întreprinderi din Tîrgu Mureș.

Un gînd spre viitor sau încă o dovadă a căutărilor și reușitelor tehnice care au determinat faima „Electromureș"-ului.

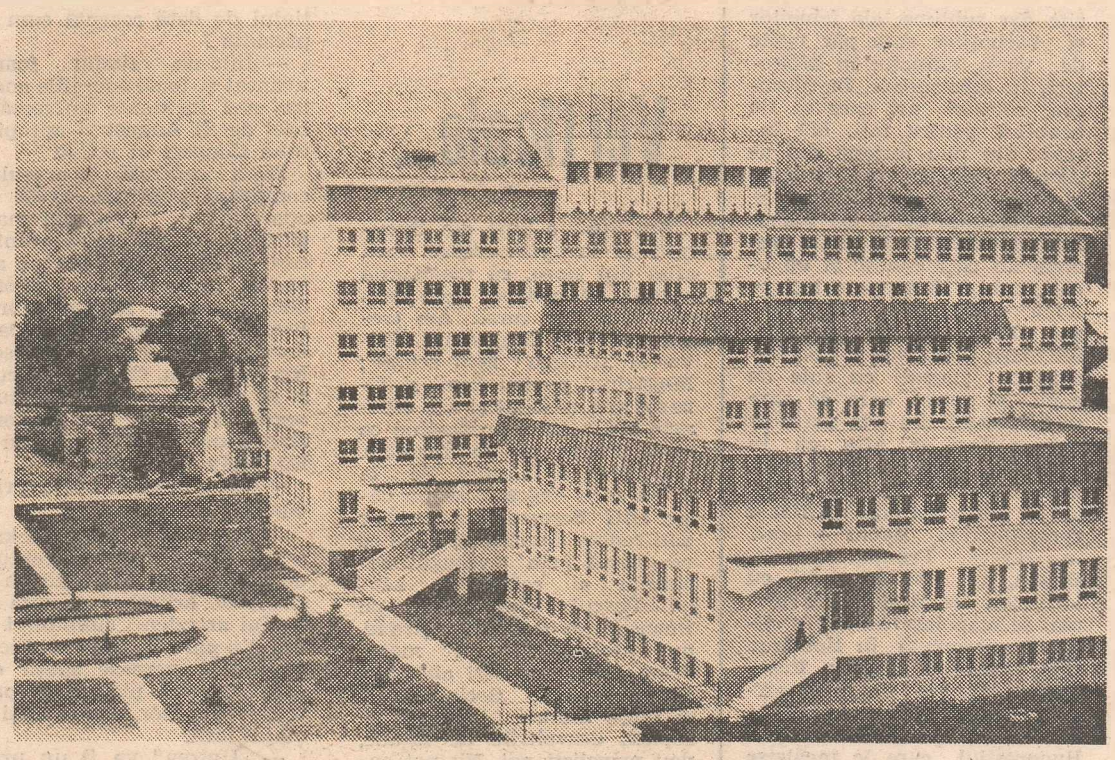

Politica sănătății la scara unui oraș mic

Un spital la marginea țării

Se numește simplu : Spitalul orășenesc de întreprindere Borșa. De fapt, asta și este. Un spital orășenesc de întreprindere, care, însă, răstoarnă toate prejudecățile privitoare la marginalizarea, la anonimatul unor asemenea instituții.

Ce deosebește acest spital de altele ? Desigur, nu este unicul nou, modern, construit într-o localitate mică a țării. În ultimele două decenii s-au construit, în cele mai îndepărtate colțuri ale României, multe asemenea.

Ce este, totuși, deosebit la Borșa ?

Nu, nu mă voi opri la detaliile arhitecturale și constructive ale clădirii, nici la eleganța discretă a interioarelor inundate de lumină. Un reportaj, oricît de bogat în date și descrieri minuțioase, nu va reuși niciodată să creioneze convingător imaginea acestui spital a cărei dotare îi permite să concureze cu cele mai moderne clinici din țară. Aparatura de laborator computerizată efectuează în numai cîteva minute teste laborioase, ale căror rezultate obținute pe cale clasică ar trebui așteptate una sau mai multe zile. Și, atenție, coeficientul de eroare este zero ! Explorări sofisticate, serologice, biochimice, imunologice, enzimatice — și ele, computerizate — concură la precizarea diagnosticului. Odată stabilit acesta, se întocmește fișa medicală a bolnavului, care este imediat preluată de un calculator. 40 000 de persoane aflate în evidența spitalului și a dispensarelor aparținătoare înseamnă tot atîtea fișe regăsite în memoria calculatorului.

Informatică medicală la Borșa ! Iată alt excelent subiect de reportaj ! Aminat însă De ce ? Pentru că nici măcar faptul că fiecare miner și fiecare țăran din Borșa are toate datele privind starea sănătății sale stocate în memoria unui calculator, date pe care acesta, în caz de urgență, le furnizează în numai cîteva secunde comandînd, la nevoie, intervalul de timp (3, 5, minute, o jumătate de oră) la care trebuie repetată, să zicem, electrocardiograma unui cardiac în stare foarte gravă — nici măcar aceste lucruri, pînă nu demult adevărate istorii științifico-fantastice pentru un oraș ca Borșa, nu ne dau imaginea completă a ceea ce deosebește spitalul de aici de altele, cu același statut, din țară.

Pentru asta, trebuie să-i cunoaștem pe oamenii lui, pentru care punerea în practică a politicii sănătății la scara unui oraș mic începe cu efortul de a fi un bun specialist, dar înseamnă infinit mai mult decît atît. „Nu e suficient să beneficiezi de condițiile — chiar excelente ! — create de stat, trebuie să privești în jurul tău și să-ți modelezi viața în funcție de viața celor din jur. Numai așa vei putea, la rîndu-ți, să intervii în viața lor, pentru ca ea să devină mai bună, mai frumoasă".

Doctorul Daniel Bărcan ar fi putut trăi mult mai comod. În puține locuri din România se nasc atîția copii ca la Borșa, unde un medic specialist în obstetrică-ginecologie este suficient de solicitat pentru a nu căuta îndatoriri suplimentare. Numai că doctorul Bărcan este mai mult decît un bun specialist. Este un maramureșean devenit medic, muncind într-un oraș din Maramureș. Biografia sa, care se confundă cu devenirea în ani a spitalului, este o parte din istoria contemporană a acestor locuri, pe care noi le cunoaștem mai mult din povestitul altora. Și care amator de pitoresc s-ar opri la un spital orășenesc de întreprindere, fie el oricît de deosebit ?

„Minerul e totdeauna și agricultor, așa că foarte greu îl veți convinge să plece într-o stațiune pentru tratament sau recuperare".

Rostit, acest adevăr a declanșat o nouă problemă, tocmai în momentul în care lucrările de construcție și amenajare a noului spital cu 540 de paturi se încheiau.

Acum, centrul de recuperare există și este o adevărată casă a sănătății, de proporții impresionante. Recuperare, dar și profilaxie.

În condițiile unui oraș mic, existența unui spital poate modifica fundamental viața locului, a oamenilor lui. Doctorul Bărcan și tinerii săi colegi cred cu tărie acest lucru.

În 1970, cînd a venit doctorul Bărcan, spitalul, care luase naștere odată cu orașul ,avea 80 de paturi și un generalist. Cei cîțiva specialiști erau „împrumutați" de prin alte părți. Astăzi, spitalul nou, inaugurat în 1984, are 21 de medici, toți stabiliți aici împreună cu familiile, cei mai mulți născuți în Maramureș. Familia Bărcan, familia Nan, familiile Păun, Făgădaru, Miclăuș, Tomoioagă... „Colectivul astfel format este, la rîndu-i, o adevărată familie".

Pînă la Baia Mare, o salvare face trei ore pe timp de vară. Nu puteau conta pe ajutor din afară pentru cazurile grave, urgente. Dotarea a însemnat investiții impresionante. A fost necesar apoi ca medicii să-și lărgească sfera de competență. Au atacat a doua specializare. Doctorul Mircea Zăgreanu, șeful secției „interne", a făcut și cardiologie. Zona e umedă, apar multe probleme O.R.L., unele necesitînd intervenții chirurgicale complicate ; le efectuează acum doctorul Severin Dincă. Se impune existența unui laborator de explorări funcționale modern ; doctorița Maria Bărcan, specialistă în anestezie și terapie intensivă, cea care îl va coordona, urmează acum cursuri de programare.

Odată cu spitalul și centrul de recuperare, s-a născut aici o nouă profesie, extrem de solicitată — cea de asistentă medicală. Numai în 1989, au reușit la Liceul sanitar 11 copii din Borșa și Moisei. Cu siguranță, toți vor lucra aici. Pentru superbul centru de recuperare este nevoie de încă 60 de asistente. În cîțiva ani, numai, tinere din partea locului se vor întoarce, după absolvirea Liceului sanitar, să lucreze „acasă".

La Borșa, „organizatoric" înseamnă încă multe altele. Peste un an, cîțiva dintre copiii medicilor vor ajunge la vîrsta liceului. Unii dintre ei sînt pasionați de matematică, visează să facă cercetare, așa că acum problema numărul unu a directorului spitalului este înființarea, în cadrul liceului cu profil minier, a unei clase de matematică-fizică. „Cei care vor urma această clasă și vor studia apoi mai departe, vor reveni aici, ca specialiști, sînt sigur, iar părinții lor vor ieși la pensie din spitalul nostru". Mulți dintre copiii localnicilor vor acum să urmeze medicina, electronica, cibernetica. Se vor întoarce și ei să muncească aici, unde s-au născut.

La Borșa, în marginea țării, Maramureșul istoric s-a îmbogățit cu încă o cetate modernă. O cetate pulsînd în ritmul acestei adevărate redute a sănătății care este „Spitalul orășenesc de întreprindere", gîndit și împlinit astfel de către oameni ai locului, pentru ei înșiși, fapt datorat unei politici care are drept țel omul, împlinirea în permanență a drepturilor sale fundamentale.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Totul pentru patrie, totul pentru victorie

„Fie ca jertfele milioanelor de oameni în marile bătălii contra hitlerismului, pentru libertate şi independenţă, să constituie întotdeauna un puternic îndemn în lupta pentru pace şi colaborare între toate popoarele europene, între toate naţiunile lumii!“

NICOLAE CEAUŞESCU

Text inedit despre bravura ostaşului român

Despre eroismul şi dăruirea cu care au luptat românii în războiul antihitlerist avem nenumărate dovezi şi mărturii. Adăugăm acestora un document mai puţin cunoscut pe care l-am aflat într-un număr recent al publicaţiei ilustrate „Uniunea Sovietică“. Este vorba de o apreciere dintr-un interviu din anii '50 al mareşalului sovietic Rodion Malinovski : **„Cîteva cuvinte despre calităţile soldatului român. Românii sînt capabili să dea dovadă de vitejie şi curaj. M-am convins de aceasta atunci cînd trupele române au luptat împreună cu noi împotriva fasciştilor. Unele divizii româneşti pur şi simplu ne-au stîrnit admiraţia prin dîrzenia lor în luptă, prin vitejia lor, prin spiritul de sacrificiu. Se ţineau tari în cele mai grele bătălii. Aceste preţioase calităţi proprii ostaşilor Armatei populare române stau mărturie că ea a luptat foarte bine şi că a fost un demn aliat al nostru“.**

Cînd în seara zilei de 23 August 1944 lui Hitler, aflat la cartierul său general de la Rastenburg, i s-a adus la cunoştinţă arestarea lui Ion Antonescu, ordinul său de a reprima ceea ce führerul credea a fi un simplu „puci“ (lovitură de stat), dar care era în realitate revoluţia întregii naţiuni române pentru redobîndirea libertăţii şi independenţei naţionale, acest ordin al lui Hitler vizînd menţinerea controlului politic şi militar al Reichului în spaţiul românesc se integra percepţiei de către dictatorul nazist a situaţiei strategice din acel moment. În iulie 1944, Germania hitleristă a avut, pe ansamblul ramurilor industriei de armament, cea mai mare producţie (în vara anului 1944 producţia de oţel a Germaniei — arată mareşalul G. K. Jukov — era de trei ori mai mare decît aceea a Uniunii Sovietice). Întemeiat pe aceste rezultate, Hitler credea că, la adăpostul scutului aerian, oferit de noile sale avioane cu reacţie, va putea spori considerabil producţia de armament şi, valorificînd-o pe cîmpul de luptă, va putea schimba soarta războiului. „Să cîştigăm timp şi să-l ţinem pe adversar cît mai departe de centrele industriei noastre de armament — acestea sînt obiectivele noastre“ spunea el în vara anului 1944.

Teritoriul românesc cu cele două aliniamente de apărare strategică (Poarta Focşanilor şi munţii Carpaţi) şi cu perimetrul său petrolifer căpăta o însemnătate sporită, în viziunea strategiei hitleriste din vara anului 1944.

Directiva lui Hitler din noaptea de 23-24 august, ca şi cele care au urmat-o la 26 şi 29 august 1944 privind reprimarea revoluţiei române şi apărarea Porţii Focşanilor (23-26 august) apoi retragerea pe aliniamentul Carpaţilor (29 august) erau sortite falimentului, întrucît ignorau voinţa unanimă a poporului român de a se elibera de sub dominaţia Reichului nazist şi de a se alătura coaliţiei antihitleriste.

Cel dintîi partid comunist dintr-o ţară ocupată sau controlată de Wehrmacht, care a elaborat un program sistematic al rezistenţei antifasciste, întemeiat pe principiul solidarităţii naţionale, Partidul Comunist Român a urmat consecvent Platforma-program din 6 septembrie 1941, **Lupta poporului român pentru libertate şi independenţă naţională** şi a făurit, prin eforturile şi sub conducerea sa, în iunie 1944, cea mai largă coaliţie de forţe social-politice din istoria poporului român, admirabilă expresie a unităţii de gînd şi faptă a naţiunii noastre, întemeiată pe unitatea de acţiune a clasei muncitoare.

Revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din august 1944 a inaugurat o nouă eră în viaţa poporului român, a marcat începutul procesului revoluţionar de perfectă continuitate, în desfăşurarea căruia „Epoca Nicolae Ceauşescu“ reprezintă minunata culme a celor mai îndrăzneţe împliniri.

În acelaşi timp, revoluţia din august 1944 a fost unul din evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial. Prin deschiderea Porţii Focşanilor şi prin menţinerea capului de pod strategic la nord şi nord-vest de Carpaţii Meridionali, acţiunea României a scurtat marea conflagraţie cu cel puţin 200 de zile ; ea a lovit în articulaţia esenţială a concepţiei strategice a lui Hitler, întemeiată pe efortul de a cîştiga timp. Contribuţia României la înfrîngerea Germaniei naziste s-a dovedit astfel capitală şi ea a fost continuată prin participarea armatei române, alături de cea sovietică, la eliberarea nord-vestului ţării, smuls prin odiosul Dictat de la Viena, şi apoi a Ungariei, Cehoslovaciei şi Austriei. Prin efectivele angajate, România s-a situat pe al patrulea loc în coaliţia antihitleristă, după Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii şi Marea Britanie.

Cinstim o pagină de glorie din marea carte de istorie a neamului, istoria unei mari încleştări pentru a ne păstra identitatea şi libertatea în faţa oricui le-a ameninţat.

Aspiraţia profundă şi durabilă spre independenţă şi libertate şi-a găsit împlinirea plenară şi revoluţionară în anii „Epocii Nicolae Ceauşescu“, cînd poporul român, unit în jurul secretarului general al partidului, preşedintele republicii, eroul iubit şi întruchiparea celor mai alese virtuţi ale neamului, a putut da — ca niciodată în trecut — măsura capacităţii sale de creaţie, exprimată în marile zidiri şi ctitorii socialiste, chemate să stea mărturie în veac a forţei unui popor aflat într-o perfectă comuniune de gînd şi trăire cu eminentul său conducător. Cinstind fapta de acum 45 de ani, noi, cei de azi, sîntem continuatorii ei ca şi cei care înălţăm România spre orizontul de lumină al comunismului.

FLORIN CONSTANTINIU

Dimineaţă dramatică pe Valea Prahovei

Din nenumăratele pilde ale ostaşilor şi muncitorilor prahoveni

Un veteran de război se destăinuie

Cîteva file dintr-un tulburător jurnal de front

Asaltul Apahidei — încă un pas spre izbîndă

Cucerirea unui pod peste Someş

Dunărea, drum deschis cu jertfe

Faptele de arme ale grănicerilor

23 AUGUST 1944-1989

Eroi au fost, eroi sînt încă,

Schela a fost salvată

Planul insurecțional general, inițiat și conceput de **Partidul Comunist Român**, a acordat o atenție deosebită orașului **Ploiești** și zonei petrolifere a **Văii Prahovei**, care reprezentau al doilea pilon, după București, în asigurarea victoriei. În baza planului elaborat de partidul comunist, **Comitetul regional Prahova al P.C.R.** a trecut la mobilizarea maselor de oameni ai muncii, în primul rînd a muncitorilor petroliști, la constituirea **formațiunilor patriotice de luptă** și la aprovizionarea lor cu armament și muniție ; în primăvara și vara anului 1944 au fost create formațiuni patriotice, sub conducerea comuniștilor, la rafinăriile **„Astra Română"**, **„Româno-Americana"**, **„Steaua Română"**, **„Vega"** și în alte întreprinderi prahovene; au fost stabilite puncte de sprijin la sate, mai ales în localități învecinate cu căi de comunicație mai importante

O formă a luptei antihitleriste, prin care patrioții români, conduși de comuniști, au dat lovituri mașinii de război naziste, au constituit-o acțiunile **grupelor de partizani**. În Valea Prahovei și în zonele învecinate, o rodnică activitate a desfășurat grupul de partizani **„Carpați"**, el a organizat acțiuni și în regiuni apropiate (pe traseul liniei ferate Buzău — Făurei — Galați) și în altele mai îndepărtate (pe direcția București — Slatina). În perioada iunie-august 1944, partizanii grupului **„Carpați"** au distrus, cu mine magnetice, peste 16 trenuri petroliere.

Izbucnirea insurecției a găsit unitățile militare române și formațiunile patriotice de luptă gata pregătite să intre în acțiune. Începînd din noaptea de 23 spre 24 august 1944, muncitorii înarmați, sub conducerea comuniștilor, și subunități ale armatei române au trecut la dezarmarea și alungarea gărzilor hitleriste, preluînd paza și asigurînd securitatea întreprinderilor petroliere. La rafinăria **„Astra Română"** din Ploiești, de pildă, o formațiune de luptă a muncitorilor a zădărnicit încercările unui grup de hitleriști de a pătrunde în incinta întreprinderii și de a o distruge; la rafinăria **„Româno-Americana"**, în aceeași noapte, pe la ora două, o echipă de soldați naziști a atacat prin surprindere, urmărind să elibereze garda dezarmată deja de formațiunea patriotică de aici, care pusese stăpînire pe situație cu cîteva ceasuri mai înainte; după o scurtă ciocnire, muncitorii, înarmați cu armamentul capturat anterior de la hitleriștii din garda întreprinderii, au alungat pe atacatori, care s-au retras în grabă și cu pierderi grele.

În dimineața zilei de 24 august, la ora 4,30, comandantul garnizoanei Ploiești, colonelul Spiridon Oprescu, raporta următoarele statului major al Corpului 5 Teritorial : „Misiunea a fost îndeplinită integral... În toate întreprinderile, cu ajutorul muncitorilor, gărzile nemțești au fost dezarmate, cele care nu s-au predat au fost forțate să părăsească întreprinderile și împinse departe de uzine. S-au capturat multe arme și muniții. O parte din acestea au fost pe loc distribuite echipelor de muncitori, al căror număr sporește neîncetat"; toate acestea au constituit un moment deosebit de important pentru asigurarea succesului insurecției în Valea Prahovei.

Din primul moment al evenimentelor se remarcă nu numai creșterea numărului de formațiuni patriotice și integrarea lor activă în frontul forțelor insurecționale; mai mult, semnificativă a fost participarea oamenilor muncii prahoveni, fără a fi organizați în formațiuni, la lupta pentru eliberarea patriei de sub dominația hitleristă. Din nenumăratele pilde, multe din ele rămase anonime, demnă de subliniat este, de exemplu, contribuția lucrătorilor, în majoritate femei, de la **centralele telefonice**, care — așa cum își amintește generalul de armată în rezervă C. Vasiliu-Rășcanu — au refuzat, începînd din seara zilei de 23 august, să mai asigure legături pentru trupele hitleriste ; prin asigurarea promptă a legăturilor pentru unitățile militare române și formațiunile patriotice, operatoarele de la telefoanele din orașul Ploiești au susținut atacurile forțelor insurecționale pentru eliberarea și menținerea rezidenței județului Prahova. Dovadă de înalt patriotism a dat și tînăra operatoare Steliana Enescu de la oficiul telefonic din Mislea: deși atacată de un grup de hitleriști, opt zile și opt nopți ea a rămas neclintită la post, asigurînd legături numai pentru trupele române.

Începînd din dimineața zilei de 24 august 1944, forțele insurecționale au trecut la lichidarea punctelor de rezistență hitleriste din orașul Ploiești și din împrejurimi. În zorii acestei zile, ostașii bateriei 262 proiectoare de lîngă **Bucov**, sprijiniți de un grup de tineri înarmați din localitate, au dezarmat și capturat o întreagă subunitate hitleristă. Tot în această zi, muncitorii sondori de la schela petrolieră **Boldești** au asigurat paza instalațiilor, au format patrule pe sectoare, au împiedicat aprovizionarea hitleriștilor cu benzină, cu energie electrică și cu apă. Un grup de muncitori de la această schelă, primind armamentul și muniția necesară de la unitățile militare române din apropiere, au organizat un puternic raion de apărare la intersecția șoselei Ploiești-Văleni cu drumul comunal Lipănești. În ziua următoare, ostașii români și grupele de muncitori înarmați au dezlănțuit un nou atac împotriva bateriei antiaeriene germane din halta feroviară Boldești, au capturat un număr însemnat de hitleriști și au salvat schela petrolieră de la distrugere. În focul luptelor s-au evidențiat muncitorul sondor Gheorghe Alexandrescu și maistrul Constantin Stan.

După cc. în zilele de 24—25 august, forțele insurecționale au săvîrșit adevărate acte de eroism pentru capturarea aerodromului din **Tîrgșor** și salvarea deținutelor comuniste aflate în penitenciarul din comuna **Mislea**, pe care Gestapoul german urmărea să le răpească și să le lichideze, după aprigele confruntări din zona **Moreni**, lupte înverșunate au avut loc împotriva trupelor germane care au încercat să ocupe orașul **Ploiești**. La 26 august, o puternică grupare hitleristă — de aproape 5 000 de oameni — a atacat reședința județului Prahova din direcția Cringul lui Bot — Tîrgșorul Nou : ostașii bateriilor de artilerie antiaeriană române 57, 58, 61, 79 și 87, transformînd piesele în tunuri terestre, au ripostat energic numai în fața unei baterii căzînd, morți și răniți, peste 100 de militari naziști.

Unități germane de infanterie, întărite cu tancuri și artilerie, au atacat orașul Ploiești și pe alte căi de acces — dinspre Bărcănești și Brazi —, intenționînd să lovească această mare localitate și din flancuri. Ajutate de populația ploieșteană — cu arma în mînă și prin informațiile furnizate despre amplasarea și efectivele inamicului —, dînd dovadă de eroism fără seamăn, forțele insurecționale, după două zile de atacuri și contraatacuri sîngeroase, au izbutit să-l înfrîngă pe inamic.

Conf. univ. dr.
ION ST. BAICU ■

Frații în veci vor fi frați

Apahida nu mai era departe. Prin pînza negurii, ea ni se părea, acolo în vale, ca o întindere întunecată, nedeslușită, din mijlocul căreia se ridica spre cer, stingheră și parcă amenințătoare, turla bisericii.

Ocrotiți de negură și de malul pîriului, am făcut recunoașterea. Distingeam cu greu prin ceață trupul unei mașini blindate pe stînga drumului și o țeavă de tun care-și căsca gura dintr-un măracinis. Hitleriștii nu se văzuseră. Din sat răzbăteau pînă la noi frînturi de vorbe și parcă de pași, dar cel mai limpede se auzeau behăind niște oi.

— Va să zică — i-am spus eu bucuros sublocotenentului Nicolae Iancuț — dumnealor stau tihniți, la odihnă, prin case. N-au decît să stea așa, fără grijă. O să-i luăm ca din oală !

— Ușor de zis, domnule căpitan, ținu a-mi răspunde sublocotenentul ; dacă vor fi tancuri în sat, pînă să-i luăm noi ca din oală, vor arunca multă fiertură de plumb pe noi. Aduceți-vă aminte de luptele de la Turda. Pînă nu am primit, întăriri, tancuri de asalt n-am putut face nimic.

— Lasă că și azi vom fi sprijiniți...

Pe fața sublocotenentului înflori un zîmbet în care se citeau și mirare și neîncredere. Așa era uneori bănățeanul acesta voinic, cu ochi mari, căprui, cu obrazul alb și fraged ca de fată. Era de fapt cel mai tînăr ofițer din batalion. Avea 20 de ani. Asta nu l-a împiedicat să fie și unul dintre cei mai bravi luptători. Țineam mult la el pentru că era tînăr, vesel, spiritual, dar în același timp și un comandant cu mari calități.

Îmi reamintesc cum într-o zi, spre seară, după ce atacasem pe lîngă Turda o înălțime, Waskapu, ne opriserăm pe linia atinsă. Nu avurăm timp să luăm nimic în gură, din zori, de cînd începuserăm lupta, pînă spre seară. Ne încerca o foame grozavă. Eu îl prevenisem pe Iancuț să-și ia toate măsurile de siguranță către valea din dreapta lui, deoarece n-ar fi fost exclus ca nemții să încerce un contraatac. Iancuț, așezat frumușel în groapa lui, începuse să înfulece cu poftă niște bucăți de carne dintr-o cutie de conserve. La fel și oamenii din companie, afară de cei care erau la posturi. Amurgul se transforma ușor într-o înserare calmă. În acel timp, mi-a fost semnalată, chiar dinspre valea din dreapta lui Iancuț, o grupă de fasciști. Iancuț nici pomeneală să întreprindă ceva. Am trimis un agent la el. Iancuț continua să înfulece calm. M-am apropiat de el și i-am strigat :

— Sublocotenent Iancuț ! Nu ești în toate mințile ? N-ai văzut că jos, în vale, se infiltrează inamicul ?

— Lăsați-i, domnule căpitan, să vină la noi, „săracii", că sînt „băieți buni". Nu trag, nu fac gălăgie.

Am rămas un moment uluit de răspunsul ofițerului. M-am dezmeticit repede însă, într-o răpăială de focuri. Trăgea de jos, din vale, o grupă trimisă de Iancuț, fără să știu eu, iar altă grupă, de sus, din dreapta lui. Așa au fost capturați atunci 4 hitleriști care mi-au fost aduși la punctul de comandă de oamenii lui Iancuț.

Dar mai interesant este faptul cum s-a adresat Iancuț prizonierilor :

— Să vă fie rușine ! Nu m-ați lăsat să mănînc în tihnă ! N-aveți pic de respect pentru un comandant cum sînt eu și mi-ați stricat pofta de mîncare cu incursiunea voastră !

Am izbucnit cu toții în ris în timp ce hitleriștii ne priveau încremeniți de spaimă. Acesta era Iancuț.

Lîngă podul de lemn, peste care trecea șoseaua spre localitate, le dădui comandanților de plutoane ordinul de atac. Comuna trebuia cucerită prin surprindere, ca să ajungem cît mai repede la podul de fier de peste Someș, aflat dincolo de marginea de miazănoapte a Apahidei. Apoi, compania trebuia să treacă repede Someșul și să pună stăpînire, pînă în seara aceleiași zile, pe dealul Tarcea de dincolo de rîu.

Două plutoane urmau să atace pe dreapta șoselei, iar unul pe stînga, urmate de plutonul de aruncătoare.

Continuam să cercetez din ochi așezarea.

Era ora 9 și 4 minute. La nouă și cinci minute trebuia să trag o rafală de automat, semn al începerii atacului. Mai rămăsese o jumătate de minut. Singele îmi zvicnea în urechi. Mă aplecai ușor și pipăii trăgaciul rece al automatului. Am apăsat puternic...

Rafala semnalului sfîșie pînza negurii.

Apa a sărit în stropi mărunți de sub bocanci, lopețile au zăn-

Memoria dintr-un porthart

— Stimate tovarășe maior în rezervă Mircea Velicu, ce a însemnat pentru dumneavoastră ziua de 23 August 1944 ?

— Pentru orice militar de carieră ca mine, dar și pentru orice ostaș de rînd, fie el muncitor ori țăran, istorica zi de 23 August 1944 a însemnat ziua mult așteptată. Ce a adus fascismul ? Zdrobirea libertăților democratice, antisemitismul, rasismul, militarismul revanșard, prigoana sălbatică împotriva comuniștilor, Dictatul nedrept de la Viena, lagărele de exterminare și jaful sistematic care nu numai că ne-au înstrăinat de aliații făcuți cu forța, dar au trezit, firesc, în noi și dorința și speranța cînd va sosi ziua socotelilor. Pe front, se semnalau, descoperi, altercații între noi și aliați. Personal, am avut și eu în cîteva rînduri neînțelegeri și altercații cu acești „aliați".

— Cînd anume și în ce împrejurări ?

— În mai 1944 în Moldova. Atunci eram căpitan, îndeplineam funcția de ofițer cu operațiile la Regimentul 5 roșiori din Divizia 1 cavalerie din cadrul Armatei a 4-a române. Trebuia să ocupăm poziție în satul Băcești (Valea Ursului). La intrarea în satul cu pricina am fost pur și simplu admonestat, tratat de sus și jignit prin atitudinea și vorbele irresponsabile ale unor militari. Ba, mai mult, un soldat german s-a răstoit la mine, disprețuindu-mi în mod fățiș gradul, de parcă ar fi dorit să vorbească cu el numai un general. Am cerut să stau de vorbă cu comandantul lor, dar am fost jignit iarăși. Un cavalerist, se știe !, nu suportă jignirea. Cînd eram elev la liceul militar din Tg. Mureș cîntam cu toții în cor : „Ne ducem pe cai ce nechează / Iar morții rămîn înapoi / Așa umplut-a pămîntul, de groază / Furtuna stîrnită de noi / Iar dumnezeu de-i militar / Nu poate fi decît husar" !

— Și ce-a făcut căpitanul Mircea Velicu ?

— L-a lovit cu cravasa de care nu s-a despărțit niciodată, nici în cele mai grele lupte, pe cel care l-a jignit fără nici un motiv și cînd acesta a sărit la armă i-a mai tras un pumn de cavalerist. Am fost acuzat că am insultat armata germană și am fost citat în fața unei comisii mixte româno-germane care avea misiunea, în principal, să aplaneze conflictele dintre militarii celor două armate. În cazul în care s-ar fi constatat că sînt vinovat de lovirea unui soldat al Führerului aș fi fost trimis la Curtea Marțială. Dar era evident că în ultima vreme respectiva comisie nu avea absolut nici un interes să trimită spre judecată cazurile — tot mai dese ! — de neînțelegere dintre soldații și chiar ofițerii români și germani, ci să le ascundă, să le escamoteze, să le înăbușe, să nu ajungă în faza explozivă unde nimeni nu și-ar mai fi luat răspunderea pentru consecințe. Totuși, atunci, credeam că mi s-a întîmplat ceva extrem de grav și rău pentru mine cînd ofițerul meu cu transmisiunile mi-a șoptit la ureche cu o voce de nedescris: „Aliații au debarcat în Normandia !".

„De quoi s'agit il ?" — a tresărit imediat generalul neamț, întorcîndu-se, brusc, spre mine.

„Les anglais et les americains ont debarqué sur les plages de la Normandie" am spus eu cu cel mai natural aer din lume.

„La guerre est perdu !" a murmurat el. Și a ieșit. Nu-l mai interesa, în clipa aceea, cazul meu de indisciplină. Ce însemna cazul meu față de deschiderea celui de-al doilea front în Europa. Mai tîrziu, am aflat că generalul comandase înainte o divizie pe coasta franceză a Atlanticului și erau atît de bine organizați și întăriți cu cazemate încît nimeni, niciodată nu și-a putut închipui că aliații ar fi lovit acest veritabil și monstruos obstacol militar, această a doua linie Siegfried. Și cu toate acestea, revenind la mine, cazul mergea înainte. S-a ordonat anchetă, s-au audiat martori care au relatat de-a fir în păr tot ce se întîmplase și s-a hotărît : soldatului i s-a ordonat să-și ceară scuzele de rigoare pentru insulta adusă unui superior.

— Sînteți membru al cenaclului „Horenii" de pe lîngă Casa Armatei din Oradea, autor al unor articole publicate în revista „Familia", mi-ați destăinuit că lucrați la o carte despre război. Vă întreb acum: cum încap sabia de cavalerist și pana de scriitor în aceeași teacă ?

— Sabia de cavalerist a ascuțit pana de memorialist de război. Memoria mea este în porthart. Am un caiet de însemnări de pe tot timpul războiului, știu cu precizie unde am fost și cînd anume. În ziarul comandamentelor și cercurilor teritoriale denumit „Armata și poporul", atunci cu redacția în str. Isvor nr. 137 din București, în martie 1946 scriam :

„E septembrie 1944... .

De la Tg. Mureș prin Ungheni, Sîn Paul — Oarba de Mureș — Cipău — Iernut și hăt departe spre Turda — Cluj vorbește numai tunul. Pe crestele pe care azi se așteaptă primăvara stau feciorii noștri infanteriști, vînători, călăreți, artileriști și ciți încă, schimbînd vorbe de foc cu inamicul. De privești în ochii lor, nu vezi decît o privire care se îndreaptă mereu spre aceeași țintă, gesturile lor nu-s decît o pornire tot înainte spre inamicul viclean. Și în tot ce fac, nu-i decît o luptă pentru cei rămași în urmă... Acum s-au dus de mult. Pe mulți, însă, îi reîntîlnești pe-un vîrf de deal, pe malul Mureșului, alături de drum, pe cîmp și multora din ei le străjuiește o troiță, simbol al ființei trecătoare. Cum au murit, are o poveste fiecare...".

Oarba de Mureș a însemnat cel mai greu tribut de sînge plătit pentru dezrobirea Transilvaniei. În prezent, sînt într-o strînsă și rodnică legătură și corespondență cu Gr. Ploieșteanu care publică în revista din Tg. Mureș „Vatra" multe pagini pentru reconsti-

...și-or fi cît neamul românesc!

gănit ușor. Peste o sută de oameni au pornit la atac...

Un tun inamic, trezit parcă din somn, scuipă un obuz care trecu la o palmă de capul meu. Suflul lui îmi azvîrli capela cît colo. Aplecați pînă la pămînt, ne avîntarăm spre sat. Pomii și casele creșteau, ulițele șerpuiau neregulat în calea noastră.

În cîteva clipe, lupta se încinse sălbatică. Nici artileria noastră nici cea nemțească nu-și mai puteau spune cuvîntul. Era cu neputință să-ți dai seama care erau liniile celor două tabere. Lupta se ducea pe uliță, prin grădini, printre case și prin case.

Hitleriștii ieșeau buimăciți în uliță, alergau bezmetici, se ciocneau unii de alții, strigau, încercau să scape prin fugă. Cei mai mulți cădeau pentru a nu se mai ridica niciodată sub grindina de foc împroșcată de flăcăii mei.

La marginea comunei zăceau părăsite un tanc și două mașini blindate. De pe carapacea uneia din mașini căzu de-a berbeleacu un fascist. Pentru moment eram nedumerit, mai ales că pînă atunci nu-l zărisem pe hitlerist, privirea fiindu-mi ațintită în altă direcție. Doar în urechi continua să-mi țiuie subțire piuitul unui glonț de automat. Glonțul acela a fost tras pe lîngă capul meu dinspre dreapta, de un ostaș din compania mea. Dar cine îl slobozise ? Am aflat că acela fusese sergentul Iosif. El văzuse că neamțul mă lua la ochi. Fulgerător l-a potolit cu un glonț.

Ceea ce urmărisem se realizase. Luat prin surprindere inamicul nu s-a mai putut apropia de mașinile parcate pe ulița principală.

— Bateți cu foc marginile șoselei, să nu se apropie de mașini ! am strigat. Plutonul lui Ispas Popa, sublocotenent de rezervă, zăgăzui cu foc amîndouă marginile șoselei.

Și Ispas era un om aparte. Dacă unii aveau, în general, întipărit pe față un veșnic surîs, Popa, învățător de meserie, nu vorbea decît hohotind de rîs. Rîdea din te miri ce. Era tipul dobrogeanului — îndesat, cu picioarele scurte, musculoase, cu ochii mici, iscoditori, cu pielea feței de culoare cafenie. Din cauza rîsului, în jurul ochilor se desenase cîte-o laba gîștii, iar în jurul gurii două cute, bine conturate. Și în ziua aceasta, la Apahida, Ispas continua să comande, să vorbească și să rîdă. L-am surprins hohotind de rîs adăpostit după colțul unei case prăbușite. Se „juca" cu doi prizonieri. Fasciștii se aflau peste drum și, surprinși, au ridicat mîinile în semn de predare. Ispas, ca să fie sigur, a mai tras o rafală pe deasupra lor. Captivii s-au trîntit într-o băltoacă, Ispas a pufnit în rîs. Le-a făcut apoi semn să se ridice, să se apropie. Fasciștii s-au ridicat dar cum au dat cu ochii de Ispas, care hohotea de rîs, s-au trîntit iar în băltoacă. Scena a durat cîteva minute : Ispas hohotind, iar cei doi hitleriști ridicîndu-se și trîntindu-se de zeci de ori în băltoaca de peste drum.

— Domn-le căpitan — mi-a strigat el, dînd cu ochii de mine — parcă sîntem la instrucție. Uitați-vă la caraghioșii ăștia parcă sînt niște „Hopa-Mitică" de la bîlci. Și ultimele cuvinte fură înecate de un hohot răsunător de rîs.

Pe stînga, plutonul lui Iancuț era încolțit rău de tot. Dinspre biserică îl bătea cu foc o mitralieră, iar de la un pîlc de arbori năvăleau puzderie fasciștii. Iancuț nu-i văzuse. În dreapta, pierduse legătura cu restul companiei. El știa doar atît : că trebuia să ajungă la pod. Numai el putea să ajungă acolo cel dintîi pentru că avea de străbătut calea cea mai scurtă. Inamicul încerca să-l învăluie, să-l înghită.. Celelalte plutoane luptau din greu cu puhoiul de hitleriști care, dezmeticindu-se, trăgeau cu turbare de după șirele de paie, din beciurile caselor, de peste tot. În momentul acela am zărit spinarea lată, cu un umăr veșnic lăsat mai jos decît celălalt, a sergentului Tăviță Octavian, unul din cei mai buni brandiști ai companiei. Tăviță a zărit roiul de fasciști care încercau să-i cadă lui Iancuț în spate. Cu o precizie uimitoare, a deschis asupra lor un foc ucigător, care avu darul să-i atragă și lui Iancuț atenția asupra pericolului ce-l pîndea. Nu mai era chip să înainteze de-a dreptul spre pod. Își luă plutonul și începu să se strecoare, om cu om, pe după niște șire de paie, exact în flancul germanilor care urmăreau să-l încercuiască. Nu-i atacă. Văzu limpede că fasciștii s-au oprit fără să tragă, apoi au rupt-o la fugă, printre sălciile de malul Someșului, spre pod. Oamenii lui Popa Ispas îi luară atunci sub foc precis. Iancuț se duse cu ostașii săi, departe, spre stînga, tot mai spre stînga, pînă la apa Someșului. De peste Someș au început să deschidă foc niște arme automate dușmane. Trăgeau dintr-un grup de case. Din Apahida, împinși de restul companiei, trupele fasciste fugeau spre pod, peste Someș, într-o panică de nedescris.

Cu plutonul lui Iancuț porniră spre Someș, prin ploaia de gloanțe, și cîțiva flăcăi din sat.

ION G. PANĂ ■

Inamicul pus pe fugă

Grupul navelor grănicerești a participat la supravegherea, capturarea, lovirea cu foc a navelor germane, la apărarea porturilor Giurgiu, Zimnicea și Corabia și a executat peste 2 400 misiuni de dragaj și distrugeri de mine în special în zona Calafat — Turnu Severin. De menționat că datorită acțiunilor forțelor românești care creșteau pe măsură ce se naviga în amonte, marina militară germană nu a mai avut posibilitatea să-și recupereze navele fluviale de luptă retrase de pe frontul de est din apele românești și bulgare, fiind obligată ca în ziua de 12 sept. 1944 să sabordeze în dreptul localității Gruia peste 200 de nave care mai rămăseseră în convoi și să evacueze pe teritoriul iugoslav prin portul Prahova, 5 200 de marinari din echipajele acestora.

Forțe din Regimentul I grăniceri au participat și la nimicirea rezistențelor fasciste din Capitală, acționînd în zonele Apărătorii Patriei, gara Filaret, Ștefan cel Mare, Dorobanți, Tunari, Pipera, Chitila și Popești Leordeni, unde a căzut eroic sublocotenentul Emil Georgescu și s-au distins în mod deosebit batalioanele comandate de maiorul Mihai Vîntu și cpt. Ion Ghinescu.

Unitățile de grăniceri situate în Banat, sudul Crișanei și al Transilvaniei, după ce au închis frontiera și au participat la capturarea formațiunilor naziste din 18 localități situate în sectoarele lor, au fost subordonate Armatei I-a aducîndu-și contribuția la acoperirea frontierei în această parte a țării, pe unde numeroase forțe inamice care se găseau pe teritoriile Iugoslaviei, Ungariei și în nord-vestul Transilvaniei ocupat de horthyști, au încercat să intervină pentru a înnăbuși „lovitura de la București" — așa cum ordonase Hitler pentru a nu scăpa din mînă petrolul și cerealele românești.

Regimentul 9 grăniceri, împreună cu subunități din Regimentul 94 infanterie și forțele patriotice locale, a participat la interzicerea navigației pe Dunăre între Orșova și Bazias, a respins încercările de debarcare pe malul românesc, a dus lupte de apărare pe direcția Naidaș — Anina contribuind la „salvarea de la distrugere a instalațiilor și minelor" din această zonă, iar cu majoritatea forțelor a participat la oprirea ofensivei Diviziei hitleriste „Printz Eugen" în partea de vest a Banatului, apărînd cu fermitate localitățile Banloc, Deta, Jimbolia și, în cooperare cu alte forțe, orașul Timișoara.

În Cîmpia de Vest, Regimentul 4 Grăniceri a dus lupte grele la Nădlac, Turnu, Arad și pe direcția Salonta — Vașcău cu unitățile germano-maghiare care au încercat să pătrundă în România prin Poarta Mureșului, iar Batalionul de instrucție al acestui regiment, comandant de lt. col. Ion Perhaiță, în subordinea Regimentului 1 cavalerie, a nimicit forțele germane de pe aeroportul din Arad și a dus lupte de apărare pe marginea de vest a orașului.

Regimentul 7 grăniceri, întărit cu Batalionul de instrucție al regimentului 6 grăniceri, subordonat Corpului 6 Armată teritorial, organizat de cîteva ori pe detașamente cu toate forțele din zonă, a dus lupte îndîrjite de apărare între Sighișoara și Luduș respingînd numeroase încercări ale inamicului de a pătrunde către sudul Transilvaniei și a executat mai multe misiuni de cercetare prin luptă către Tîrgu Mureș. O parte din subunitățile acestui regiment fiind încercuite de forțe germane superioare, a fost condusă (pe drumuri ascunse) de către cetățeanul Ion Deac din Tîrnăveni și au revenit la trupele proprii.

Regimentul 10 grăniceri subordonat Corpului de munte, a interzis pătrunderea inamicului către Brașov și trecătorile din Carpații de curbură.

În ordinul de zi al comandantului Armatei I-a, generalul C. A. Nicolae Macici, dat la 20 septembrie 1944, se arăta : „(...) școli de ofițeri și subofițeri de toate armele, vînători de munte, infanteriști, grăniceri, călăreți, aviatori și artileriști, în Munții Apuseni, pe Crișul Alb, pe Valea Mureșului și a Timișului, în Munții Banatului și pe Valea Dunării (între Orșova și Bazias n.a.), voi ați îndeplinit prin lupta voastră primul pas pentru reîntregirea Transilvaniei sfîrtecate în anul 1940".

Acțiuni de glorie și vitejie au desfășurat și unitățile de grăniceri care se găseau pe frontul operativ. Regimentul 3 grăniceri comandat de col. Nistor Teodorescu, constituit în detașament cu Batalionul 1/R.6 grăniceri și Compania Fărcașa din Batalionul fix regional Piatra Neamț, în ziua de 23 August 1944 la ora 23,30, a trecut din proprie inițiativă și prin surprindere la dezarmarea formațiunilor hitleriste de care era încadrat în apărare pe rîul Moldova între Fălticeni și Gura Humorului, fiind prima unitate a armatei române care a prefațat ofensiva generală împotriva trupelor germane, ca răspuns la acțiunile agresive ale acestora. După ce au destrămat dispozitivul și au creat pentru Divizia 3 Munte germană o situație asemănătoare cu „un cazan diavolesc" — așa cum relatează chiar comandantul acesteia, generalul Paul Klatt, —, grănicerii au intrat în legătură cu unitățile Corpului 50 armată sovietic și au trecut la ofensivă pe direcția Cîmpulung, Iacobeni, Cîrlibaba, Pasul Prislop, înregistrînd în cartea eroilor neamului 530 de morți și 492 de răniți, printre care cpt. Vasile Teodoreanu, locot. Damaschin Mircea, slt. (rz) Albescu Gheorghe și alții.

Mai la sud, Regimentul 9 grăniceri comandat de col. Dumitru Iliescu și Batalionul 2/R.6 grăniceri, după curățirea de hitleriști a masivului Berzunți în cooperare cu Regimentul 17 infanterie și cu trupe sovietice, a fost subordonat Diviziei 103 munte, a nimicit rezistențele inamicului de pe Valea Trotușului și de pe comunicațiile Ditrău — Reghin și Miercurea Ciuc — Odorhei, trecînd apoi la ofensivă de pe aliniamentul Sovata — Eremitu pe direcția Chiheru de Jos — Nădașa.

SEVER NEAGOE ■

---

tuirea, picătură cu picătură, a acestei mari jertfe plătită de poporul român. Cît a pierdut armata română în războiul de independență din 1877 a pierdut aici, în Ardeal, într-un singur loc : la Oarba de Mureș, pentru cucerirea unei cote : cota 495. Eu cunoscusem cu cîteva luni înainte această cotă.

— În ce împrejurări ?

— În martie 1944 m-am căsătorit la Iernut. Într-o bună zi am încălecat pe un cal și am pornit la plimbare, neștiind că fac, astfel, o recunoaștere sui generis, de care, din păcate, nu s-a ținut seama la momentul oportun, înainte de marea încleștare. Am trecut Mureșul printr-un vad, am ajuns la Lechința, apoi la Vaideiu și — închipuiți-vă ! — am urcat și am bătut cu pasul blestemata cotă de 495. În septembrie, același an, am propus comandantului diviziei 8 de cavalerie o acțiune prin surprindere, prin vaduri, noaptea, pentru a cădea, în final, în spatele dispozitivului de luptă inamic care ocupa creasta cotei 495.

— Numai cu cavaleria ?

— Sprijiniți de artilerie. Iar elementul de șoc al surprinderii hotărăște, de multe ori, soarta unei bătălii. În plus, să nu uităm că un simplu regiment de cavalerie cuprindea 4 escadroane de săbii, un escadron de armament greu, mitraliere, aruncătoare și tunuri ușoare antitanc. Pe front nu te duci cu regulamentul în buzunar să-l deschizi ori de cîte ori ești în încurcătură. De pe creastă inamicul putea să observe lejer totul pe o adîncime de șapte kilometri. Pentru că am amintit de debarcarea din Normandia unde americanii au avut mari pierderi pe plaja botezată apoi Omaha, la noi, Omaha românească a fost Oarba de Mureș, un nume parcă predestinat.

— În revista „Luceafărul" din 22 august 1944, romancierul Radu Theodoru în articolul „Trei crochiuri pentru un letopiseț de război" propune un posibil prototip de erou în figura dumneavoastră, a căpitanului Mircea Velicu care a participat la luptele contra fascismului pînă la izvoarele Elbei.

— Nu m-am considerat și nu mă voi considera niciodată un erou. Sînt un simplu ofițer român care și-a făcut datoria și a avut mult noroc. De pildă, de la Jucu de Sus în drum spre Bonțida mașina militară în care eram îmbarcat a rulat peste o mină dușmană. Automobilul a crăpat literalmente în două, șoferul și ajutorul său au fost grav răniți, colonelul care mă însoțea a rămas șocat pentru toată viața și eu am scăpat nevătămat. Din cauza armei, a pistolului automat „Orița" care a fost distrus complet, cruțîndu-mă pe mine. Am mai fost odată rănit ușor la cap de-o schijă pe creasta Munților Metalici din Cehoslovacia.

— Aveți vreo poză din timpul războiului ?

— Nu, n-am. Noi nu prea obișnuiam să imortalizăm moartea. Nemții erau mai „turiști" decît noi, au cutreierat Europa, s-au fotografiat lîngă catedrale și spînzurători. Dar dacă tot aș fi avut un aparat de fotografiat l-aș fi eternizat pe Vasile Ene. De fapt, pentru el mi-ar fi trebuit un aparat de filmat.

— De ce ?

— Pentru că Vasile Ene, comandant de escadron în Regimentul 1 roșiori învelește copitele cailor în șoșoni de paie împletite și în noaptea de 19 spre 20 decembrie 1944, în Ungaria, se apropie de un pod, păzit de inamic, peste rîul Hernad, un rîu cam cît Mureșul nostru. Pornește apoi într-o șarjă de cavalerie, măturînd totul în calea lui, la orele 23 în galop, paza podului este surprinsă de acest iureș năvalnic, nu mai apucă să tragă nici un cartuș, podul este cucerit și deminat. Apoi, cu aceeași repeziciune, escadronul ocupă satul de dincolo de rîu, numit Hidasnemetyi. Ce ziceți ? Pare un scenariu executat de un regizor iscusit. Dar nu este decît numai realitatea luptei acestui popor. Vasile Ene a repetat peste secole și în altă manieră, desigur, fapta de vitejie a lui Mihai Viteazul pe podul de la Călugăreni. Pentru aceasta, Vasile Ene a fost decorat cu Ordinul avînd numele unificatorului voievod. Dar cîți eroi ai poporului nostru nu zac neștiuți și semănați pe cîmpurile de luptă ale Europei !?. Noi, supraviețuitorii acestui război sîntem, într-un fel, mandatarii amintirii lor pioase, acum, cu prilejul aniversării a 45 de ani de la istorica noastră revoluție de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 august 1944. Și, dați-mi voie să spun că au murit cu inima ușoară pentru că au știut că luptă pentru dezrobirea Transilvaniei de sub ocupația fascisto-horthystă. Iar jertfa uriașă pe care a dat-o țara noastră este o lecție de demnitate, o pildă cutremurătoare de sacrificiu că, dintotdeauna, n-am ezitat să ne plătim cu sînge libertatea. O lecție de eroism și înalt civism pentru generațiile tinere care, din fericire, n-au cunoscut ororile conflagrației mondiale.

— Aveți și acum statura unui cavalerist și vioiciunea unui tînăr. Cărui fapt datorați acest lucru, acum, la vîrsta de 75 de ani ?

— Optimismul și încrederea în valorile morale supreme au fost reazemul meu sufletesc. Familia mea este, apoi, mai bună decît o descălecare după un marș greu. Am două fete : una e inginer, cealaltă arhitect, ambele lucrează în orașul Sfîntu-Gheorghe. Acum, vorba lui Victor Hugo, învăț „l'art d'être grande père" și silabisesc împreună cu nepoții și nepoatele mele cuvintele minunate din „Cidul" de Corneille, săpate în lama săbiei de Toledo : „Adieu, mon âme / Ma vie au roi / Mon coeur au dame / L'honneur pour moi". Sînt fericit că trăiesc într-o țară care își cinstește acum eroii care au murit cu numele ei pe buze, într-o țară care a înflorit după Congresul al IX-lea de cînd în funcția de secretar general al partidului a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. În minunata zi de 23 August a acestui an decorațiile mele : una sovietică, numită „Victoria", și cealaltă românească „Eliberarea României de sub jugul fascist" îmi vor străluci ca două noi inimi pe care le face să freamăte din nou memoria cuvintelor înscrise pe caietul meu din porthart.

Convorbire realizată de
PAȘCU BALACI ■

23 AUGUST 1944-1989

Lărgirea orizontului de cultură

Literatura română — maturitate și plenitudine

Prin entuziasmul creator și anvergura a ceea ce s-a întreprins în toate genurile, prin capodoperele intrate în conștiința publică și diversitatea de stiluri afirmate, literatura română din ultimii 45 de ani se înscrie în succesiunea celor mai importante capitole din istoria literaturii române: epoca marilor clasici din a doua jumătate a secolului nouăsprezece și perioada de dezvoltare impetuoasă dintre cele două războaie mondiale. Este adevărat că în anii imediat postbelici și mai ales în deceniul șase viața literară a avut o desfășurare artificială și nu foarte fructuoasă, din cauză că s-a pretins scriitorilor să-și escamoteze individualitatea artistică și să adopte un mod convențional de reprezentare a realității. Însă nu se poate vorbi de un moment de discontinuitate în istoria literaturii noastre, în condițiile în care, chiar în această perioadă, au apărut scrieri de indiscutabilă valoare ca **Plantații** de Constant Tonegaru și **Cîntarea munților** de Magda Isanos în 1945, **Libertatea de a trage cu puşca** de Geo Dumitrescu, **Oameni și cărbuni în Valea Jiului** de Geo Bogza și **Introducere în opera lui Tudor Arghezi** de Șerban Cioculescu în 1946, **Desculț** de Zaharia Stancu și **Îndrăgostiții** și **Moara din Pămînturi** de Marin Preda în 1948, **Negura** de Eusebiu Camilar în 1949, **Nicoară Potcoavă** de Mihail Sadoveanu în 1952, **Bietul Ioanide** de G. Călinescu în 1953, **Toate pînzele sus!** de Radu Tudoran în 1954, **Morometii** de Marin Preda și **Străinul** de Titus Popovici în 1955, **Cîntare omului** de Tudor Arghezi, **Primele iubiri** de Nicolae Labiș, **Teatru** de Al. Kiriţescu și **Literatura universală și literatura națională** de Tudor Vianu în 1956, **Groapa** de Eugen Barbu și **Glasul** de Iulian Vesper în 1957, **Bariera** de Teodor Mazilu, **Zilele săptămînii** de Dumitru Radu Popescu și **Nunta în Bărăgan** de Fănuș Neagu în 1959, **Sensul iubirii** de Nichita Stănescu în 1960.

De altfel, însăși **prezența**, vizibilă sau discretă, în viața literară a deceniului șase a unor personalități ale literaturii noastre dinaintea războiului — Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, G. Călinescu, Al. Philippide, George Bacovia, Lucian Blaga, Camil Petrescu, Ion Agârbiceanu, Emil Botta, Șerban Cioculescu, Petru Comarnescu, Victor Eftimiu, George Ivașcu, Alexandru Kiriţescu, Tudor Musatescu, Petre Pandrea, Perpessicius, Al. Rosetti, Liviu Rusu, Ion Marin Sadoveanu, Tudor Teodorescu-Braniște, Geo Bogza s.a. — constituie un posibil simbol al continuității spiritului creator. Inima literaturii române nu a încetat nici o clipă să bată, chiar dacă a înregistrat la un moment dat o aritmie alarmantă. Așa cum s-a întîmplat de-a lungul întregii noastre istorii, s-a confirmat și de această dată vitalitatea irepresibilă a geniului național.

După Congresul al IX-lea al P.C.R., care a instaurat un climat de libertate și emulație, literatura cunoaște, ca și alte domenii, o puternică relansare, o adevărată renaștere. În această perioadă se restaurează integral prestigiul tradiției și al specificului românesc, retipărindu-se, cu o rigoare științifică, aproape toate operele valoroase din trecut, inclusiv acelea uitate sau rămase necunoscute ale unor autori de primă mărime, ca Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu, Mateiu Caragiale, Nicolae Iorga, Octavian Goga, Lucian Blaga, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Ion Vinea. Se traduce pe scară largă, din toate limbile, punîndu-se în circulație în cultura noastră numele unor scriitori reprezentativi ai literaturii universale și îndeosebi numele acelor scriitori cu o atitudine estetică **emancipată**, specifică secolului douăzeci: Thomas Mann, Albert Camus, Jean-Paul Sartre, William Faulkner, Franz Kafka, James Joyce, Virginia Woolf, Ezra Pound, Gaston Bachelard și insistent literatura noastră în străinătate, astfel încît numeroși scriitori români contemporani — ca Zaharia Stancu, Ștefan Bănulescu, Adrian Marino, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Eugen Jebeleanu, Ana Blandiana — devin prezențe spirituale familiare în alte literaturi. Se înființează edituri și reviste, se dinamizează activitatea celor vechi, se declanșează dezbateri publice referitoare la direcțiile pe care le urmează literatura română, aflată în plin proces de modernizare.

Dar lucrul cel mai surprinzător, aproape miraculos, care nu-l poate lăsa indiferent nici pe istoricul literar cel mai sobru, îl constituie afirmarea explozivă a numeroși scriitori tineri deosebit de talentați, alături de alții care debutaseră cu cîțiva ani înainte și care acum debutează parcă încă o dată, cuprinși de frenezia generală. Se configurează astfel o pleiadă de o neașteptată strălucire, care face să dispară pînă și amintirea cenușiului literaturii anterioare. În poezie se manifestă cu fervoare Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Leonid Dimov, Petre Stoica, Gheorghe Tomozei, Gheorghe Pituț, Ioanid Romanescu, Dan Laurențiu, Florența Albu, Mircea Ciobanu, Anghel Dumbrăveanu, Grigore Hagiu, Petre Gheimez, Ion Horea. În proză apar cărți substanțiale și durabile scrise de Dumitru Radu Popescu, Ștefan Bănulescu, Augustin Buzura, Alexandru Ivasiuc, Fănuș Neagu, Nicolae Breban, George Bălăiță, Mircea Horia Simionescu, Maria Luiza Cristescu, Ion Băieșu, Sorin Titel. În critica literară se impun ca personaje de prim-plan Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Valeriu Cristea, Gabriel Dimisianu, Mircea Iorgulescu, Gheorghe Grigurcu, Mihai Ungheanu, Laurențiu Ulici. În teatru aduc un elan înnoitor Romulus Guga, Paul Cornel Chitic, Mihai Neagu Basarab, Iosif Naghiu, Dumitru Solomon ș.a. Numele menționate au, bineînțeles, doar valoarea unor exemplificări sumare, pentru că dacă le-am transcrie pe toate am intra în concurență cu cartea de telefoane.

Semnificativ este și faptul că în această perioadă se accelerează succesiunea generațiilor, tocmai datorită dinamismului evoluției literaturii. Cînd generația '60 este în plină ascensiune, se și afirmă generația '70, constituită din scriitori de o remarcabilă competență, ca Adrian Popescu, Ion Mircea, Horia Bădescu, George Alboiu, Lucian Avramescu, Daniela Crăsnaru, Ioana Diaconescu, Carolina Ilica, Ileana Mălăncioiu, Cezar Ivănescu, Gheorghe Istrate, Mircea Florin Șandru, Vasile Andru, Gabriela Negreanu, Eugen Uricaru, Marcel Constantin Runcanu, Mihai Sin, Gabriela Adameșteanu, Vasile Sălăjan, Petru Poantă, Cornel Moraru, Cornel Ungureanu, Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Daniel Dimitriu, Dumitru M.Ion, Dan Verona. Cînd generația '70 începe să-și găsească — mai greu decît generația precedentă — un loc în istoria literaturii române contemporane, se impune intempestiv generația '80, reprezentată de Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Florin Iaru, Alexandru Mușina, Ion Stratan, Magdalena Ghica, Marta Petreu, Ion Groșan, Cristian Teodorescu, Nicolae Iliescu, George Cușnarencu, Daniel Vighi, Mihail Gălățanu, Nichita Danilov, Mariana Codruț, Gabriel Chifu s.a. Iar în prezent, cu o nerăbdare specifică tinerilor, se și anunță generația '90, prin autori înzestrați cu un talent spectaculos, ca poetul Cristian Popescu sau prozatorul Răzvan Petrescu.

De fapt, în ultimul sfert de secol, scriitorii din toate generațiile își însumează eforturile — însumare care nu exclude competiția — și reușesc să ridice literatura la un înalt nivel, competitiv — cum se spune în limbaj economic — pe plan mondial. Nici o direcție estetică nu rămîne nereprezentată. În poezie, de exemplu, este acoperit întreg registrul de moduri lirice, de la poemul incendiar, conceput pentru a fi declamat în fața unor mari mulțimi, specific personalității lui Adrian Păunescu, și pînă la creația lirică „de cameră", profesată de un poet ca Mircea Ivănescu. Suprarealismul atent supravegheat al lui Virgil Teodorescu, confesiunea simplă și esențială a lui Ion Brad, meditația calmă, solară a lui Nicolae Dragoș, onirismul feeric al lui Leonid Dimov, declamația goliardică a lui Tudor George, trăirea „electrică" a Angelei Marinescu, senzualitatea rafinată a lui Emil Brumaru, lirismul dubitativ al lui Forin Mugur, sinceritatea cuceritoare a lui Corneliu Șerban — toate formulele poetice posibile sînt experimentate și valorificate. Nichita Stănescu realizează o reformă radicală a limbajului poetic, Ioan Alexandru evocă în ample poeme, cu o adorație dusă pînă la religiozitate, momente din istoria pămîntului românesc, Ion Gheorghe reconstituie arhaitatea dintr-o perspectivă modernă.

În proză, se bucură de o preocupare susținută din partea scriitorilor și de un larg răsunet în rîndurile cititorilor romanul de inspirație socială și politică, pe care îl cultivă Dumitru Radu Popescu, Augustin Buzura, Constantin Toiu, Petre Sălcudeanu, Dinu Săraru, Mihai Sin ș.a. Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Nicolae Velea au readus în actualitate virtuozitatea stilistică, situîndu-se în descendența lui Mateiu Caragiale și Mihail Sadoveanu. Alexandru Ivasiuc, Dana Dumitriu, Maria Luiza Cristescu s-au înscris printre scriitorii interesați de analiza psihologică. Autori remarcabili din aproape fiecare generație, de la Ștefan Bănulescu la Ion Cristoiu, au relansat proza fantastică. Un moment important în evoluția prozei noastre îl constituie opera lui Marin Preda, scriitorul-conștiință al perioadei postbelice, reprezentant elevat al moralei țărănești.

Diversitatea de stiluri este proprie și dramaturgiei românești contemporane. Satira în tradiție caragialiană cultivată de Aurel Baranga sau — într-o formă revizuită, mai apropiată de sensibilitatea modernă — de Tudor Popescu, mijloacele expresioniste folosite de Horia Lovinescu, grotescul transformat în limbaj scenic de Teodor Mazilu, spectacolul de spirit sclipitor oferit publicului de Marin Sorescu, teatrul-eseu promovat de Paul Everac, parabola sarcastică prin care își comunică reflecțiile de moralist Dumitru Solomon reprezintă numai cîteva dintre direcțiile care s-au dovedit fertile în domeniul dramaturgiei.

Istoria și mai ales critica literară au atins un nivel de profesionalitate, de **angajare** în promovarea valorilor autentice prin care continuă tradiția prestigioasă instituită de Titu Maiorescu, Garabet Ibrăileanu, Eugen Lovinescu, G. Călinescu. În mod special, analiza promptă și trierea cu bun gust a producției editoriale curente au devenit în ultimele două decenii și jumătate o activitate cu evidentă utilitate socială, adevărată operă de educație estetică a publicului. Critici diferiți prin vîrstă, experiență intelectuală, metodă — printre care : Al. Piru, Romul Munteanu, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Gabriel Dimisianu, Valeriu Cristea, Mircea Iorgulescu, Mihai Ungheanu, Cornel Ungureanu, Petru Poantă, Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Daniel Dimitriu, Cornel Moraru, Al. Cistelecan, Radu Săplăcan, Ion Simuț, Gabriel Rusu — se constituie într-o instanță care, departe de a funcționa printr-un uniformizator consens ,inițiază și întreține o necesară dezbatere în jurul fiecărei noi cărți, al fiecărei noi tendințe. O preocupare complementară o reprezintă investigarea literaturii române din trecut, realizată de istorici literari cu conștiință de trezorieri ai culturii naționale. Șerban Cioculescu, Mircea Zaciu, Constantin Ciopraga, Al. Piru, Ion Dodu Bălan, Paul Cornea, Ov. S. Crohmălniceanu, Alexandru George, George Munteanu, Dimitrie Păcurariu, Cornel Regman, Dan Zamfirescu sînt numai cîteva dintre numele istoricilor literari care au contribuit substanțial la integrarea valorilor trecutului în cultura prezentului.

Demnă de semnalat este existența în literatura noastră contemporană a unor personalități cu vocația sintezei, a unor spirite luminate, perfect inițiate în specificul național și, în același timp, pe deplin familiarizate cu marile valori umaniste ale culturii universale — ceea ce le dă posibilitatea să contribuie la afirmarea în lume a creației literare românești și la asimilarea, de către spațiul nostru spiritual, a tot ceea ce produce mai bun străinătatea. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Alexandru Balaci, Mihnea Gheorghiu, Dan Grigorescu, Adrian Marino, Edgar Papu sînt, în această privință, continuatorii lui G. Călinescu, Tudor Vianu, Mihai Ralea, Petru Comarnescu.

Volumul mare de texte tipărite, în condiții de maximă exigență, a constituit de-a lungul anilor o adevărată școală a muncii editoriale și filologice. Au apărut, s-au format și s-au afirmat oameni de cultură care și-au consacrat o parte din viață — sau chiar viața întreagă, după modelul lui Perpessicius — slujirii cu devotament a spiritualității românești, printr-o discretă, dar extrem de prețioasă activitate de editori. Parafrazîndu-l pe Tudor Arghezi, am putea recurge la formula „carte frumoasă, cinste cui te-a editat", ca la o răsplată simbolică pentru Valeriu Râpeanu, Liviu Călin, Romulus Vulpescu, Petru Creția, Nicolae Gheran, Mircea Vaida, Gheorghe Sprînceroiu, Gheorghe Tomozei și numeroși alții. Lor li se adaugă traducătorii, mulți dintre ei eminenți, ca A. E. Baconsky, Tașcu Gheorghiu, Romulus Vulpescu, Ion Brad, Darie Novăceanu, Radu Cârneci, Irina Mavrodin, Aurel Covaci, Petre Solomon, Ștefan Aug. Doinaș, Dumitru M. Ion, Marian Papahagi, Mihai Isbășescu, George Lesnea, Leon Levițchi, Modest Morariu, Vasile Nicolescu, Nicolae Iliescu, Petre Stoica, Grete Tartler.

Se poate vorbi de funcționarea, în spațiul literaturii române contemporane, a unei minuțioase „diviziuni sociale a muncii" care permite fenomenului literar să se desfășoare în întreaga lui complexitate. Nu există gen nereprezentat. N-am făcut aici nici o referire la literatura pentru copii, la science-fiction, la publicistică și reportaj, la scenariile de film, la cărțile de convorbiri, la reconstituirile, pe bază de documente, ale unor evenimente istorice, la dicționare și antologii. Prezentarea noastră s-ar fi extins prea mult. Dar trebuie neapărat să menționăm în încheiere interesul susținut care se manifestă față de descoperirea de noi talente. Unii scriitori — ca Miron Radu Paraschivescu și Mihu Dragomir întîi, Eugen Barbu și Geo Dumitrescu, cu ulterior, și Dumitru Radu Popescu, Nicolae Manolescu, Constanța Buzea, Mircea Iorgulescu, Darie Novăceanu, Gabriela Negreanu, Daniel Dimitriu, Iulian Neacșu, Mircea Micu, Nicolae Motoc în prezent — s-au transformat în adevărate instituții de întîmpinare și orientare a nouveniților. O activitate similară de prospectare desfășoară în domeniul dramaturgiei Ion Cristoiu și Paul Tutungiu. Către rubricile de „poșta redacției" ale revistelor se îndreaptă sute de scrisori zilnic, iar printre manuscrisele respective există oricînd șansa să se afle și mult așteptatul text al marelui scriitor de mîine. Fiecare dintre semnatarii acestor rubrici de dialog cu tinerii visează să fie un Iosif Vulcan care să primească într-o zi primele încercări din partea unui Mihai Eminovici. Pe de altă parte, critica literară se dovedește în mod special sensibilizată la apariția noilor generații de scriitori. Obiectivul ei este reglat astfel încît să ofere o imagine de o maximă claritate a debuturilor. Felul cum a fost primită generația '80 ilustrează convingător această preocupare.

Numărul mare de tineri talentați care bat la porțile consacrării — atunci cînd nu le găsesc gata deschise — garantează și pe mai departe continuitatea istoriei literaturii noastre. Printre importantele realizări ale literaturii române din ultimii 45 de ani se numără nu numai cărțile intrate în patrimoniul culturii naționale, ci și aceste **perspective** deschise evoluției creației literare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

continua înflorire a personalității umane

Corul „Glasul Chioarului"

la 100 de ani

Statornici în cîntecul iubirii de țară

În acest miez de vară corul „Glasul Chioarului" din comuna Șomcuta Mare, străveche așezare românească din Maramureș, a împlinit un veac de existență. Un drum lung de cîntec pentru țară, nu de puține ori anevoios. Dar crezul statornic în cîntec al acestor locuitori le-a ținut trează făclia dragostei de neam și libertate. Istorie, da, istorie multă în această așezare maramureșeană. Argumentele vechimii materiale stau mărturie. Ea a făcut parte din districtul Cetății de Piatră, sau al Chioarului, cum i se mai zice în popor. Așezare la răspîntii de istorie, prezentă la marile evenimente ale neamului. Devine cetate a lui Mihai Viteazul dar și un centru administrativ al districtului. De aici vor porni cei dintîi fii ai românilor chioreni spre orizonturile de lumină ale școlilor Blajului, Beiușului ori Năsăudului, revenind acasă cu dorința arzîndă de a contribui la emanciparea culturală a românilor din zonă. Gheorghe Șincai se va întîlni la gimnaziul din Bistrița cu fii de „nobilis valachus" din Chioar. Mulți s-au întors acasă și au întemeiat școli românești. Și cîtă nevoie era atunci de asemenea școli ! De aici s-a ridicat Ioan Buteanu, prefectul lui Avram Iancu în Munții Apuseni, omorît de unguri în 1849. Bustul lui din centrul comunei este un omagiu adus de urmași. În anul de cumpănă, 1867, un alt fiu al Chioarului, Sigismund Pop, ajuns căpitan suprem al districtului, va decreta limba română, limbă oficială în administrația ținutului. Apoi în 1869 aici va avea loc adunarea generală anuală a ASTREI, cu mari implicații în problemele naționale, sociale și culturale ale românilor din Transilvania. Una din direcțiile propuse a fost și mișcarea corală. Astfel, în urmă cu un veac, învățătorul Elie Pop va înființa corul. Răsfoind presa de acum un secol am găsit consemnat în ziarul „Gutinul" — săptămînal social-literar-economic băimărean — știrea înființării corului : „Românii din Șomcuta Mare, conduși de inteligența din loc, s-au întîlnit și au înființat corul plugarilor. Deseștiul deja și-a format corul plugarilor...". Învățătorul Elie Pop, primul dirijor al corului a lăsat scris crezul în puterea de înrîurire a cîntecului : „Reuniunile de cîntări și corurile sînt o pîrghie puternică cu care omul se ridică la adevărata treaptă de cultură și civilizație (...). S-au ținut adunări și s-a constatat părerea că, aici, e de lipsă crearea unei reuniuni de cîntări iar acea reuniune să susțină un cor vocal format din țărani plugari români". Așa a luat ființă „Reuniunea corală a plugarilor din Somcuta Mare". Printre membrii fondatori s-au înscris și cunoscuții luptători pentru Unirea cea Mare, dr. Vasile Lucaciu și George Pop de Băsești.

Desele concerte, prezența sa în multe localități din zonă, au făcut din corul șomcutean un exemplu de marcă a culturii din această parte a țării. Nu și-a încetat activitatea niciodată. Doar în anul de tristă amintire a Diktatului de la Viena mulți din coriști au plecat la oaste.

...Zile de vară ale anului 1989. Moment aniversar în biografia formației corale care are un palmares bogat de premii și distincții la concursurile interjudețene de la Pitești, Ploiești, Blaj, Suceava, Lugoj. La toate edițiile Festivalului național „Cîntarea României" a obținut titlul de laureat. La sărbătoarea centenară a corului șomcutean au fost prezente formațiile din Buciumi, Ardusat, Finteușu Mare, corala „Prietenii muzicii" a muncitorilor de pe platforma industrială din Baia Mare, corala „Diamant de Maramureș" a Centralei minereurilor iar ca invitat corul mixt din Sălișstea, județul Sibiu, formație înfrățită cu cea șomcuteană care și-a sărbătorit în anul 1983 vîrsta centenară.

Am stat în acea zi de duminică printre oamenii Șomcutei și îmi părea că fiecare a îmbrăcat veșmîntul de cînt al lui Andrei Mureșianu. Tresărea în fiecare cîte o coardă cu armonii profunde în vreme. Aproape nu-ți venea să crezi că Ioan Buteanu a lui Mitru, de 79 de ani, are nici mai mult nici mai puțin decît 62 de ani de activitate în cor. O viață de om. Este memoria vie a acestei formații. Tatăl lui, Mitru, a cîntat din prima zi cînd a luat ființă formația sub bagheta lui Elie Pop. Țăran drept, trăgîndu-se din stirpea prefectului lui Avram Iancu, cu vorba dulce cînd se întoarce în vreme este un stup de povești. Și-a lăsat urmași. Lîngă el cîntă fiica lui, Iuliana, profesoară de matematică și ginerele Constantin Asofiei, inginer la cooperativa agricolă de producție din localitate. Notăm cîteva gînduri de la Ioan Buteanu : „Eu cînt în cor din anul 1927. Numai cînd a venit necazul peste lume, și peste pămîntul românesc în 1940, mulți din coriști au dus cîntecul cu ei prin lăzi de cazarmă. Atunci cîntecul patriotic a fost retras din lumea noastră dar am cîntat în tăcere. După război am cîntat din nou". Lîngă el, cu stagii de cîteva decenii, se înscriu solemn țăranii: Alexandru Bud, Vasile Munteanu, Ioan Talpoș, Ioan Chișu, Alexandru Pop. Și mult mai mulți. De la ei am aflat că după Marea Unire au venit în comună să le asculte cîntecul tribunul Vasile Lucaciu și generalul Moșoiu. Copii fiind au fost în preajma acestor oameni dăruiți țării. Îi vedeam parcă reali în ochii celor care povesteau, ca niște fotografii mișcătoare.

Primarul Alexandru Dragoș, un om de inimă pentru această formație, a fost tot timpul în miezul acestui eveniment. De la el am mai aflat cine sînt cei care cîntă în cor. Sînt locuitori ai Șomcutei, țărani, muncitori la secțiile din comună, mecanizatori, cadre didactice. Liviu Coza, președintele formației corale, este tehnician horticol. Din familia Avram, de unde cîntă mama, feciorul Gheorghe și nora Nicoleta sînt muncitori la Cooperativa meșteșugărească „Înainte". Gheorghe Petruș, secretarul adjunct, între două cîntece ne spune că de mulți ani, două zile pe săptămînă, marți și joi, ca la un ceasornic oamenii sînt la repetiții. În timpul grijii pentru recoltă se fac repetiții și la ore tîrzii. „Vocea trebuie menținută", aprecia înimosul dirijor Iustin Podăreanu. Și fiind vorba de dirijori nu-i putem uita pe cei care au intrat în slujba cîntecului aici. În timp de un veac au fost cinci dirijori care ne privesc din fotografiile unui album : Elie Pop, Vasile Barna, Nistor Dragoș, Gheorghe Pop și Iustin Podăreanu.

Cu adevărat zi de sărbătoare a cîntecului patriotic la Șomcuta Mare. În orice casă ai fi intrat numai despre asta se vorbea. Așa am ajuns, absolut întîmplător, la familia Bozga. Învățătoarea emerită Paulina Bozga cîntă în cor din 1962. Este o mare animatoare culturală în zonă. Regizoare, interpretă, coristă. „L-am pus în scenă și pe Molière", ne spune gazda. La un pas un alt corist, Alexandru Frențiu, fratele învățătoarei.

„Vocea de aur a corului" ne este recomandat. Rotar de meserie. Tatăl tot rotar. De aici a prins dragostea pentru sculptură. Merge în pădure și privește cu atenție și ce a „sculptat" natura. Casa lui este un adevărat bestiariu în lemn.

La Șomcuta Mare am întîlnit oameni legați de istorie, de istoria veche dar și de cea contemporană. O dovedește repertoriul. Imne închinate muncii, cîntece pentru pămînt, limba română, patrie și partid. Oameni legați cu simțire profundă de înaintași, de prezent și viitor. Corul „Glasul Chioarului" din Șomcuta Mare este alcătuit din oameni statornici în cîntecul iubirii de țară. Prin muncă, prin știință, prin lumina minții ne-au păstrat ființa libertății. Dar și prin cîntec răscolitor de neam. Totul făcut în numele Patriei, al graiului, al libertății și viitorului românesc.

GHEORGHE PÂRJA

Aură

Se-mbracă Țara iar de sărbătoare
În limpedea-i geană de aur,
Și cîntece de slavă prind aripi
Din munții crenelați pînă la mare.

Urcăm cu Țara spre-nălțimi visate
De-acei ce-au fost de-a pururi la izvor.
În August timpu-i mai strălucitor
Și inima din piept mai tare bate.

Prin August, azi, prezentul se declină
Și Viitorul se rostește — dor.
Sub faldul Păcii — steagul Tricolor —
Ni-i Patria Poemul de lumină !

GEO CIOLCAN

În pas cu vremea ta

Una din temerile, din neliniștitoarele întrebări ale artistului, conștient de rolul său în societate, a fost și va rămîne întotdeauna aceea legată de acordul său tocmai cu societatea și timpul în care trăiește și se manifestă. Însuși timpul și cuceririle lui nasc în planul civilizațiilor întrebări noi, adesea întortocheate și în fața cărora artistul, omul de cultură în general, cu atît se va simți, meditînd și creînd, mai în largul lui cu cît va ajunge să le pătrundă sensurile adînci mai bine, desprinzîndu-le de aici semnificațiile, contribuția în acumulările progresului general.

Iată de ce, astăzi, Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. vin să lumineze cu clarviziune conștiințele noastre, atunci cînd secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, afirmă : **„Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice constituie o condiție importantă a libertății și demnității omului, această condiție trebuind să se afle permanent în centrul activității partidului nostru !"**

Cît de mobilizatoare este astăzi această chemare prin însuși sensul pe care ea îl conferă ideii de libertate și demnitate umană ! Căci cum să te simți liber în bezna necunoașterii și ce demnitate poți dobîndi fără a înțelege interdependența fenomenelor care te înconjoară ? Iată aici chiar gravele, dacă nu chiar tragicele bariere de care societatea noastră îl descătușează astăzi pe om, pe omul avid de înțelegere, de cunoaștere, conștient și pe deplin responsabil de părticica lui de contribuție la cauza progresului, a edificării noului prin lupta revoluționară cu tot ce, irevocabil, devine perimat și învechit, pentru asigurarea bunăstării generale, a climatului de civilizație avansată, a înțelegerii și păcii trainice pe planeta noastră.

Accentul pe care partidul și statul nostru l-au pus și îl pun pe cunoaștere și cercetare, pe dezvoltarea tehnico-științifică, pe diversificarea învățămîntului de toate gradele, sau pe ampla deschidere a Festivalului național „Cîntarea României" tuturor talentelor și inițiativelor, dintr-un capăt în altul al țării, constituie tot atîtea prilejuri de afirmare ale capacităților colective și individuale de muncă și creație, ca drepturi intangibile ale omului la cunoaștere și cultură, la viață. Democratizarea largă, activă, în toate straturile societății noastre asigură un alt drept vital al omului liber și demn și anume acela al participării sale nemijlocite, conștiente și responsabile la întocmirea și realizarea planurilor naționale de dezvoltare multilaterală, la edificarea celor mai cutezătoare aspirații umanitare.

Pătrunderea complexității fenomenelor din toate sferele activității social-politice nu este însă deloc un drum lin, presărat numai de izbînzi ci presupune adesea și neliniștitoare căutări, riscuri, sacrificii, dificultăți, neajunsuri și pe care tot omul, omul nou al zilelor noastre, este chemat și dator să le înțeleagă, să le explice, să le depășească impasul, rezolvîndu-le prin găsirea cu inventivitate a acelor soluții vii și durabile, capabile să evite compromisul, eșecul sau paguba. Iar această luptă neobosită, continuă și mereu constructivă, este astăzi apărată, încurajată tocmai de fondul moral optimist născut din însuși colosul realizărilor fără precedent de pînă acum, din certitudinea unui drum nou, ales fără echivoc și drept de întoarcere.

Elocvente mi se par în acest sens îndemnurile secretarului general la studiu și perfecționare continuă, pentru stăpînirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii în general, numai așa omul putînd deveni liber și demn, stăpîn pe forțele sale, puternic în fața influențelor obscurantiste, mistice, retrograde, numai așa el putîndu-și forma și căli spiritul ascuțit al autoanalizei lucide, o combativitate revoluționară superioară. În magistralele sale cuvîntări secretarul general al partidului ne arată, de aceea, nu numai mărețele realizări ale poporului în construcția socialismului românesc ci, în funcție de cerințele și exigențele fiecărei etape parcurse, și greutățile, neîmplinirile și lipsurile cu care ne mai confruntăm, însuflețind astfel întreaga națiune la o luptă, ce nu se va sfîrși, de fapt, niciodată, cu inerția, cu automulțumirea și inechitatea, cu tot ce mereu în evoluție va apărea perimat și-nvechit, pentru o continuă și înnoitoare autodepășire care să asigure înflorirea scumpei Românii, prosperitatea întregului popor.

Ca artist, văd în toate acestea cît de vii, de nesecate sînt azi în România socialistă izvoarele creației și muncii, înnobilarea omului, stăpîn pe destinele sale, posibilitățile lui de afirmare în măreața operă de făurire a noii societăți, a timpului nou.

GEORGE MOTOI

45
23 AUGUST
1944-1989

Daciada: tinerețe, vigoare, armonie

Sportul, componentă a civilizației

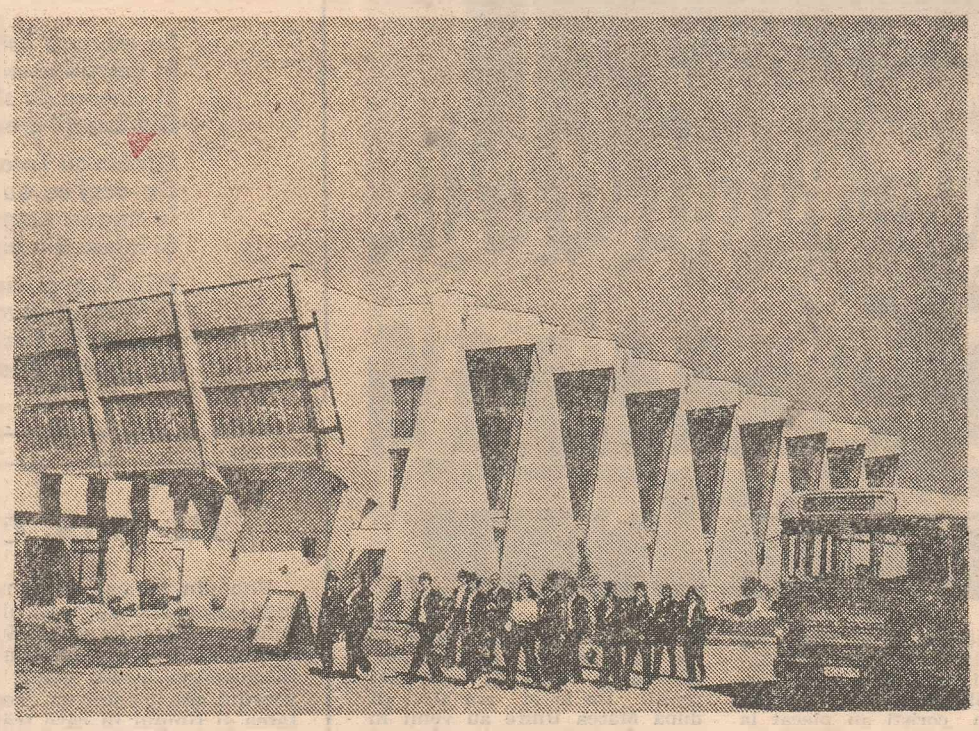

Spre a ilustra dezvoltarea mișcării sportive din țara noastră în anii construcției socialiste, desigur că dispunem de mijlocul elementar al comparației rezultatelor obținute de sportivii români în diferite perioade ale acestui răstimp. Dar orice asemenea comparații n-ar fi complete și întru totul edificatoare pentru mutațiile de conținut, pentru caracterul programatic, pentru statutul social dobîndite de sportul românesc în era socialistă, îndeosebi în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului. Ceea ce sintetizează elocvent și definește fundamental activitatea sportivă din România socialistă de astăzi este ridicarea ei la rangul unei politici de stat, fapt prin care educația fizică și sportul, asemenea celorlalte domenii ale vieții sociale, beneficiază de un cadru organizatoric bine structurat, de programe și obiective clare, de mijloace și forme corespunzătoare pentru îndeplinirea sarcinilor specifice.

Pilduitoare pentru importanța rolului social încredințat sportului de către partidul și statul nostru este însăși atenția pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă acestui domeniu, urmărind consecvent starea sporturilor, orientînd și stimulînd dezvoltarea mișcării sportive, apreciind cu înaltă principialitate rezultatele obținute în competițiile internaționale de prestigiu. O recentă și semnificativă dovadă a acestei atenții o constituie Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu forumului național al mișcării sportive, ce s-a desfășurat luna trecută. Adoptat ca fundamental document programatic pentru activitatea de educație fizică și sport, Mesajul exprimă elocvent funcția socială a acestor domenii, legitimînd totodată importanța care li se acordă în politica partidului nostru: „Toate formele de practicare a educației fizice, întrecerile sportive trebuie să devină adevărate școli de cultivare a celor mai înalte trăsături morale specifice societății noastre — spiritul de dăruire, dragostea de muncă și de efort, cinstea și modestia, spiritul de ordine și disciplină, dorința și voința de autodepășire, devotamentul pentru onoarea colectivului reprezentat, pentru reprezentarea la cel mai înalt nivel a culorilor patriei".

În descendența directă a acestor obiective de fond ale mișcării sportive, se înțelege că aceasta nu se poate nici rezuma la factologia propriu-zisă a desfășurării competițiilor și nici comprima doar la nivelul rezultatelor, oricît de prestigioase ar fi acestea. Dimpotrivă, fiind organizată în dependență nemijlocită cu noul climat social, respectînd exigențele edificării umane, multilaterale proprii societății noastre, activitatea de educație fizică și sport este concepută de partidul nostru în consens cu tendințele generale din celelalte domenii ale vieții economico-sociale.

Acoperirea practică a acestei orientări de principiu se regăsește mai întîi în cadrul organizatoric conferit de marea competiție națională „Daciada", inițiată și mereu impulsionată de secretarul general al partidului, veritabilă olimpiadă a sportului românesc la care participă cele mai largi categorii de oameni ai muncii de la orașe și sate, cu evidente și benefice influențe asupra sănătății, călirii fizice, recreării active și intelectuale, educării în spiritul celor mai alese principii morale. Asemenea virtuți vor fi cu siguranță și mai mult amplificate odată cu împletirea mai strînsă dintre competițiile „Daciadei" și manifestările din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" — o simbioză prin care sportul capătă valențele unui act de cultură, contribuind mai eficient, așa cum se arată în Mesaj, „la petrecerea în mod instructiv și educativ a timpului liber, la formarea omului nou, constructor al socialismului și comunismului".

Marele avînt pe care mișcarea sportivă românească l-a cunoscut după 1965 s-a reflectat și în baza sa materială, dezvoltată și modernizată în pas cu amploarea fără precedent a întrecerilor, dar și a ambițiilor sportive. „O condiție esențială pentru dezvoltarea atît a sportului de masă, cît și a celui de performanță o reprezintă folosirea tot mai eficientă a bazei materiale existente și lărgirea continuă a acesteia", subliinia secretarul general al partidului, adăugînd că toți factorii cu atribuții în mișcarea sportivă „trebuie să inițieze acțiuni cetățenești pentru dotarea localităților, cartierelor de locuințe, școlilor, marilor colectivități cu spații de joacă pentru copii, terenuri, baze sportive și instalații simple care pot fi realizate, fără multe cheltuieli, prin contribuția populației și prin munca tineretului". Sub impulsul acestor generoase îndemnuri, au renăscut în toate localitățile țării pasiunea și dorința de a face sport, au intrat în circuitul național și internațional baze sportive dintre cele mai moderne, s-au cristalizat întreceri și competiții care, în numai cîțiva ani, și-au croit și consolidat o tradiție.

Făurindu-și o cuprinzătoare și consistentă bază de masă, sportul românesc de performanță, prin selecție și instruire corespunzătoare, a integrat tot mai mulți tineri în circuitul valorilor internaționale ale diferitelor discipline, cucerind totodată poziții fruntașe, admirate de lumea întreagă, la competiții de mare prestigiu. Fiind notorie, nu vom mai argumenta faima gimnastelor și înotătoarelor, a reprezentanților noștri în caiac-canoe și canotaj, a atletelor și luptătorilor, a scrimerilor și handbaliștilor. Rezultatele se succed, desigur, în ritmul amețitor al competițiilor — și stă în natura sportului ca ele să nu fie mereu numai de nivel maxim, dar o însumare a lor în timp exprimă evidenta deplasare spre vîrf, procesul cumulativ și progresiv al performanțelor, situarea lor tot mai frecventă în zonele superioare ale ierarhiilor internaționale. Din acest punct de vedere, cataloagele medaliilor care dau prestigiu înscriu tot mai des numele țării noastre, o evidență comprimată la maximum, ca aceea de mai jos, fiind, credem, edificatoare : la Jocuri Olimpice, 161 medalii în perioada 1965—1989, față de 39 în perioada 1944—1964 ; la campionate mondiale de seniori și juniori : 550, față de 66 ; la campionate europene de seniori și juniori : 784, față de 125 ; în sfîrșit, la Jocuri Mondiale Universitare, 280 medalii obținute după 1965, față de 25 în perioada anterioară a construcției socialiste.

Toate aceste participări — titluri, medalii și trofee — simbolizează totodată menirea mișcării sportive din România socialistă de a contribui în modul cel mai activ la lupta poporului român pentru promovarea ideilor de pace, înțelegere și colaborare între toate națiunile lumii, acesta fiind adevăratul titlu de onoare pe care sportul românesc îl obține în toate întrecerile internaționale la care ia parte, în țară ori peste hotare. Promovînd o politică externă de largă audiență și profund respect internațional, România socialistă a fost și este apreciată la modul superlativ inclusiv pentru sprijinul concret pe care-l acordă activității sportive internaționale, Comitetului Internațional Olimpic, celorlalte foruri și organisme internaționale care apără spiritul autentic, de înțelegere și prietenie în care trebuie să se desfășoare întrecerile sportive între tinerii lumii.

În al 45-lea an al libertății sale, România socialistă etalează realizări de prestigiu inclusiv în acest important sector al vieții sociale care este sportul. Bilanțul rezultatelor este, desigur, în continuă dinamică ; dar ce rămîne peren sînt tocmai bazele de principiu, fertile și generoase, pe care este organizată mișcarea sportivă din țara noastră, atenția constantă de care sportul se bucură din partea partidului și statului nostru, personal din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înțelegînd cu luciditate și răspundere toate aceste adevăruri sociale ai căror beneficiari nemijlociți sînt, sportivii țării noastre întîmpină marea sărbătoare națională cu sentimentul recunoștinței față de grija și atenția ce le sînt acordate și cu hotărîrea de a-și amplifica și mai mult eforturile viitoare, spre a întări — prin rezultate și întreaga conduită — prestigiul țării, al sportului românesc.

Reîncepe campionatul

DIN NOU LA FOTBAL!

Începerea unei noi ediții a campionatului diviziei A la fotbal este așteptată, ca de fiecare dată, cu un interes ce depășește atracția oricărei alte competiții sportive. Și asta deoarece fotbalul și-a cîștigat un statut aparte în catalogul sporturilor — prin popularitatea deosebită, prin resursele sociale pe care le angrenează în virtejul său, prin implicațiile aparte pe care le au și succesele, dar și eșecurile în acest sport.

Asemenea întregii mișcări sportive din țara noastră, activitatea fotbalistică beneficiază de orientările clare și obiectivele precise formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Mesajul adresat recentului for democratic al sportului românesc. Adoptat de Conferința pe țară a mișcării sportive drept principal document programatic al activității în domeniul educației fizice și sportului, Mesajul cuprinde sarcini, idei și orientări ce trebuie să se regăsească pregnant inclusiv, sau cu atît mai mult în fotbal, încă de la această primă etapă a întrecerii eșalonului fruntaș. Este vorba de chiar așteptările miilor de iubitori ai fotbalului, referitoare la disciplină în teren și în afara lui, la sportivitate în apărarea șanselor, la corectitudine în relațiile dintre cluburi, la dorință de autodepășire din partea fiecărui sportiv, la creșterea nivelului profesional al pregătirii și instruirii, la subordonarea intereselor înguste de club față de exigența creșterii calitative a nivelului întregului nostru fotbal. Ridicată la rang de obligație cotidiană în munca fiecărui om implicat în acest domeniu, respectarea unor asemenea cerințe constituie răspunsul cel mai elocvent prin fapte, la condițiile create de partidul și statul nostru dezvoltării fotbalului, sportului, în general și, totodată, o probă pentru modul în care se îndeplinesc, în spiritul și litera lor, hotărîrile și angajamentele luate la Conferință.

Urmare a atenției acordate de conducerea partidului, a condițiilor create, a îndemnurilor adresate personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, fotbalul nostru a înregistrat în ultimii ani cîteva succese de mare prestigiu internațional, cîștigîndu-și, îndeosebi prin evoluțiile echipei Steaua, audiență respectată și admirată în cele mai exigente cercuri ale fotbalului continental. Prestigiul, crescut substanțial în ultimii ani, se cere însă păstrat și amplificat în continuare, astfel încît succesele de pînă acum să nu poată fi considerate drept „paravan" al unor eventuale neajunsuri ori eșecuri, ci, dimpotrivă, surse de ambiție sportivă, de autodepășire, de noi performanțe la nivelul echipelor de club și reprezentative. Pentru că obiectivele de performanță în fotbal aparțin nu numai echipelor în cauză, ci tuturor iubitorilor acestui sport, oameni ai muncii de vîrste și profesii diferite, care, investind moral și material în echipele favorite, așteaptă de la acestea numai rezultate bune și foarte bune.

Cu alte cuvinte — ca să dăm exemplele arhicunoscute —, calificarea în fazele superioare ale cupelor europene nu este un obiectiv care să intereseze numai grupările sportive în cauză, după cum nici calificarea echipei naționale la turneul final al campionatului mondial nu poate fi „apanajul" exclusiv, de răspundere dar și satisfacție, al federației de specialitate ; în aceste obiective sînt încorporate, de fapt, condițiile care s-au creat fotbalului, facilitățile de care beneficiază adulații tribunelor tocmai spre a se dărui cu totul acestora, așteptările întemeiate, cum spuneam, moral și material, ale suporterilor. Vrem să subliniem că dacă fotbalul este și trebuie să rămînă un joc, cu marile răspunderi care-i revin și calitatea muncii pentru îndeplinirea lor nu este deloc de joacă. La spectacol, la bucuria rezultatelor, la euforia succesului se poate ajunge numai prin filtrul de severitate și sobrietate al întregii activități anterioare.

Noul sezon nu începe pe un teren gol, cum se spune ; dimpotrivă, acționînd în spiritul unor prevederi explicite cuprinse în Mesaj, federația a întreprins în perioada de vacanță (a fotbaliștilor) o serie de măsuri, îndeobște cu pronunțat caracter organizatoric ,tocmai spre a ordona cît de cît hățișul problemelor din fotbal. Un pas înainte îl reprezintă, în această privință, preocupările privind statutul jucătorilor și condițiile transferării lor de la un club la altul. S-au conceput contracte între cluburi și între cluburi și jucători non-amatori, acestea din urmă fiind propuse spre omologare la F.I.F.A. ; s-a elaborat un nou regulament de transferare, dat mai demult publicității, care conține și cîteva prevederi mai deosebite : echipelor de „A" și „B" li se stabilesc limite de efective, cu precizarea de la început de sezon a jucătorilor transferabili și netransferabili, a celor non-amatori etc. ; cluburile care și-au transferat anul trecut jucători, îi pot primi înapoi și transfera definitiv la alte cluburi ; jucătorii fără contract de non-amatori revin din oficiu după efectuarea stagiului militar la cluburile de la care au plecat ; la fel și juniorii care au activat o perioadă în centrele olimpice etc.

Fiind lucruri în majoritate de noutate absolută pentru fotbalul nostru, în jurul lor pivotează întreaga atmosferă de pregătire a startului ; așa se și explică, între altele, faptul că federația nu ne-a putut ajuta să vă aducem la cunoștință, ca de obicei, cu „un ceas" mai devreme, principalele transferuri ale sezonului, deși data oficială a încheierii acestora a fost 12 august. Oricum, nu mai e mult pînă miercuri cînd, chiar și fără să vă invităm noi, sîntem siguri că veți fi, unde și cum se poate, pe cîte un stadion din cele ce vor găzdui etapa inaugurală : **Jiul — Universitatea Craiova, S.C. Bacău — F.C.M. Brașov, Victoria — Farul, F.C. Argeș — Dinamo, Steaua — Flacăra Moreni, Inter — „U" Cluj-Napoca, Petrolul — F.C. Olt, „Poli" Timișoara — F.C. Bihor și Corvinul — Sportul studențesc.**

Să urăm fotbaliștilor noștri și fotbalului în ansamblu un sezon plin de satisfacții și rezultate deosebite !

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU ■

INFORMAȚII UTILE PENTRU ZILELE DE SĂRBĂTOARE

Transportul

Așa cum ne-a obișnuit în fiecare august, Întreprinderea de Transport București vine în întîmpinarea cetățenilor, suplimentînd unele linii sau organizînd trasee speciale spre zonele de agrement.

Astfel, după cum ne informează Serviciul circulație al ITB, în zilele de 23 (după ora 13) și 24 August se vor suplimenta un număr de 44 de linii curente (15 de tramvai, 8 de troleibuz și 12 de autobuz) și vor funcționa 7 linii speciale după cum urmează: **633** — Șos. Alexandriei — Pădurea Dumitrana, **648** — Piața Scînteii — Pădurea Băneasa, **658** — Stația de metrou Aurel Vlaicu — Pădurea Băneasa, **649** — Întreprinderea Laromet — Baza turistică de agrement a U.T.C. — Buftea, **660** — Întreprinderea Granitul — Cernica, **667** — Întreprinderea Granitul — Pustnicul și **667** — Șos. Alexandriei — Satul de vacanță Bragadiru.

În ceea ce privește accesul la manifestările organizate sub genericul **Serbările tineretului**, în Parcul Tineretului, Parcul Herăstrău și Insula de pe Lacul Dimbovița, se vor suplimenta liniile directe.

În sfîrșit, parcul de taximetre va funcționa în această perioadă, cu program maximal, asigurîndu-se în mod deosebit gările, marile restaurante, zonele de agrement.

Ștrandurile

Întreprinderea Canal Apă București, întreprindere uneori criticată de cetățenii diferitelor cartiere ale Capitalei, dă dovadă, de la un timp, de o receptivitate și o promptitudine sporite. Spre lauda conducerii întreprinderii meseriașii ICAB-ului se arată mai conștiincioși, mai aproape de cetățenii care-i solicită, mai rapizi în intervenții.

În spiritul acestui „suflu nou", se înscriu și măsurile întreprinse pentru cele două zile de sărbătoare. În acest interval, echipele de intervenție vor fi „dublate și chiar triplate", cu scopul evident de a nu prelungi inconfortul cauzat de o defecțiune sau alta.

Telefoanele la care putem apela, pentru urgențe, sînt cele cunoscute. Vi le reamintim cu dorința de a nu fi nevoiți să apelați la ele, dar și cu convingerea că, la necaz, ICAB-ul se va ține de promisiune într-un timp record. Acestea sînt **14 05 50** și **16 24 93**.

În ceea ce privește un alt sector al întreprinderii, administrarea ștrandurilor, sîntem invitați și în zilele de sărbătoare, ca de altfel în toate celelalte ale verii, la noile ștranduri, adevărate bijuterii estivale, **Ștrandul pionierilor și șoimilor patriei**, inaugurat de curînd, și ștrandul **Dimbovița**. De asemenea, ni se propune și ștrandul **Cernica**, unde cei ce se îngrijesc de ele subliniază sprijinul deosebit al Consiliului popular sector 2.

Vă oferim și aici un telefon — 17 78 70 — la care puteți solicita informații privind ștrandurile și complexele de sănătate (din str. Șerban Vodă și Soculei), dar unde puteți adresa și sesizări privind activitatea din ștranduri sau complexe.

Farmacii cu program non-stop

Farmacia nr. 2 — Bd. L. Sălăjan, Complex comercial A 14 sector 3
—"— **nr. 5 — Bd. General Magheru nr. 18** " 1
—"— **nr. 20 — Calea Șerban Vodă nr. 43** " 4
—"— **nr. 26 — Sos. Colentina nr. 1, Bl. 34** " 2
—"— **nr. 33 — Sos. Pantelimon nr. 253, Bl. 44** " 2
—"— **nr. 53 — Str. Băiceni nr. 1 (Drumul Taberei)** " 6
—"— **nr. 69 — Bd. 1 Mai 43** " 1
—"— **nr. 93 — Sos. Giulești nr. 123** " 6
Punct farmaceutic nr. 12 — de pe Peronul Gării de Nord

Leac pentru căldură: berea la halbă

După un început de august cu temperaturi mai „blînde", care te trimiteau cu gîndul la toamnă, luna lui Cuptor se reabilitează. Mercurul termometrului trece binișor de 35 de grade, canicula obligîndu-te să te miști mai domol, să nădușești din te miri ce și să încerci să-ți astîmperi veșnica sete cu bere, răcoritoare, apă minerală. Pentru că vorbim de bere și apă minerală, ca în fiecare an, tovarășul Constantin Costică, din centrala de resort, centrală distinsă de curînd cu Ordinul Muncii clasa a II-a, ne pune la dispoziție ultimele noutăți, menite, pe de-o parte să ne potolească și setea, nu doar curiozitatea, iar pe de alta să afle tot consumatorul că, vara, oamenii muncii din fabricile de bere, transpiră mai mult ca de obicei în străduința lor de a asigura fiecărui cetățean berea pe care și-o dorește.

Aflăm, în primul rînd, că pentru zilele de 23 și 24 august, în întreaga țară, fabricile vor livra suplimentar 50 000 hectolitri bere, din care 20 000 sînt destinați Bucureștiului. Vorbind de Capitală să arătăm că zilnic bucureștenilor li se oferă peste 750 000 sticle și 2 400 hectolitri bere la halbă.

Dintre sortimentele noi, amintim berea superioară pasteurizată, cu procent de alcool redus, fabricată la Reghin, întreprindere distinsă, de asemenea, cu Ordinul Muncii clasa a II-a, precum și berea brună fabricată de una dintre cele mai vechi și mai apreciate firme din țară, „Grivița", de întreprinderile de bere București, Pitești, Timișoara și Constanța, ultima distinsă cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

Între preocupările la zi ale centralei o notăm și pe aceea privind transportul și livrarea berei în cisterne, modalitate eficientă, modernă, practicată și în lume, bere expediată unităților de alimentație publică utilate cu instalații speciale pentru depozitarea și desfacerea berei la halbă, așa cum sînt, de pildă, **Carul cu bere, Gambrinus, Turist, Simplon, Grădinița**. În aceste condiții, berea la halbă se poate păstra la temperatura de 4—10 grade, fără să-și piardă calitățile, cum se întîmplă cu aceea din butoaiele lăsate în soare sau în camere cu peste 30 de grade.

În ceea ce privește apa minerală, planul a fost de asemenea depășit pe luna august, cumpărătorii beneficiind de o cantitate suplimentară de 100 000 de sticle.

Sete să ne fie, ne urează centrala respectivă, pentru a ne putea bucura în voie de noutățile promise.

VREMEA — cum a fost, cum va fi

OTILIA DICONU

În diagnozele și prognozele meteorologice, deseori, mai ales în intervalul aprilie-octombrie, folosim pentru caracterizarea generală a vremii termenul de **vreme instabilă**. Care este sensul acestui termen, după ultima variantă a terminologiei meteorologice ?

Vremea instabilă, implică alternări de nebulozitate accentuată cu nebulozitate redusă, deci un cer schimbător. Precipitațiile sînt trecătoare dar repetate, de cele mai multe ori în aversă, însoțite de descărcări electrice și chiar de grindină. De asemenea se pot înregistra cantități mari de apă și intensificări ale vîntului de scurtă durată. În funcție de intensitatea acestor fenomene și de durata lor în intervalul de prognoză, vremea poate fi :

● **ușor instabilă** — fenomenele nu sînt foarte intense și nu acoperă mai mult de 30 la sută din intervalul de prognoză.

● **deosebit de instabilă** — fenomenele sînt intense și acoperă mai mult de 70 la sută din interval.

În scopul detalierii informației meteorologice se folosesc termeni care să caracterizeze distribuția spațială și temporală a elementelor. Astfel pentru caracterizarea spațială se folosesc termenii :

— în general, predominant, în cea mai mare parte, atunci cînd aspectul instabil al vremii va fi semnalat la mai mult de 70 la sută din aria de prognoză.

— pe alocuri ; dacă vremea va fi pe alocuri instabilă se folosește termenul de predominant frumoasă.

Se fac de asemenea raportări la scara de referință :

— vremea a fost / va deveni instabilă ;

— se menține instabilă.

Revenim la intervaiul 18—24 august printr-o succintă prezentare a celor mai ridicate valori ale temperaturii aerului. Astfel 48 de stații meteorologice au înregistrat de-a lungul anilor valori maxime absolute anuale. Reținem valorile de : 43,5°C (Slobozia, 1946), 42,5°C (Orșova, 1952), 42,0°C (Corabia 1945), 39,7°C (Făurei 1953). La polul opus se află intervalul 18—20 august 1949, cînd răcirea accentuată a vremii s-a manifestat prin ploi abundente însoțite de vijelii, iar la altitudini de peste 1 000 m a nins și viscolit puternic, zăpada abundentă acoperind solul. „...drumul spre platoul Bucegilor a devenit inaccesibil din cauza avalanșelor care s-au format în locul numit „la scări". Viscolul a produs pagube mari turmelor de oi din zonă".

Desigur, acesta a fost un fenomen de excepție, ce face parte din evenimentele meteorologice „rare", dificil de anticipat mai ales la nivelul dezvoltărilor din acea vreme.

În intervalul 18—24 august se va menține fondul de vreme călduroasă [illegible] seninul ultimelor zile, vor apărea înnorări în regiunile nordice, precum și în zonele de deal și de munte. Pe alocuri îndeosebi în cursul după-amiezelor, vor cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice și de intensificări de scurtă durată ale vîntului. Temperaturile minime nocturne se vor situa între 12° și 22°C, iar maximele ziua vor fi cuprinse în general între 30° și 35°. Pe litoral se va menține vremea frumoasă și călduroasă.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 18 - 24 august

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	25÷30	13÷17	9÷15	42.4	Alexandria 1952	5.1	Arad 1949
Deal și podiș	22÷27	10÷15	17÷20	40.4	Ploiești 1946	4.6	Iași 1914
Depresiuni	21÷24	7÷12	15÷19	33.0	Miercurea Ciuc 1946	1.0	Miercurea Ciuc 1986
Vf. Omul	8÷9	2÷3	23	18.6	1981	- 7.0	1949
Litoral	25÷26	17÷18	7÷10	36.6	Constanța 1986	8.0	Constanța 1949

Răspundem întrebării formulate de cititorul nostru Horia Vissa din Bușteni, „Care sînt formele de învățămînt pentru profesia de meteorolog ?".

— Liceul industrial din Arad ; absolvenții sînt repartizați la stațiile meteorologice din zona în care domiciliază.

— Facultatea de Fizică a Universității din București, Secția de specializare „Fizica atmosferei și Meteorologie".

La ce [illegible] întrebare, stimate corespondent, deocamdată nu ; vă vom ține la curent.

Cronica șoselei

Traficul rutier: ieri și azi

Pare de necrezut dar în '44, nu într-un oraș obscur de provincie ci în București procentul străzilor cu „asfalt" ce se „muia" la ploaie reprezenta nici mai mult nici mai puțin decît 70 la sută din totalul lor. Drumurile asfaltate erau o rară avis și între localități. Chiar căile rutiere naționale în majoritatea lor arătau ca niște modeste drumuri de țară pe care se arunca din an în Paște cîte o lopată de pietriș. Neîntreținute, pline de hîrtoape, toamna și primăvara erau desfundate de ploi, iar vara proiectau pînă sus în atmosferă nori deși și imenși de colb. Iarna, zăpada le întroienea și transforma noroiul înghețat în nesuferite șleauri. Parcurgerea lor însemna un calvar și o veritabilă aventură. Parcul auto era mic și format din autovehicule în majoritatea cazurilor de tipuri vechi, ce trebuiau de mult să-și ocupe locurile la cimitirul de mașini. Numărul de șoferi era redus iar o rețea organizată de ateliere auto practic nu exista. Cam așa se înfățișa trinomul om-mașină-drum în fierbintele an 1944, cam asta era „zestrea" în domeniul transporturilor auto în anul eliberării. După 45 de ani situația în acest important sector de activitate e radical schimbată. Marile prefaceri economice, politice, sociale, nu puteau să nu-și pună amprenta și în transporturi. O economie ultramodernă nu putea să se nască și să se dezvolte fără un sector de transporturi la fel de modern. Apoi industria, agricultura, construcțiile au impulsionat permanent progresul în transporturile auto. Dacă imediat după eliberare aveam în țară doar cîteva zeci de mii de șoferi ce învățaseră meseria după ureche, pe mașini ce abia își trăgeau sufletul, azi dispunem de cîteva milioane de conducători auto profesioniști și amatori pregătiți aidoma specialiștilor din alte domenii, la nivelul exigențelor acestui sfîrșit de secol. Asfaltul nu e doar privilegiul bulevardelor din marile orașe și al unor șosele importante. El te însoțește acum pînă în cele mai îndepărtate localități rurale. Priveliștile alpine, de vis ale Transfăgărășanului, în trecut privilegiu al excursioniștilor temerari, caprelor negre și ursilor sînt azi la dispoziția oricărui automobilist dotat cu un dram de curaj și o țîră de pricepere. Artere rutiere moderne cu sensurile despărțite de scuaruri pigmentate de pomi, plante și flori, avînd patru și chiar șase benzi, te întîmpină la intrarea în aproape toate orașele din țară, cu o semnalizare rutieră la fel de modernă. Într-un tîrg cu 15—20 000 de locuitori, existau cam 5—10 mașini mici. Azi sînt numeroase comune unde autoturismele particulare sînt de ordinul sutelor. Parcă la semnalul unei baghete magice, aglomerația din unele piețe bucureștene a dispărut odată cu amenajarea unor pasaje rutiere subterane. Autovehiculele se „scurg" fluent, au dispărut semafoarele, generatoare (fără voia lor) de așteptări stresante și păgubitoare. Lucrări rutiere a căror cutezanță arată ingeniozitatea, talentul și profesionalismul înalt al specialiștilor români, se dau în folosință an de an pe tot cuprinsul țării. După Transfăgărășan au urmat podurile peste canalul Dunăre-Marea Neagră a căror arcuri se profilează maiestuos pe azurul cerului dobrogean, cele de peste noua albie a Dîmboviței, uriașul complex rutier de la Cernavodă, bază de plecare a viitoarei magistrale rutiere București-litoral etc. S-a încheiat în linii mari asfaltarea drumurilor naționale și județene, care înseamnă economie de timp, de carburanți, evitarea uzurilor premature ale mașinilor, călătorii confortabile, civilizație. Producem o gamă extrem de diversă de autovehicule grele, tractoare, autoutilitare, a căror calitate superioară a fost confirmată la tot felul de expoziții și concursuri. „Mașinile mici" made în România rivalizează cu cele produse de firme renumite din străinătate. Ele ocupă constant locuri fruntașe la cele mai dificile raliuri și competiții internaționale. Formarea șoferilor a devenit de mulți ani o activitate ce se realizează după criterii științifice, cu aparatură tehnică modernă. Programele de pregătire se perfecționează continuu cu participarea inginerilor auto, psihologilor, medicilor, electroniștilor, pedagogilor și altor specialiști. Viața, cercetările științifice au dovedit că șoferia, nu e cum se credea, o activitate destinată numai superdotaților. Alături de bărbați, femeile au dovedit că pot mînui volanul la fel de bine.

Dezvoltarea explozivă a transporturilor, a circulației n-a rămas fără urmări în concepția și viața oamenilor. Mobilitatea care le-a conferit-o mașina, le-a deschis posibilități nebănuite de a ajunge în locuri pe care nu bănuiau vreodată că le vor fi accesibile. Existau, înainte, oameni care într-o viață, nu-și părăsiseră vreodată județul și chiar localitatea natală. Țara Oașului, a Hațegului, platurile Sibiene, țara Birsei, Obcinele Bucovinei, monumente istorice, scumpe poporului nostru, orașele noi, fabrici, uzine și alte edificii grandioase ale anilor noștri pot fi vizitate de oricine dorește, datorită mașinilor, fabricate la Pitești, Craiova, Cîmpulung sau Timișoara. Spiritul de responsabilitate față de semeni, de ordine, de disciplină a sporit datorită și rigorilor ce se pretind șoferilor. Automobilul care nu trebuie privit de sus, desconsiderat, nu trebuie nici fetișizat. Simțul măsurii, propriu românului, aplicat și în folosirea autoturismului îi conferă acestuia noi valențe, aducîndu-și o contribuție tot mai mare la progresul neîntrerupt al societății noastre.

VICTOR BEDA ■

45

23 AUGUST

1944-1989

O politică externă în consens cu aspirațiile întregii lumi

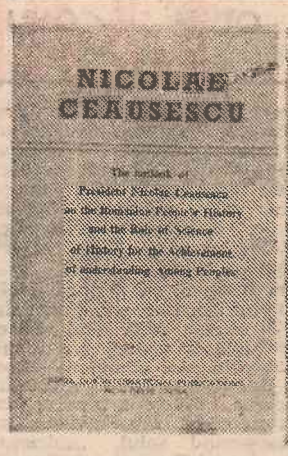

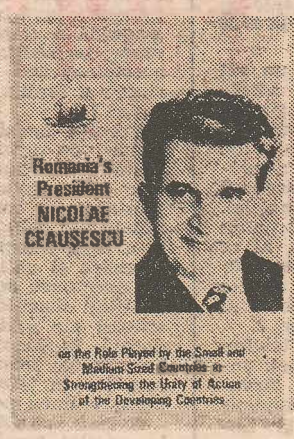

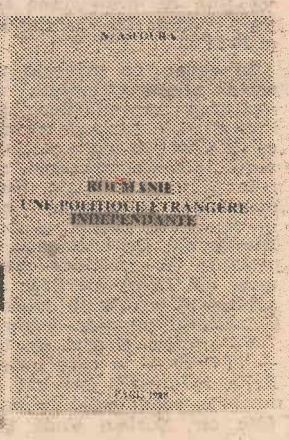

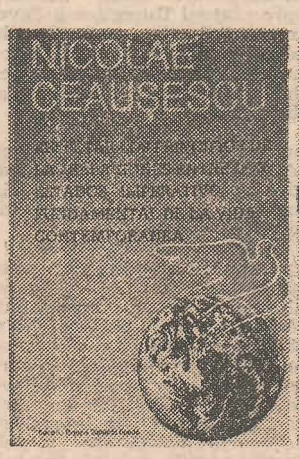

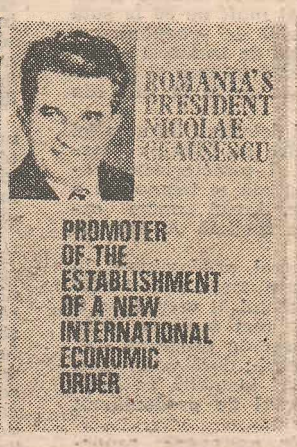

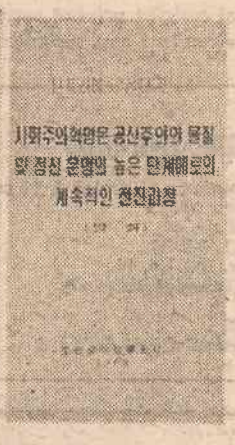

Iubirea de pace este un element structural, o trăsătură fundamentală a poporului român. Românii au năzuit totdeauna să trăiască în pace și de aceea ei n-au atacat și n-au robit alte popoare. În schimb, de-a lungul veacurilor, poporul nostru și-a apărat cu arma în mînă glia strămoșească, „nevoile și neamul", fruntariile. A făcut-o însă tot cu gîndul la pace, fiindcă lupta lui armată, impusă de cotropitori, de diferite forțe străine ostile și acaparatoare, o vedea ca pe un mijloc de a cuceri pacea. Țara noastră a fost adversara hotărîtă a unui al doilea război mondial și a depus în perioada interbelică mari eforturi pentru a preîntîmpina izbucnirea lui. Însă un pact din 1939 a perturbat grav situația internațională, echilibrul european și mondial, cu consecințe nefaste asupra soartei întregului mapamond. Ca urmare, România a fost împinsă în conflagrație, poporului nostru i-a fost impus, ca și în alte dăți, războiul.

23 August 1944 este un moment de importanță istorică pentru destinele și viața României în toate componentele ei, precum și pentru evoluția situației și a vieții internaționale. Noi vom urmări în cele ce urmează relația actului de la 23 August cu dorința și cu vocația de pace a poporului român, cu eforturile lui pentru ca în lume să domnească pacea.

Pe calea deschisă de 23 August în ceea ce privește bătălia pe frontul făuririi păcii România merge de 45 de ani. Deosebit de rodnici au fost anii de după Congresul al IX-lea al partidului, de cînd la cîrma țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. În această perioadă, activitatea României pe plan internațional a dobîndit o amploare și o intensitate fără precedent. Au cunoscut o puternică extindere raporturile noastre cu toate celelalte state, țara noastră devenind o prezență constantă în miezul activității internaționale, implicată permanent în soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. În acest cadru, locul central îl ocupă problemele privind înlăturarea războiului din viața omenirii,

Pe frontul făuririi păcii

făurirea păcii și promovarea înțelegerii pe tot globul. Președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că în prezent teza inevitabilității războaielor se cere înlocuită cu teza inadmisibilității războaielor, căci războiul ar însemna de fapt sinucidere colectivă. De aceea, în prezent chestiunea cea mai importantă este stăvilirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, și aplicarea unor măsuri autentice de dezarmare. Concluzia este că goana după supremația militară apare ca absurdă și că echilibrul militar trebuie asigurat la nivelurile cele mai reduse. Acesta este și suportul programului complex de dezarmare propus de România la O.N.U. și în alte foruri internaționale, program avînd în centrul său necesitatea lichidării arsenalelor nucleare, paralel cu eliminarea armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă, cu reducerea substanțială a arsenalelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare. **„Problema cea mai importantă a epocii noastre,** spunea recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, **este aceea a opririi cursei înarmărilor, a trecerii la realizarea de acorduri privind eliminarea totală, pînă în anul 2000, a armelor nucleare, la realizarea unor acorduri corespunzătoare privind eliminarea armelor chimice — în strînsă legătură cu eliminarea armelor nucleare —, precum și la încheierea unor acorduri corespunzătoare la tratativele care se desfășoară la Viena privind armele clasice sau convenționale. Considerăm că în cadrul acestor tratative este necesar să se ajungă nu la măsuri simbolice, ci la o reducere radicală a acestor armamente, sub controlul internațional corespunzător".**

Componentă esențială a politicii externe românești —, alături de promovarea noilor principii de relații în viața internațională, de demersurile pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, de alte direcții —, avînd în cuprinderea ei și liniile de forță ale lui 23 August 1944, lupta României, a președintelui Nicolae Ceaușescu pentru pace, cu tot ce ține de această luptă (eforturile pentru înlăturarea primejdiei nucleare și înfăptuirea dezarmării, acțiunile în vederea făuririi unei Europe unite, a păcii, securității și colaborării, promovarea tratativelor ca singura cale de soluționare a problemelor litigioase), a adus țării noastre un binemeritat prestigiu internațional, România fiind numită „Țară a păcii", iar președintele ei — „Erou al păcii".

ION CODRU ■

Pace, dezarmare, securitate

● **Considerînd că problema fundamentală a zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, și trecerea la măsuri reale de dezarmare, România a prezentat de-a lungul anilor la O.N.U. și în alte foruri internaționale, numeroase inițiative și propuneri.**

● **Țara noastră a desfășurat și desfășoară o intensă activitate în cadrul Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, la reuniunea de la Viena și în alte forumuri în care se dezbat probleme privind dezarmarea.**

● **La propunerea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, O.N.U. a trecut la studierea sistematică și dezbaterea periodică a consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și a efectelor sale asupra păcii și securității în lume.**

● **Tot la propunerea țării noastre s-a hotărît convocarea de sesiuni speciale ale Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării.**

● **Din inițiativa românească a fost adoptată „Declarația privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere", document ce a dus la proclamarea anului 1985 drept „An Internațional al Tineretului".**

● **România a redus în mod unilateral, în toamna anului 1986, în urma unui referendum național, cu 5—10 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare.**

● **Programul de dezarmare propus de România cuprinde, printre altele : realizarea de acorduri între U.R.S.S. și S.U.A. privind reducerea cu 50 la sută a rachetelor nucleare strategice și a unui acord general privind lichidarea deplină a oricăror arme nucleare ; oprirea tuturor experiențelor nucleare, renunțarea la activitățile de militarizare a spațiului cosmic și realizarea unui acord corespunzător privind eliminarea armelor chimice, în strînsă legătură cu eliminarea tuturor armelor nucleare ; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în alte părți din Europa și din lume ; reducerea la niveluri cît mai scăzute a bugetelor militare, a armamentelor convenționale și efectivelor militare, sumele eliberate urmînd a fi utilizate în scopuri civile.**

Promovarea tratativelor ca singura cale de soluționare a problemelor litigioase

● **Din inițiativa țării noastre, în 1979 pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. au fost înscrise pentru prima dată punctele privind „Reglementarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state" și „Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți".**

● **În 1982, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, la propunerea României, „Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale".**

● **Trei ani mai tîrziu, tot din inițiativa țării noastre, a fost adoptat „Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor și angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state".**

● **De mai mulți ani România se pronunță pentru crearea în cadrul O.N.U. a unei comisii de bune oficii, mediere sau conciliere, la care să recurgă statele aflate în conflict.**

● **Țara noastră a militat și militează pentru reglementarea la masa tratativelor a situațiilor conflictuale din Orientul Mijlociu, din zona Golfului, din America Centrală și din alte părți ale lumii.**

O Europă a păcii, securității și colaborării

● **În 1965, din inițiativa țării noastre, a fost adoptată la O.N.U. o importantă rezoluție consacrată îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme economice și sociale diferite, rezoluția care a creat terenul pregătirii și desfășurării istoricei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, ținute la Helsinki, în 1975.**

● **Prin inițiativele sale, România a contribuit într-o mare măsură la elaborarea normelor democratice ale CSCE, Actul final de la Helsinki conținînd, de asemenea, numeroase idei prezentate de țara noastră.**

● **Țara noastră a jucat un rol important în adoptarea la Conferința de la Stockholm (1984—1986) a unui complex de măsuri de ordin politic și tehnico-militar destinate să reducă riscul unui război și să întărească securitatea și încrederea pe continent.**

● **Anul acesta, la negocierile de la Viena privind reducerea forțelor armate și armamentelor convenționale în Europa și a celor pentru adoptarea unor noi măsuri de încredere și securitate, au fost prezentate „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele dezarmării, întărirea încrederii și securității pe continentul european".**

● **Pentru realizarea unui echilibru al armamentelor convenționale și efectivelor militare la niveluri cît mai reduse, țara noastră a propus, între altele : trecerea la reducerea armamentelor și efectivelor militare ale celor două alianțe, NATO și Tratatul de la Varsovia, astfel încît pînă în anul 2000 acestea să reprezinte 50 la sută față de nivelul actual ; în paralel, să se realizeze și reducerea cheltuielilor militare cu aceleași procente, statele participante urmînd să-și asume, prin angajamente unilaterale, obligația că nu vor folosi mijloacele financiare eliberate de pe urma reducerilor în alte scopuri militare.**

Flacăra-Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25.28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.